

Industriemonitor

Jaargang 4 - november 2000

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
1999–2000	= 1999 tot en met 2000
1999/2000	= het gemiddelde over de jaren 1999 tot en met 2000
1999/'00	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 1999 en eindigend in 2000
1989/'90–1999/'00	= boekjaar enz. 1989/'90 tot en met 1999/'00

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Drs. R.L. Vellekoop
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Beheer

Inlichtingen

Tel. (045) 570 70 70
Fax (045) 572 62 68
E-mail: Infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen, 2000.
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Prijzen zijn excl. administratie- en
verzendkosten.

Prijs: f 190,- / € 86,22 per jaar
(11 nummers)

Losse nummers f 26,- / € 11,80

Kengetal: K-2/2000

ISSN 1384 - 6965

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

Artikel

Conjunctuuronderzoek MKB Industrie 5

Industrie totaal

Nederland en de Industrie 9

Industrie per branche

Voedings- en genotmiddelenindustrie 13

Textiel-, kleding- en lederindustrie 19

Papier- en grafische Industrie 25

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofindustrie 31

Metaal-, elektronische en transportmiddelenindustrie 37

Hout-, bouwmaterialen- en overige Industrie 45

Gepubliceerde artikelen

50

Gepubliceerde producttabellen

51

Andere CBS-publicaties

52

Informatieservice

53

Alfabetische begrippenlijst

54

Conjunctuuronderzoek MKB Industrie

Marjolein F. van Eekelen¹

De uitkomsten van de conjunctuurtest voor de industrie worden tot op heden alleen naar economische activiteit berekend en gepubliceerd (bijvoorbeeld de chemische en bouwmaterialenindustrie) en niet nader uitgesplitst naar grootteklasse van bedrijven (groot-, midden-, en kleinbedrijf). In dit artikel wordt onderzocht of het midden- en kleinbedrijf (MKB) een ander conjunctuurbeeld vertoont dan het grootbedrijf (GB) in de industrie². De mate van samenhang tussen de conjunctuurcyclus van het MKB en die van het GB blijkt klein te zijn. Dit wijst erop dat het MKB een afwijkende conjunctuur kent.

Inleiding

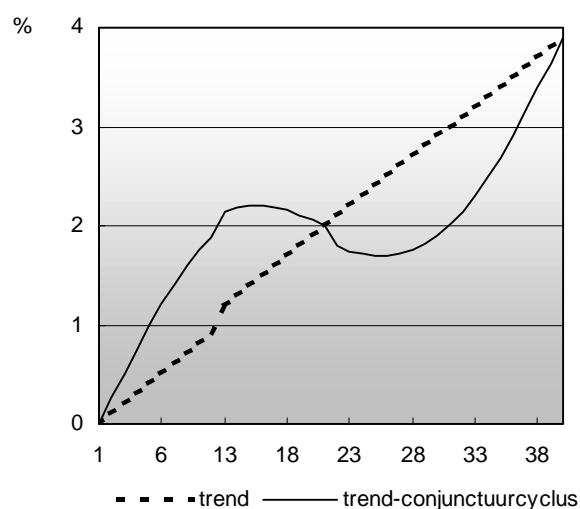
De conjunctuur (c_t) kan worden gedefinieerd als het verloop van de economische bedrijvigheid ten opzichte van het trendmatige niveau (tr_t). Dit verloop wordt doorgaans aangeduid met de deviatiecyclus. De zogenaamde trend-cycle (p_t) is de som van de conjunctuur en de trend: zoals voor een fictief voorbeeld in figuur 1a en 1b is afgebeeld. Figuur 1a geeft de trend en de trend-cycle weer en de cyclus in figuur 1b stelt de conjunctuur voor.

Als de conjunctuur een waarde boven de nul heeft, dan geeft dat aan dat het niveau van de bedrijvigheid hoger ligt dan het trendmatige niveau. Een waarde onder de nul indiceert een niveau van de bedrijvigheid onder het trendniveau. Een conjunctuurcyclus (of golf) bestaat uit een groeifase die rond dezelfde tijd in veel economische activiteiten voorkomt en uitmondt in hoogconjunctuur, gevolgd door een periode van vergelijkbare inkrimpingen die eindigt in laagconjunctuur. Dan begint weer een nieuwe conjunctuurcyclus. Conjunctuurcycli kunnen in lengte variëren van ongeveer anderhalf tot tien à twaalf jaar. Gerekend vanaf begin jaren vijftig is de gemiddelde duur van een conjunctuurgolf in de Nederlandse industrie 4 à 5 jaar.

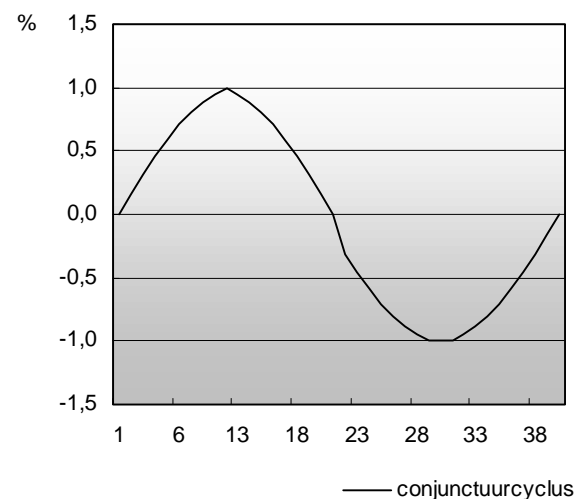
Conjunctuurtest

Kwantitatieve conjunctuurgegevens komen met een vertraging van een of meer maanden beschikbaar in de vorm van indexcijfers over het verloop van de volume-ontwikkeling van de productie (ook wel aangeduid met productie-indexcijfers). Om toch vroegtijdig inzicht te verkrijgen in feitelijke economische ontwikkelingen houdt het CBS elke maand onder circa 1700 ondernemingen in de industrie een Conjunctuurtestenquête. Het doel van de Conjunctuurtest is inzicht te geven in de meest recente en in de verwachte industriële economische ontwikkelingen in alle bedrijfsklassen van de industrie en de industrie als geheel. Het gaat bij de Conjunctuurtest met name om de richting waarin de conjunctuurindicatoren zich van maand tot maand ontwikkelen. De opinies, verwachtingen en stemmingen van ondernemers die via de Conjunctuurtest worden gemeten geven dus betrekkelijk snel aanvullende informatie over feitelijke ontwikkelingen in vraag en aanbod.

Figuur 1A: Trend-cycle

Figuur 1B: Conjunctuur

Hoe weet men dat het MKB een eigen conjunctuur heeft?

In de Conjunctuurtest Industrie worden de uitkomsten niet verder uitgesplitst naar grootteklasse op basis van het aantal werknemers per bedrijf. Daarom ontstond de vraag in hoeverre het conjunctuurbeeld van het midden- en kleinbedrijf (MKB) in de industrie verschilt van die van het grootbedrijf (GB) in de industrie. Indien uit dit onderzoek blijkt

dat het conjunctuurbeeld verschilt tussen het MKB en het GB, dan kunnen ook specifieke conjunctuurgegevens voor het MKB in de industrie worden gepubliceerd. Volgens de meest gebruikelijke definitie bestaat het MKB uit alle bedrijven met minder dan 100 werknemers. Bedrijven met 100 en meer werknemers behoren tot het grootbedrijf.

Om te onderzoeken in hoeverre conjuncturele ontwikkelingen van het MKB afwijken van die van het GB in de industrie wordt een tijdreeksanalyse van de gerealiseerde volume-ontwikkeling van de omzet uitgevoerd. Dat wil zeggen dat een omzetindex voor het MKB en het GB van de industrie wordt bepaald en vervolgens gecorrigeerd wordt voor prijsveranderingen. De reden dat voor de volume-ontwikkeling van de omzet is gekozen is dat in de praktijk voor de meeste bedrijfsklassen deze maatstaf gebruikt wordt als indicator voor de productie-index.

Samenstelling van onderzoekgegevens

De microdata voor het samenstellen van de volume-indexcijfers van de omzet worden ontleend aan microbestanden van de Maandenquête van de Industrie. Deze bestanden bevatten maandcijfers van de binnenlandse en buitenlandse omzet voor alle bedrijven in de industrie met 20 en meer werknemers vanaf januari 1993 tot en met november 1999. Noodgedwongen zijn dus de gegevens van bedrijven met minder dan 20 werknemers buiten beschouwing gelaten in de analyse. De omzetindexcijfers worden met behulp van producenten-prijsindices voor zowel binnenlandse als buitenlandse afzet gecorrigeerd voor prijsontwikkelingen. De samengestelde reeksen met volume-indexcijfers voor het MKB en GB Industrie staan in figuur 2. In deze figuur is een duidelijke opgaande ontwikkeling te zien. Verder is waarneembaar dat de reeks van het MKB een grotere amplitude of uitslag heeft dan die van het GB.

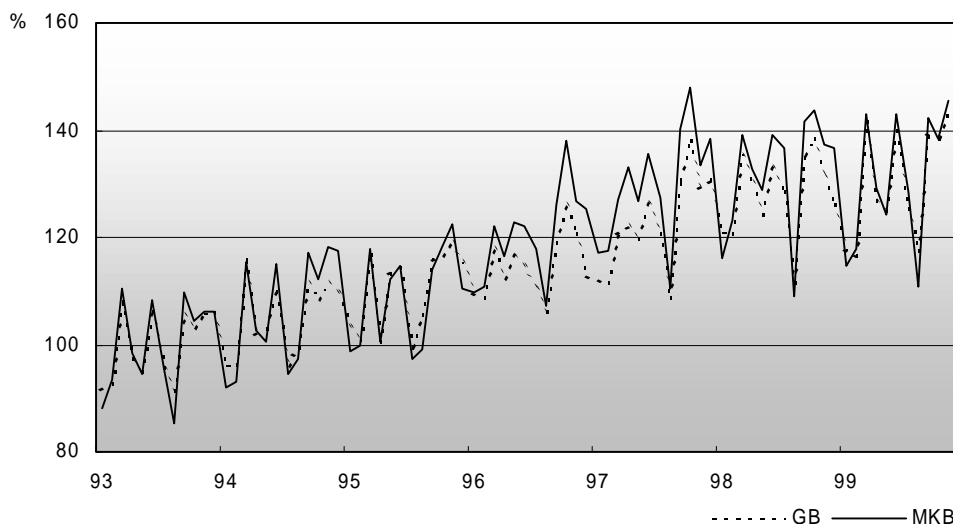
Analysemethode

Voor het analyseren van een tijdreeks zijn er twee invalshoeken. Eén invalshoek gaat uit van analyse in het "tijd domein" en de ander gaat uit van een analyse in het "frequentiedomein". In beide gevallen wordt verondersteld dat een tijdreeks is opgebouwd uit verschillende orthogonale en min of meer cyclische componenten. De ontleding van een reeks in verschillende componenten zoals een trend, een seizoencomponent en een irreguliere component, wordt analyse in het tijdreeksdomein van een reeks genoemd.

Tijdreeksen kunnen ook beschouwd worden in het zogenaamde frequentie- of spectraaldomein. Dit wordt spectraalanalyse genoemd. In het frequentiedomein worden tijdreeksen beschouwd als de som van een aantal golfbewegingen met verschillende lengten. De relatieve bijdrage van iedere golfbeweging aan de variabiliteit van de reeks kan worden weergegeven met behulp van het spectrum. Het spectrum biedt daarmee de mogelijkheid de aanwezigheid van een trend (lange opgaande beweging), conjunctuur (golf met een lengte van ongeveer anderhalf jaar tot tien à twaalf jaar) en seizoenpatronen (golfbewegingen met lengten van maximaal een jaar) in een tijdreeks te onderzoeken. Componenten kunnen dus herkend worden aan frequenties waarin min of meer regelmatige patronen in de data voorkomen. Afhankelijk van de lengte en aard van een tijdreeks wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende golfbewegingen. Er is gekozen voor een analyse in het frequentiedomein omdat in deze analyse het bepalen van golfpatronen centraal staat en dus zeer geschikt is om conjunctuurgolven te analyseren.

Spectraalanalyse kan niet alleen gebruikt worden om de eigenschappen van een individuele reeks te onderzoeken, maar ook om verbanden tussen twee verschillende tijdreeksen te analyseren. Dit wordt kruiselingse spectraalanalyse genoemd. Functies

Figuur 2: Volume-index van de omzet (1993=100) voor MKB en GB in de industrie

die uit het kruiselingse spectrum afgeleid kunnen worden zijn de coherentie, de gain en de faseverschuiving.

De *coherentie* geeft de mate van samenhang tussen twee reeksen weer. De waarde van de coherentie ligt tussen 0 en 1. Een coherentie dicht bij 1 geeft aan dat er een hoge samenhang is tussen de conjunctuurgolven van twee tijdreeksen. Een lage coherentie wijst erop dat de twee reeksen onderling weinig gecorreleerd zijn. De *gain* kan geïnterpreteerd worden als een regressiecoëfficiënt en geeft dus aan hoe de conjunctuurgolf van het GB zich verhoudt tot de conjunctuurgolf van het MKB. De *gain* geeft dus aan hoeveel hoger de toppen en dieper de dalen van de conjunctuurgolf van het GB zijn ten opzichte van de toppen en dalen van de conjunctuurgolf van het MKB. De *faseverschuiving* beschrijft het voorlopen van de conjunctuurgolf van het MKB op die van het GB in maanden. De begrippen coherentie, gain en faseverschuiving kunnen niet los van elkaar beschouwd worden: het is bijvoorbeeld niet zinvol om het faseverschil te onderzoeken voor twee componenten die niet aan elkaar gerelateerd zijn (een coherentie van nul hebben).

Het bepalen van conjunctuurgolven

De component die uiteindelijk geschat moet worden, is de conjunctuurcyclus. Als de conjunctuurcycli van het MKB en het GB bepaald zijn, kan het verband tussen de twee conjunctuurcycli worden vastgesteld. Met behulp van het programma "TESS" (SYSTEM for automatic Seasonal adjustment and forecasting of time Series) worden de conjunctuurgolven voor het MKB en GB afgeleid uit de volume-indexcijfers van de omzet.

De conjunctuurcycli worden in dit programma bepaald met een twee-staps procedure. Uitgaande van een ARIMA-model voor de geobserveerde reeks, wordt in de eerste stap met behulp van het Wiener-Kolmogorov filter de trend-cycle component geschat. De conjunctuurcyclus kan vervolgens op twee manieren uit de trend-cycle worden afgeleid. Met een zogenaamd band-pass filter om direct de conjunctuurcyclus uit de trend-cycle af te leiden en indirect met een zogenaamd low-pass filter om de lange-termijn trend uit de trend-cycle af te leiden, zodat de conjunctuurcyclus uiteindelijk de trend-cycle minus de lange-termijn trend is.

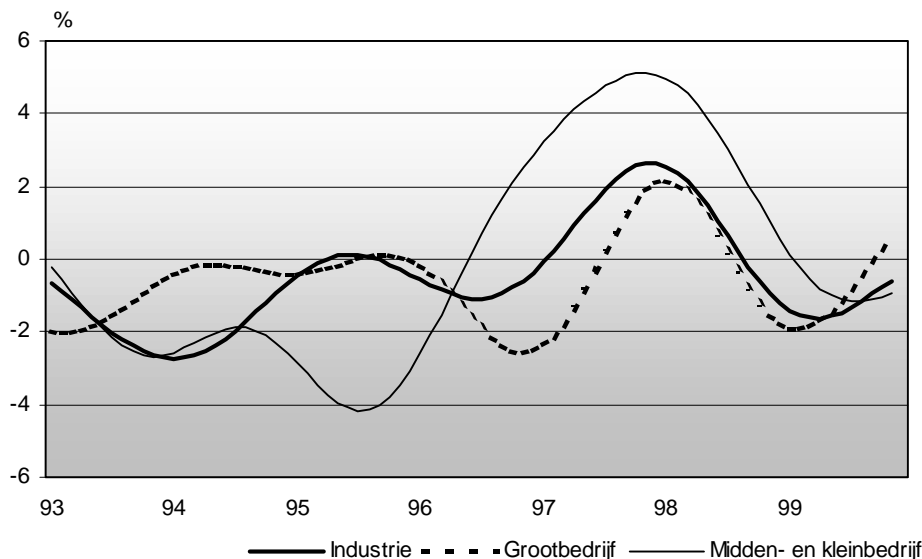
Conjunctuurgolven

In figuur 3 staat een vergelijking van de conjunctuurgolven van het GB en MKB gebaseerd op het band-pass filter, dus die rechtstreeks uit de trend-cycle is verkregen en niet door eerst de trend te berekenen via het low-pass filter.

In figuur 3 is te zien dat de amplitude van de conjunctuurcyclus van het MKB groter is dan die van het GB. Dit duidt erop dat het MKB nog meer dan het GB gevoeliger is voor economische schommelingen. Verder lijkt de samenhang tussen de conjunctuurbewegingen van het MKB en GB in de industrie vrij klein te zijn.

De kruiselingse spectraalanalyse bevestigt de grafische analyse. Uit de waarde van de coherentie (ongeveer 0,1) tussen de conjunctuurgolven van het MKB en die van het GB blijkt dat er bijna geen samenhang is tussen de twee reeksen. Gezien de lage coherentie kunnen er geen uitspraken gedaan worden over de gain en de faseverschuiving.

Figuur 3: Conjunctuurcycli van de volume-index van de omzet voor het MKB en GB in de industrie, en de productie-index voor de gehele industrie verkregen met het band-pass filter

Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de resultaten³, kan geconcludeerd worden dat de conjunctuurbeweging van het MKB afwijkt van de conjunctuur van het GB voor de industrie. Zowel de grafische analyse als de met behulp van spectraalanalyse geschatte coherentie indiceren duidelijk dat de conjunctuurgolven van de twee groepen bedrijven niet samenvallen. Verder kan

worden opgemerkt dat de amplitude van de golfbeweging van het MKB groter is dan die van het GB. Hieruit kan worden afgeleid dat naast cijfers van het productieverloop in de gehele industrie ook aparte cijfers voor het MKB gepubliceerd dienen te worden. Aanbevolen wordt om nog onderzoek te verrichten naar de oorzaken van de gevonden verschillen in het conjunctuurbeeld⁴.

¹ De auteur was tijdens het onderzoek werkzaam bij de sector Methoden en Ontwikkeling (TMO) van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

² Tijdreeksen met volume-indexcijfers van de omzet voor het MKB en GB in de industrie voor de periode 1993-1999 worden samengesteld op basis van omzetgegevens per bedrijf en prijsindexcijfers per bedrijfspgroep. Deze tijdreeksen worden gemodelleerd volgens de ARIMA model-based methode, waarna met behulp van het Wiener-Kolmogorov filter de trend-cycle component wordt geschat. Uit de trend-cycle component worden de conjunctuurgolven voor het MKB en GB bepaald met twee filtermethodes: een band-pass en een low-pass filter. Vervolgens wordt kruiselingse spectraalanalyse toegepast op de conjunctuurgolven van het MKB en GB in de industrie. De technische details van dit onderzoek staan vermeld in het TMO-rapport van Van Eekelen, 2000 met als titel 'Conjunctuuronderzoek MKB industrie'.

³ Bij deze resultaten kan een aantal kanttekeningen gemaakt worden. Als gevolg van het feit dat de lengte van de gebruikte tijdreeksen beperkt was, waren er moeilijkheden met het vinden van betrouwbare modellen voor de tijdreeksen. Deze problemen hebben ook gevolgen voor de conjunctuurschattingen. Daarentegen blijken de met deze datareeks verkregen periode van hoge en lage volumeomzet van het MKB minder en van het grootbedrijf meer overeen te komen met de corresponderende golffasen in de volumeproductie van de gehele verwerkende industrie (zie figuur 3). Dus de korte lengte van de tijdreeksen is niet echt schadelijk voor de conclusie dat het MKB een eigen conjunctuur kent.

⁴ Het construeren van de tijdreeksen was zeer tijdrovend, doordat ze samengesteld zijn op basis van micro-data. Mede hierdoor zijn er voor de eenvoud een aantal aannames gebruikt bij het bewerken van de data, waarvan de effecten ook gevolgen kunnen hebben op het verloop van de geconstrueerde tijdreeksen. Ook zijn voor het MKB slechts gegevens van bedrijven met 20 en meer werknemers beschikbaar. Toevoeging van gegevens voor de groep bedrijven met 0 tot 20 werknemers kan voor veranderingen in de tijdreeks van het MKB zorgen.

Nederland en de industrie

Net zoals in voorgaande maanden is de omzet van de industrie ook in augustus weer gestegen. Ten opzichte van augustus verleden jaar is de omzet fors hoger. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging van de afzetprijzen. Tien procent van de bedrijven in de industrie geeft aan dat een tekort aan personeel de productie belemmert. Het vertrouwen bij de ondernemers in de industrie blijft zeer hoog.

Economische groei zet door

Het volume van het bruto binnenlands product is in het tweede kwartaal van dit jaar 4,1% groter dan in het overeenkomstige kwartaal van 1999. Daarmee komt de economische groei iets lager uit dan in het eerste kwartaal, maar blijft hoog. Voor het eerste halfjaar van 2000 bedraagt de economische groei 4,5%.

De bedrijfsinvesteringen zijn in het tweede kwartaal 7% hoger dan in dezelfde periode verleden jaar. Het volume van de gezinsconsumptie is in deze periode bijna 3,5% groter dan in dezelfde periode in 1999. Het oordeel over het economisch klimaat bij de consumenten blijft overwegend positief. Uit het Consumenten Conjunctuur Onderzoek blijkt ook dat de koopbereidheid groot blijft.

De goederenhandel met het buitenland is in augustus van dit jaar duidelijk toegenomen ten opzichte van de overeenkomstige maand een jaar eerder. De uitvoer bedraagt in augustus 40 miljard gulden. Daarmee is de uitvoer 30% hoger dan in augustus verleden jaar. Dit vindt grotendeels zijn oorzaak in de gestegen afzetprijzen. De uitvoer naar landen binnen de Europese Unie is met 31 miljard gulden 28% hoger dan een jaar eerder. De uitvoer naar landen buiten de Europese Unie is met 9 miljard gulden 37% hoger dan in augustus 1999. De waarde van de totale invoer bedraagt in augustus 37 miljard gulden. Daarmee is de invoer 25% hoger dan in augustus vorig jaar, ook hier spelen de gestegen prijzen een belangrijke rol.

Prijsstijging vooral aan verbruikskant

Vergeleken met augustus verleden jaar is de omzet van de industrie in dezelfde periode dit jaar ruim 22% hoger. Dit verschil wordt gedeeltelijk veroorzaakt door de stijging van de afzetprijzen met 11,4% en door het feit dat de maand augustus in 2000 een werkdag meer telt dan augustus 1999. De gemiddelde dagomzet van de industrie, dus gecorrigeerd voor de prijsstijging en voor het werkdageffect geraamd op 4 à 5%, is in augustus 5% groter dan in dezelfde periode verleden jaar. De prijzen van in de industrie gebruikte grondstoffen en halffabrikaten zijn in augustus 2000 ruim 18% hoger dan in augustus vorig jaar. Voor ingevoerde grondstoffen en halffabrikaten bedraagt de prijsstijging bijna 24% in dezelfde periode.

Personeelstekort vormt productiebelemmering

In het tweede kwartaal van 2000 is het aantal openstaande vacatures in de industrie toegenomen met 4 duizend en komt daarmee op 33 duizend openstaande vacatures. Vergeleken met het tweede kwartaal 1999 zijn er in de industrie 9 duizend vacatures meer. Uit de Conjunctuurtest van het CBS over de maand september blijkt dat 10% van de ondervraagde bedrijven het tekort aan arbeidskrachten ziet als een belemmering van de productie.

Orderpositie blijft goed

De index voor de orderpositie, een maat voor het aantal maanden werk in voorraad, komt in september uit op 101,3 en is daarmee ten opzichte van de maand augustus nauwelijks veranderd. Het oordeel van het bedrijfsleven over orderontvangst en orderpositie is in september weliswaar iets minder positief dan in augustus, maar blijft gunstig.

De concurrentiepositie op de binnenlandse markt is in het derde kwartaal van 2000 verbeterd ten opzichte van het tweede kwartaal. Op de buitenlandse markt is de concurrentiepositie, zowel binnen als buiten de Europese Unie verbeterd in genoemde periode.

Vertrouwen bij producenten blijft zeer hoog

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat in september net zoals in augustus het vertrouwen van ondernemers in de industrie hoog blijft. De stemmingsindicator komt uit op 7,2. Dat is hetzelfde niveau als in augustus van dit jaar. Gemiddeld komt de indicator voor het producentenvertrouwen in de eerste negen maanden van 2000 uit op 6,7. In de vergelijkbare periode in 1999 was dit nog 2,0.

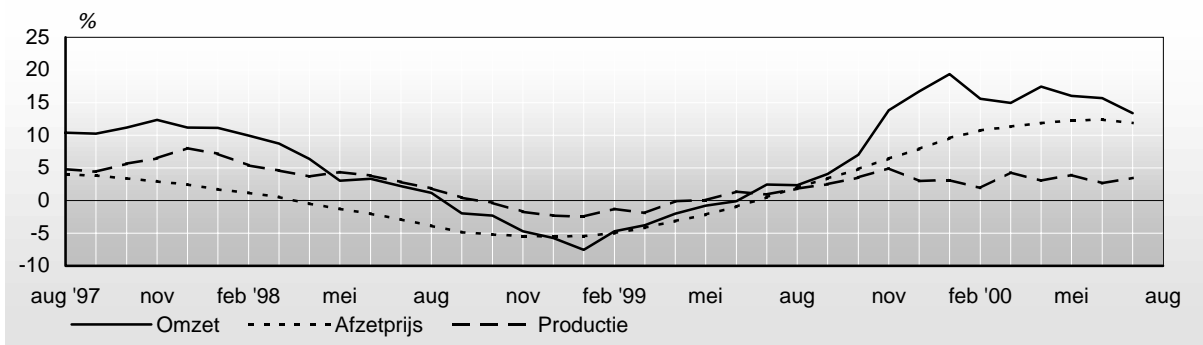
Verwachtingen

In september verwachten de ondernemers in de industrie een positieve ontwikkeling van de bedrijvigheid in het vierde kwartaal van dit jaar. In dit verwachtingspatroon is in de maand september geen wijziging opgetreden ten opzichte van hetgeen in augustus gemeten is.

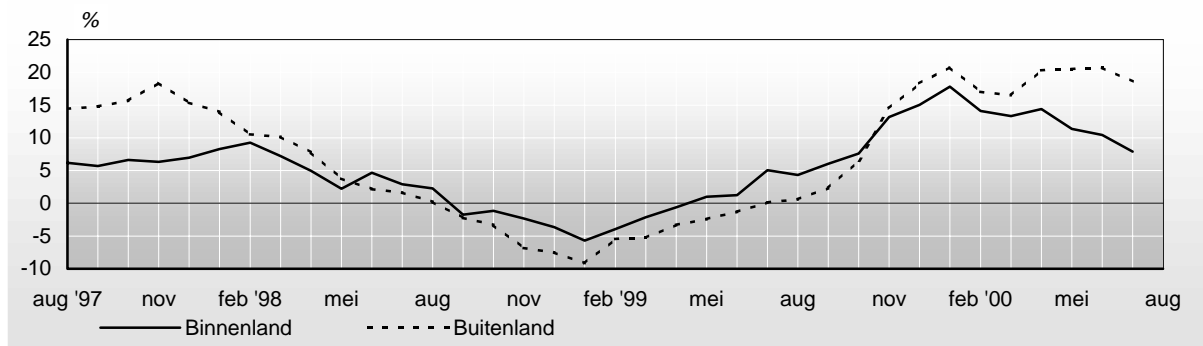
De ondernemers in de industrie verwachten een flinke toename van de buitenlandse afzet.

In het komend halfjaar wordt een lichte stijging van het aantal werknemers in de industrie verwacht.

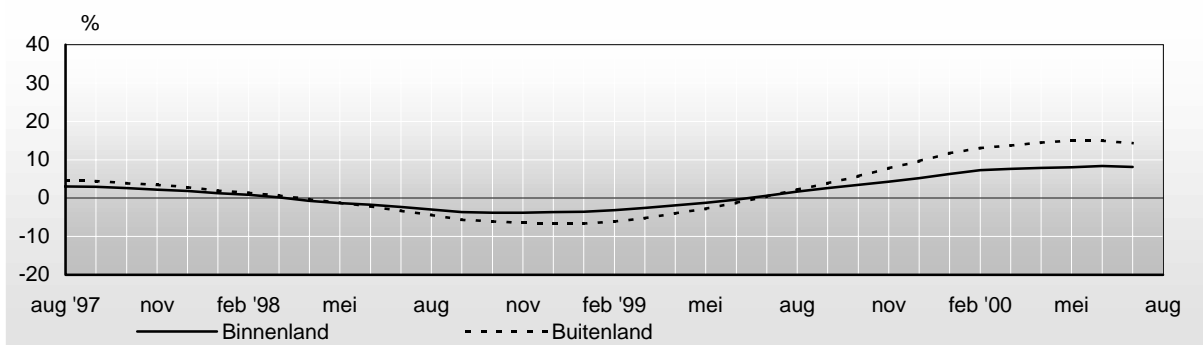
Omzet, afzetprijs en productie

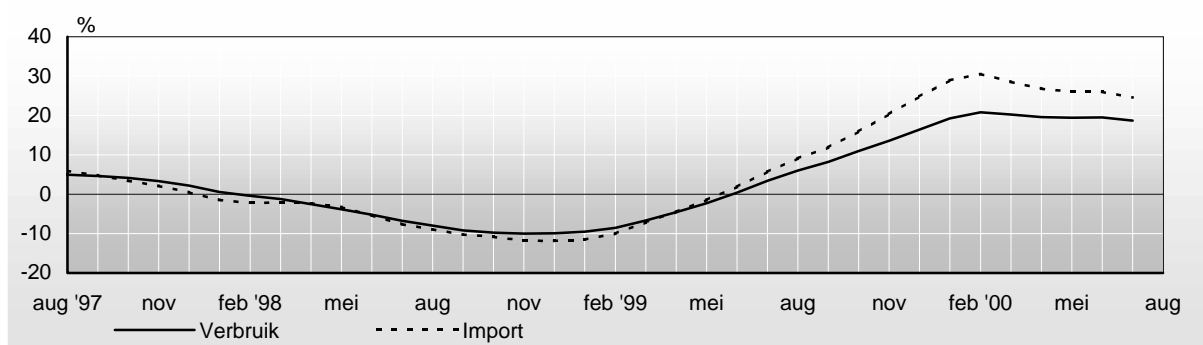
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 1.1

Kerngegevens: Nederland en de industrie

	Eenheid c.q. basis	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.		aug.
<i>1995=100</i>												%	
Industrie													
Omzet (waarde)		116,1	119,1	117,6	115,8	127,6	136,1	115,4	104,8	139,1	125,1	128,4	22,5
binnenland		114,6	118,8	134,9	124,4	131,9	138,9	114,5	103,3	131,8	119,4	121,1	17,3
buitenland		117,5	119,5	116,7	116,2	130,3	140,4	116,3	106,3	146,0	130,5	135,2	27,2
Ontvangen orders (waarde)		117,2	123,0	119,2	113,7	133,4	137,8	108,7	102,2	146,1	117,9	124,6	21,9
binnenland		121,6	124,4	126,8	116,3	133,6	132,4	110,5	108,5	125,4	117,2	120,7	11,2
buitenland		113,6	121,9	113,0	111,5	133,2	142,3	107,2	96,9	163,2	118,4	127,8	31,8
Afzetprijs		102,0	102,2	100,5	103,4	109,6	112,8	102,6	103,3	114,0	114,3	115,1	11,4
binnenland		101,8	102,2	101,0	103,1	107,4	109,2	102,5	103,1	110,2	110,7	111,0	7,6
buitenland		102,1	102,3	100,2	103,6	111,1	115,2	102,7	103,4	116,5	116,6	117,7	13,8
Verbruiksprijs		100,4	102,3	99,4	104,9	115,4	118,8	103,7	104,7	121,4	121,6	123,8	18,3
import		101,5	105,7	102,0	109,2	124,5	128,6	107,5	108,8	132,0	131,3	134,7	23,9
Productie (volume gemiddelde dag)		108,8	110,3	114,3	103,9	109,4	118,8	102,7	94,3	121,4	103,4	97,6	3,4
Productie (seizoengecorrigeerd)		108,8	110,3	109,4	110,6	111,2	113,8	112,5	108,5	115,4	113,5	112,1	3,4
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		106,5	109,8	109,8	106,8	110,4	115,3						5,0
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	19	23	24	24	29	33						37,5
ontstaan	1000	91	103	28	26	32	33						17,9
vervuld	1000	89	96	24	26	29	29						20,8
Aantal bedrijven ³⁾	1000	47,1	46,2			46,9							
Uitgesproken faillissementen	1	475	393	101	99	106	103						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	22	20	21	23	
Energieverbruik	PJ	1199	1218	298	289	.	.						
<i>1995=100</i>													
Nederland													
Bruto binnenlands product (volume, mp)		111,4	115,6	117,4	112,6	117,3	122,2						4,1
Gezinsconsumptie (volume)		111,8	116,8	119,1	115,1	118,3	123,2						3,4
Bedrijfsinvesteringen (volume)		118,7	127,0	131,3	114,0	131,7	140,4						7,0
Invoer van goederen en diensten (volume)		123,5	131,3	130,1	128,4	139,1	142,1						9,2
Uitvoer van goederen en diensten (volume)		122,3	129,1	126,5	125,4	136,8	137,1						8,4
Geregistreerde werkloosheid ⁴⁾	1000	287	221	216	212	215	172	213	212	171	169	176	-17,0
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	123	158	182	157	201	202						11,0
ontstaan	1000	790	882	250	197	267	233						-6,8
vervuld	1000	772	839	214	221	234	232						8,4
Aantal uren uitzendkrachten	mln uren	374,7	323,2	80,0	88,2	67,3	.						
Aantal bedrijven ³⁾	1000	672,5	684,4			701,7							
Uitgesproken faillissementen ⁵⁾	1	4015	3238	838	750	825	815						
Energieverbruik	PJ	3024	2978	677	614	.	.						
Consumentenvertrouwen	⁶⁾	15	14	11	21	26	26	15	16	27	25	26	
economische klimaat	⁶⁾	20	5	-2	18	29	28	6	6	27	25	24	
koopbereidheid	⁶⁾	18	20	20	22	23	25	21	22	27	25	27	
Consumentenprijsindexcijfers		106,3	108,6	108,6	108,9	110,4	111,2	108,3	108,9	111,2	111,3	111,6	2,5
CBS-koersindex algemeen		713,0	777,2	771,3	788,8	924,9	938,0	792,6	779,8	953,7	952,7	967,9	
Gemiddeld rendement staatsleningen	%	4,53	4,45	4,00	4,80	5,42	5,31	4,58	4,83	5,28	5,38	5,37	

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Jaarcijfer is gemiddelde.

³⁾ Stand per 1 januari.

⁴⁾ Kwartaalcijfer, betreft middelste maand van het kwartaal.

⁵⁾ Bedrijven en instellingen.

⁶⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-).

Tabel 1.2
Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Industrie

	Eenheid ²⁾	jaar		kwartaal					maand				Gemidd. laatste 12 mnd.
		1998	1999	1999		2000			1999		2000		
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.	sep.	
Producentenvertrouwen		3,7	3,0	4,3	6,1	6,1	7,0	7,1	4,2	7,1	7,2	7,2	6,6
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		3	8	9	7	13	5	7	4	22	7	14	8
binnenlandse markt		2	5	7	4	10	3	10	1	18	9	21	7
buitenlandse markt		1	7	10	9	14	5	4	3	25	0	13	8
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		3	5	5	7	8	4	4	1	13	6	13	6
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,9	84,2	84,3	84,5	84,7	84,2	84,7					84,5
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	83	81	79	81	83	77	77					80
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	8	7	6	4	6	4					5
tekort aan arbeid	%	4	6	8	7	7	9	10					8
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	2	2	2	4	3					3
overige belemmeringen	%	3	4	4	4	4	4	6					5
Orderpositie	⁴⁾	96,5	96,7	96,6	98,0	99,7	99,7	101,2	96,6	97,4	101,4	101,3	99,6
Beoordelingen:													
orderontvangst		-4	-5	-3	-1	1	1	-1	-4	0	0	-1	0
orderpositie totaal		-2	-3	-2	1	3	4	5	-2	1	6	5	3
orderpositie buitenland		-2	-2	-1	3	5	9	10	-1	1	12	10	7
productiecapaciteit		1	2	0	1	0	-3	-2					-1
voorraden gereed product		4	5	3	3	3	0	0	3	2	0	0	1
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		4	5	6	7	4	5	9					6
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		4	4	2	10	2	9	7					7
buiten Europese Unie		1	3	4	6	5	7	8					7
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	10	14	12	19	19	20					18
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	9	12	6	15	7	13	13	14	13	12	10
verkoopprijs komende 3 mnd		0	7	9	15	15	15	14	9	10	13	14	15
personeelssterkte komende 6 mnd		-1	-1	-1	0	3	1	5					2
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,2	-0,2	-0,4	-0,2	0,1	0,0	0,6					0,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

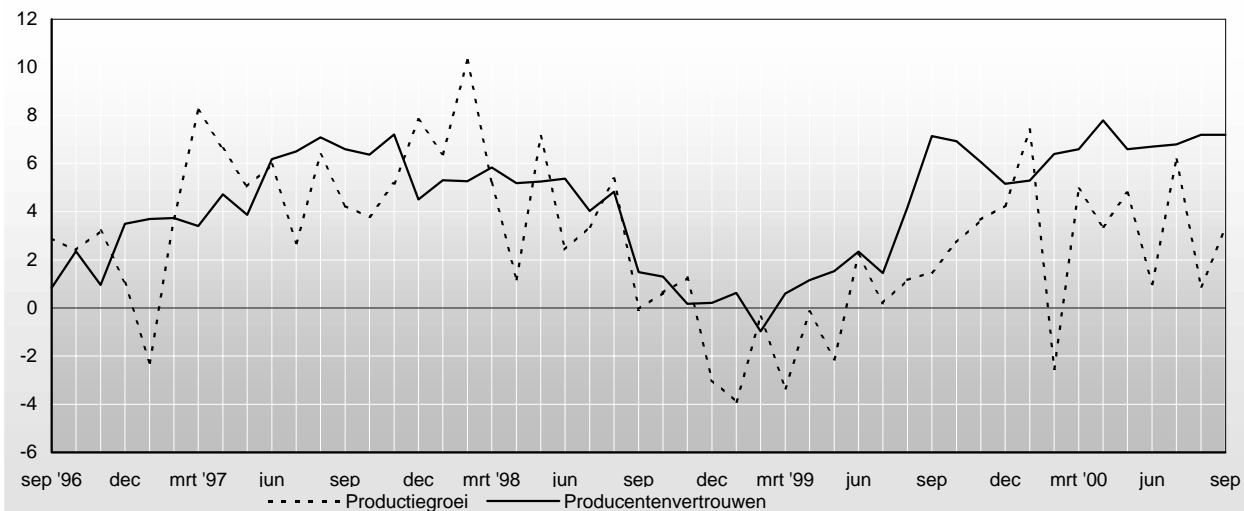
²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000 = 100.

Productiegroei en producentenvertrouwen

september 1996 - september 2000

Voedings- en genotmiddelenindustrie

Het volume van de productie van de voedings- en genotmiddelenindustrie ligt in augustus van dit jaar ruim 1% groter dan in augustus vorig jaar. Kijken we naar de omzettoename over dezelfde periode dan is het vooral de hogere buitenlandse omzet die opvalt. Ook voor september geven de ondernemers aan dat de verkopen ten opzichte van augustus flink zijn gestegen. De bezettingsgraad is ten opzichte van juni licht gedaald. De verwachting voor de buitenlandse afzet in het vierde kwartaal is positief en voor de bedrijvigheid zelfs zeer positief.

Productie in augustus ruim 1% gegroeid

Het volume van de productie van de voedings- en genotmiddelenindustrie is van augustus 1999 op augustus 2000 gestegen met ruim 1%. Over dezelfde periode is de omzet bijna 12% hoger uitgekomen. De afzetprijzen zijn met bijna 5% gestegen. De toename van de buitenlandse omzet, gecorrigeerd voor de extra werkdag en de prijstoename, bedraagt bijna 5% tegen bijna 1% stijging voor de binnenlandse omzet.

De verbruiksprijs is mede door de bijna 10% hogere importprijzen met ruim 8% gestegen over dezelfde periode.

Bezettingsgraad in september omlaag

In de Conjunctuurtest van september geven de ondernemers aan dat de verkopen ten opzichte van augustus flink zijn gestegen. Dit betreft zowel de binnenlandse als buitenlandse verkopen. Ondanks de gestegen verkopen is de bedrijvigheid stabiel gebleven. Wel is er in september een lichte afname van de bezettingsgraad van de productie-installaties met een half procentpunt ten opzichte van juni van dit jaar. De afname van de bezettingsgraad zit vooral bij de vlees-, zuivel- en diervoederindustrie. De broodfabrikanten melden een toename van bijna 1,5 procentpunt.

Toename productiebelemmeringen

Van de ondernemers in de voedings- en genotmiddelenindustrie heeft aan het eind van het derde kwartaal 7% te kampen met productiebelemmeringen als gevolg van een tekort aan arbeidskrachten. Dit percentage ligt onder het gemiddelde van 10% van de gehele industrie. De bakkerijen en de drank- en tabaksproducenten hebben binnen de voedings- en genotmiddelenindustrie het meeste last van de arbeidstekorten.

Beoordeling verkopen stabiel positief

Dat de verkopen bij flink veel bedrijven zijn gestegen, vindt zijn weerslag in de beoordeling ervan. Hoewel het saldo slechts licht toeneemt ten opzichte van augustus is het met +2% voor de branche aan de hoge kant. Het gemiddelde saldo in 1999 was -5% en de hoogste score de afgelopen drie jaar +4%. Het zijn vooral de ondernemers in de zuivel- en broodindustrie die positiever zijn gestemd. Weinig verandering zit er in de beoordeling van de afzet binnen- en buitenland en de voorraden gereed product. Waarbij opvalt dat men over de afzet buitenland positiever is gestemd. De ondernemers beoordelen de productiecapaciteit voor eind september gelet op de te verwachten afzet als goed. Dit betreft vooral de ondernemers in de brood-, en drank- en tabaksindustrie. Meer ondernemers in de slachterijen vinden in tegenstelling tot eind juni, dat gelet op de te verwachten afzet, de productiecapaciteit te groot is.

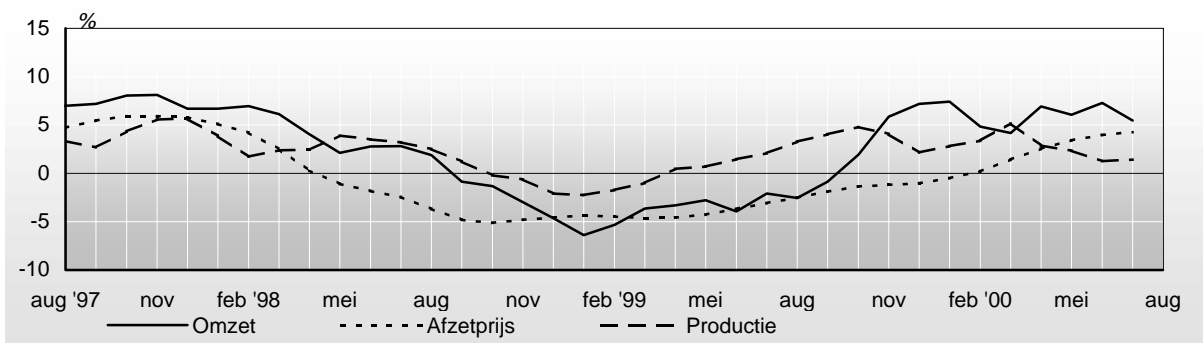
Concurrentiepositie beter

De ondernemers zien hun concurrentiepositie verbeterd en dan vooral ten aanzien van de concurrenten op de buitenlandse markt. De drank- en tabaksproducenten en in geringere mate de bakkerijen zijn voor deze positieve geluiden verantwoordelijk.

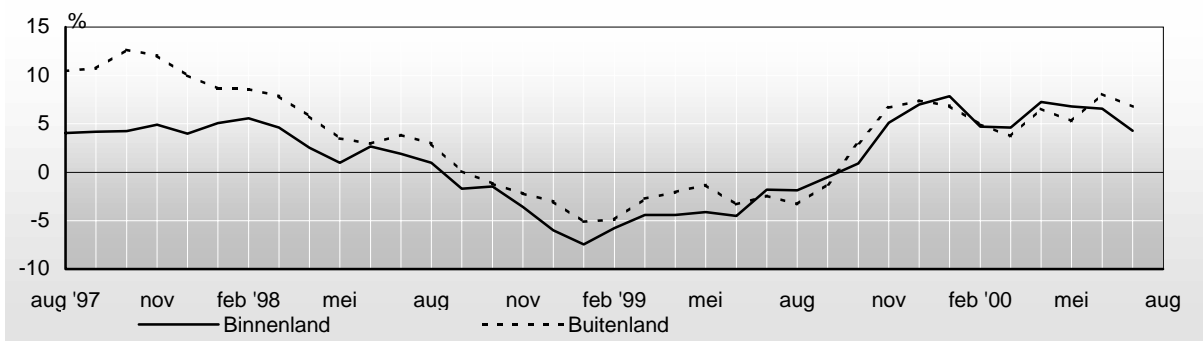
Verwachtingen

De verwachting voor de bedrijvigheid in het vierde kwartaal is positief en voor de buitenlandse afzet zelfs zeer positief. De komende feestdagen zullen hierbij een rol spelen. Ook de afzetprijzen zullen naar verwachting verder toenemen. Deze verwachtingen gelden nagenoeg voor de gehele voedings- en genotmiddelenindustrie.

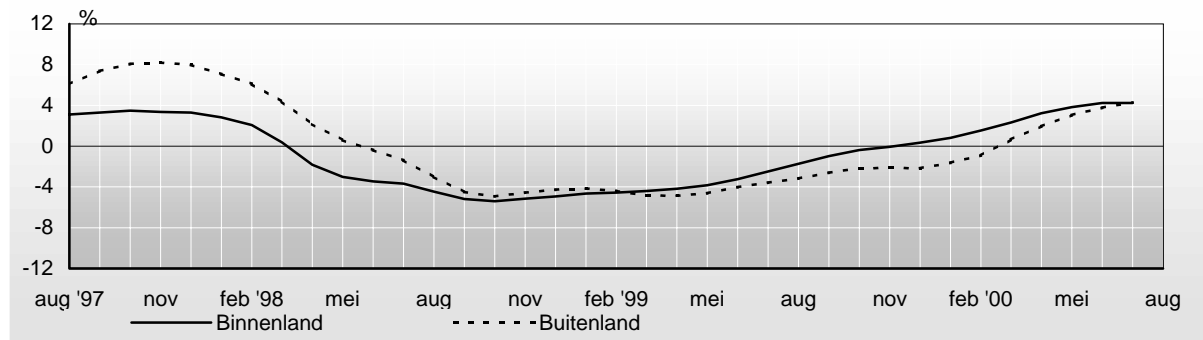
Omzet, afzetprijs en productie

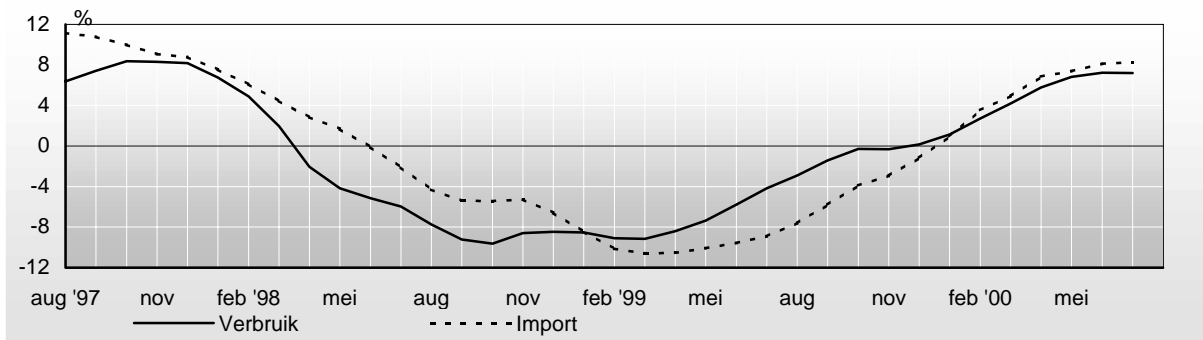
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 2.1

Kerngegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		¹⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.	aug.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		112,2	110,8	110,1	109,6	110,8	116,6	107,9	106,2	117,4	111,1	118,7	11,8
binnenland		107,2	105,4	103,8	104,3	105,8	110,7	102,3	101,2	111,0	103,3	111,0	9,7
buitenland		118,3	117,4	117,9	116,2	116,9	123,8	114,9	112,2	125,2	120,8	128,1	14,2
Afzetprijs		104,9	101,6	101,1	101,4	102,5	104,6	101,2	101,3	105,2	105,7	106,1	4,7
binnenland		102,8	100,2	99,6	100,3	102,0	103,5	100,0	100,4	104,0	104,3	104,7	4,3
buitenland		106,7	102,8	102,4	102,4	103,0	105,6	102,2	102,1	106,3	106,9	107,3	5,1
Verbruiksprijs		103,5	98,3	97,1	98,7	100,8	103,8	98,3	98,7	105,0	105,2	106,7	8,1
import		112,9	104,1	104,0	103,0	108,5	111,6	102,7	102,6	111,2	110,9	112,7	9,8
Productie (volume gemiddelde dag)		108,5	110,3	111,6	105,9	106,9	114,2	104,8	102,2	115,7	104,2	103,3	1,1
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		101,6	104,8	99,3	102,4	98,9	103,1						3,8
Aantal bedrijven ²⁾	1000	5,4	5,2			5,1							
Uitgesproken faillissementen	1	48	46	14	10	11	7						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	22	20	21	23	
Energieverbruik	PJ	100	112	24	25	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 2.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd. laatste 12 mnd.
		²⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.	sep.	
Verkoop / orderontvangst t.o.v. vorige maand		12	15	18	19	19	5	13	18	28	19	20	14
binnenlandse markt		6	6	6	6	11	0	8	0	14	15	16	6
buitenlandse markt		15	23	30	28	23	9	13	36	41	16	19	18
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	8	7	13	8	7	-2	7	12	6	1	6
Bezettingsgraad ³⁾	%	85,5	85,8	85,7	86,3	85,8	87,0	86,5					86,4
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	85	85	83	88	88	85	81					86
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	9	5	4	2	2	1	2					2
tekort aan arbeid	%	1	5	7	4	4	5	7					5
te geringe productiecapaciteit	%	1	1	1	2	2	5	3					3
overige belemmeringen	%	4	5	5	4	4	4	7					5
Beoordelingen:													
verkoop / orderontvangst		-9	-5	-2	1	1	2	0	-1	2	0	2	1
afzet / orderpositie totaal		-9	-7	-6	-2	-1	-1	-5	-5	-1	-5	-4	-2
afzet / orderpositie buitenland		-10	-5	-2	2	2	1	3	2	1	3	4	2
productiecapaciteit		6	5	2	3	2	-3	0					1
voorraden gereed product		4	6	4	1	4	-2	-3	3	3	-3	-2	0
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		8	10	12	10	8	7	9					9
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		16	19	20	23	23	40	33					30
buiten Europese Unie		16	18	18	16	16	26	28					22
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		18	23	31	21	29	36	34					30
bedrijvigheid komende 3 mnd		14	16	20	14	24	7	9	23	26	10	12	13
verkoopprijs komende 3 mnd		12	10	15	11	15	21	17	13	9	13	18	16
personeelssterkte komende 6 mnd		-4	3	-1	-2	2	0	5					1
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,1	0,0	-0,2	-0,2	0,3	0,0	0,1					0,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 2.3

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
Voedingsmiddelen en dranken	15	19031	19455	18695	18759	20086	18637	19338
w.v.								
<i>Vlees en vleesproducten</i>	15.1	3708	3608	3487	3693	4003	3696	3838
w.o.								
kalfs- en rundvlees, hele en halve dieren, voor- en achtervoeten, vers of gekoeld	15.11.11.40	349	336	326	334	372	311	289
kalfs- en rundvlees, vers of gekoeld, excl. hele en halve dieren, voor- en achtervoeten	15.11.11.90	289	337	349	342	434	414	431
kalfs- en rundvlees, delen, bevroren	15.11.12.00	45	36	34	43	49	40	47
varkensvlees, hele en halve dieren, vers of gekoeld	15.11.13.30	319	238	237	251	267	238	260
varkenshammen, -schouders en delen daarvan, vers of gekoeld	15.11.13.50	469	419	355	390	399	459	495
varkensvlees, delen zoals karbonadenstrengen, buiken, buikspek en voorstukken, vers of gekoeld	15.11.13.90	463	378	359	426	426	375	396
varkenshammen, -schouders en delen daarvan, met been, bevroren	15.11.14.50	24	x	x	x	x	8	10
eetbare slachtafval van runderen, varkens, schapen, geiten, paarden, ezels, muilezels en muildieren, excl. darmen, blazen en magen	15.11.19.00	46	43	42	51	52	48	42
huiden en vellen van runderen, paarden of paardachtigen	15.11.22.00	39	43	43	41	50	38	41
reuzel en ander gesmolten vet van varkens en pluimvee	15.11.30.50	21	18	16	15	18	19	16
kippen en hanen, niet in stukken gesneden, vers of gekoeld	15.12.11.13	129	141	128	145	156	138	117
hanen en kippen, delen van, vers of gekoeld	15.12.11.53	313	362	379	381	386	367	390
kippen en hanen, niet in stukken gesneden, bevroren	15.12.12.13	48	55	51	50	52	46	48
kippen en hanen, delen van, bevroren	15.12.12.53	76	114	114	117	111	106	124
buiken van varkens alsmede delen daarvan	15.13.11.30	33	50	47	40	60	73	81
varkensvlees, gedroogd, gezouten of gerookt, excl. buiken, hammen en schouders	15.13.11.50	82	57	85	83	91	74	84
rundvlees, gedroogd, gezouten of gerookt	15.13.11.70	13	16	12	12	13	15	14
leverworst	15.13.12.13	25	22	21	20	21	20	20
worst, frikandellen, worsten- en saucijzenbroodjes e.d. producten, excl. leverworst bereidingen, incl. snacks, van vlees, slachtafval en bloed van pluimvee, excl. kalkoenen, excl. levers	15.13.12.35	135	118	117	117	131	127	137
bereidingen van varkensvlees, minder dan 40 gew.% vlees of slachtafval, spek of vet bevattend, incl. snacks	15.13.12.53	42	33	38	40	45	39	44
bereidingen van vnl. varkensvlees, slachtafval, spek of vet, ook gecombineerd met andere vleessoorten, vleesgehalte 40 of meer gew.%	15.13.12.59	114	123	117	130	125	111	112
bereidingen van vnl. vlees of slachtafval van runderen, excl. sauzen, soepen, e.d.	15.13.12.60	49	57	62	68	71	62	65
<i>Bereidingen en conserven van vis en visproducten</i>	15.2	260	255	274	283	317	252	276
w.o.								
visfilets en ander visvlees, ook indien fijngemaakt, vers of gekoeld	15.20.11.90	28	39	39	39	40	25	28
zeevis, bevroren, excl. filets of fijngemaakt visvlees of van graten ontdaan visvlees	15.20.12.10	37	29	29	31	32	25	27
visfilets, bevroren	15.20.12.70	85	81	87	80	86	91	88
bereidingen en conserven van schaal-, schelp- en weekdieren met groente en deegwaren, excl. gevulde deegwaren, soepen, sauzen, of preparaten hiervoor	15.20.16.00	23	16	25	42	48	27	32
<i>Bereidingen en conserven van groenten en fruit</i>	15.3	1286	1425	1588	1536	1596	1506	1598
w.o.								
aardappelmeel, -gries, -vlokken, -korrels en -pellets	15.31.12.30	26	25	52	48	54	51	47
aardappelen en aardappelproducten, bevroren, bijv. voorgebakken, excl. in azijn of azijnzuur verduurzaamd	15.31.12.50	299	339	427	398	374	358	387
aardappelen en aardappelproducten, verduurzaamd, niet bevroren, excl. meel, gries en vlokken	15.31.12.90	142	195	224	204	184	198	213
groenten (incl. gemengde groenten), bevroren, ook indien alleen vooraf gekookt of gestoomd	15.33.11.00	53	57	40	46	54	53	51
paddestoelen en truffels, niet bereid of verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.14.30	117	115	128	134	171	146	145
groenten en vruchten, verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.15.00	28	27	29	29	25	27	27
grondnoten, gegrild, gezouten, gesuikerd of op andere wijze gezoet, in alcohol of op andere wijze bereid of verduurzaamd (pindakaas), echter geen borrelnotjes	15.33.23.30	57	68	72	75	94	81	87
<i>Ruwe oliën en vetten</i>	15.41	603	585	494	521	582	581	562
<i>Geraffineerde oliën en vetten</i>	15.42	579	724	613	620	635	584	584
w.o.								
geraffineerde sojaolie en fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.11.10	165	214	156	139	131	117	148
geraffineerde palmolie en vloeibare fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.10	121	166	145	155	155	138	124
geraffineerde kokosolie (kopraolie), incl. fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.20	45	52	61	x	x	x	x
dierlijke vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.30	x	x	22	27	26	25	29
plantaardige vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.50	103	120	116	107	109	99	93
<i>Margarine en vetten voor menselijke consumptie, excl. ruwe en geraffineerde oliën en vetten</i>	15.43	276	285	252	262	297	254	264
w.o.								
margarine, excl. vloeibare margarine	15.43.10.30	182	206	186	198	218	190	198
bereidingen van vetten en oliën voor menselijke consumptie (vloeibare margarine)	15.43.10.50	94	79	66	64	79	64	67
<i>Zuivelproducten</i>	15.5	3190	3268	3126	2958	3110	3017	3023
w.o.								
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 1%, doch max. 3%, zonder zoetstoffen, excl. ingedik	15.51.11.40	215	x	x	x	x	x	x
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 3%, doch max. 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedik	15.51.11.60	46	x	46	69	86	61	66
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedik	15.51.12.00	41	49	20	18	35	40	42
melk in vaste vorm met een vetgehalte van max. 1,5%	15.51.20.30	61	x	x	x	x	x	x
melk en room in vaste vorm, vetgehalte meer dan 1,5%, zoals poeder, korrels e.d.	15.51.20.60	183	186	208	199	178	174	189
boter met een vetgehalte van max. 85%	15.51.30.30	282	257	370	211	173	254	269
boter met een vetgehalte van meer dan 85% en andere van melk afkomstige vetstoffen, excl. smeersels vervaardigd met zuivelproducten	15.51.30.50	88	x	84	x	x	x	x
wrongel, weikaas en andere verse, niet-gefermenteerde kaas, zoals kwark, cottage cheese, verse roomkaas e.d.	15.51.40.30	18	x	x	x	x	x	x
kaas, excl. wrongel, weikaas, smeltkaas en andere verse kaas	15.51.40.50	1239	1195	1056	1077	1174	1163	1164
smeltkaas, excl. geraspt of in poeder	15.51.40.70	59	46	32	33	32	31	33

Tabel 2.3 (vervolg)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
<i>Zuivelproducten (vervolg)</i>	15.5							
w.o.								
ingedikte melk en room, met zoetstoffen	15.51.51.08	123	155	89	84	123	88	85
gestremde melk, room, yoghurt en andere gefermenteerde producten, zonder smaakstoffen en zonder toegevoegde vruchten, noten of cacao, niet in vaste vorm	15.51.52.43	58	64	51	56	69	48	46
karnemelk, niet in vaste vorm	15.51.52.65	45	50	46	49	41	40	39
lactose en melksuikerstroop	15.51.54.00	59	57	53	54	63	55	61
wei in poeder, korrels of andere vaste vorm	15.51.55.33	101	103	95	x	x	x	x
consumptie-ijs, ook indien cacao bevattend	15.52.10.00	102	96	78	65	40	48	84
<i>Maalderijproducten</i>	15.61	398	347	316	325	348	343	355
w.o.								
mengsels en deeg voor de bereiding van brood, gebak, biscuits, koekjes, beschuit, wafels, ontbijtkoek, hosties en ouwel, excl. broodverbeteraars	15.61.24.00	78	43	52	48	56	56	56
halfwitte of volwitte rijst	15.61.40.30	67	x	x	x	x	x	x
<i>Zetmeel en zetmeelproducten</i>	15.62	559	575	573	557	575	589	580
w.o.								
glucose en glucosestroop, met minder dan 50 % fructose in droge toestand	15.62.21.10	110	102	97	96	96	102	105
maïszetmeel	15.62.22.13	50	53	46	43	47	51	50
tarwegluten ook indien gedroogd	15.62.22.50	22	34	36	32	31	29	40
afvallen van zetmeelfabrieken en dergelijke afvallen	15.62.30.00	66	56	49	51	51	56	55
<i>Bereide diervoeders</i>	15.7	x	2047	1770	1783	1912	1897	1819
w.o.								
diervoeders, excl. voor huisdieren	15.71.10.00	2009	1886	1642	1647	1765	1725	1668
honden- en kattenvoer, opgemaakt voor de verkoop in het klein	15.72.10.30	146	152	119	126	136	164	142
<i>Bakkerijproducten</i>	15.81	568	654	649	652	718	600	645
w.v.								
brood en broodjes, incl. roggebrood en afgebakken bake-off broodproducten, excl. gevuld brood en broodjes	15.81.11.00	342	368	364	367	392	336	356
bakkers- en banketwaren, gezoet, zoals natgebak, oliebolletjes, donuts, schuimgebak en gevuld banket, vruchten-, noten- en suikerbrood, croissants of brioches	15.81.12.00	225	286	286	285	326	264	290
<i>Beschuit, koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk</i>	15.82	469	485	485	493	537	468	518
w.o.								
beschuit, geroosterd brood en dergelijke geroosterde producten	15.82.11.50	41	37	36	42	45	39	43
snijkoek (ontbijt-, candij-, luxekoek) en taaitaai	15.82.12.30	26	25	x	27	30	x	x
gezoete koekjes, biscuits, wafeltjes, met cacao	15.82.12.53	53	52	53	52	50	50	64
gezoete koekjes en biscuits, zonder cacao	15.82.12.55	119	110	127	128	136	113	143
wafels en wafeltjes zonder cacao	15.82.12.59	29	30	33	32	31	24	27
koekjes, biscuits en crackers, niet gezoet	15.82.13.40	46	55	33	30	41	34	17
geëxtrudeerde en geëxpandeerde producten, gezouten of gearomatiseerd, op basis van bloem, meel of maïs	15.82.13.50	47	47	53	52	56	51	54
<i>Suiker</i>	15.83	x	x	x	x	x	x	x
<i>Cacao, chocolade en suikerwerk</i>	15.84	1086	1163	1134	1236	1364	1138	1073
w.o.								
cacaoboter, cacaovet en cacao-olie	15.84.12.00	293	326	280	326	350	255	214
cacaopoeder, zonder toegevoegde suiker of andere zoetstoffen	15.84.13.00	93	96	107	108	116	131	118
zoethoutextract meer dan 10 gew. % saccharose bevattend, incl. drop, zonder andere toegevoegde stoffen	15.84.23.20	40	40	39	32	32	28	27
pasta's en spijs (incl. marsepein), zonder cacao	15.84.23.53	15	19	29	35	48	24	23
gom- en geleipproducten, incl. vruchtenpasta's toe bereid als suikergoed	15.84.23.65	43	55	50	39	40	39	43
<i>Macaroni, noedels, koekjes en dergelijke deegwaren</i>	15.85	46	37	33	34	38	43	42
<i>Thee en koffie</i>	15.86	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
extracten, essences en concentraten van koffie, in vaste vorm, met een gehalte aan droge, uit koffie afkomstige stof van 95 % of meer	15.86.12.30	57	58	51	49	89	76	80
<i>Specerijen en kruiden</i>	15.87	379	377	378	360	378	355	412
w.o.								
tomatenketchup en andere tomatensausen	15.87.12.30	x	91	112	103	90	108	112
sausen en preparaten voor sausen; samengestelde kruiden en dergelijke producten, excl. sojasaus, tomatensausen, mosterdmeel en bereide mosterd	15.87.12.70	263	259	240	232	263	215	257
<i>Gehomogeniseerde voedingspreparaten en diëtvoeding</i>	15.88	247	232	233	190	206	209	216
w.o.								
kindervoeding bestemd voor de detailhandel	15.88.10.70	198	180	177	129	156	177	184
<i>(Overige) voedingsmiddelen zoals (preparaten voor) soepen, ei-producten, gist, moutextract, samengestelde bakpoeders, producten van meel, gries en "fondues"</i>	15.89	533	529	600	611	686	588	577
w.o.								
preparaten voor soep of voor bouillon; bereide soep en bouillon	15.89.11.00	138	139	156	156	206	170	159
ei-producten, excl. ovoalbumine	15.89.12.30	35	44	46	45	47	52	49
bereidingen voor menselijke consumptie van meel, gries, griesmeel, zetmeel enz.	15.89.14.39	44	47	71	75	85	77	75
proteïneconcentraten w.o. puddingpoeder, voedingssuppl., gisthydrolysaten, producten met i.p.v. melkvet plantaardig vet, zonder cacao, incl. limonadesiropen	15.89.14.91	177	113	141	145	142	113	117

Tabel 2.3 (slot)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	Code	1997	1998	1999		2000		
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
		<i>mln gld</i>						
Dranken	15.9	1825	1932	1859	1850	1807	1668	2097
w.o.								
gin en jenever	15.91.10.50	49	51	52	57	66	62	63
likeuren, wodka, alcoholvolumegehalte van meer dan 45,4 % en andere gedistilleerde dranken, zoals likeuren, vieux, advocaat, arak, boerenjongens e.d., excl. gedistill. uit fruit of wijn, whiskey, rum, tafia, gin, jenever en wodka	15.91.10.80	40	39	41	42	59	47	47
bier van mout	15.96.10.00	1129	1233	1154	1127	1148	993	1308
mineraalwater en spuitwater, ongezoet	15.98.11.30	16	17	17	19	15	14	21
frisdranken en water, gezoet, incl. mineraal- en spuitwater, excl. sportdranken	15.98.12.30	348	371	371	389	318	309	381
alcoholvrije dranken, zonder melkvet, excl. ongegiste vruchten- en groentesappen	15.98.12.50	94	109	112	102	81	125	152
alcoholvrije dranken met melkvet	15.98.12.70	52	25	x	20	22	17	17
Tabaksproducten	16	1663	1726	1863	1773	1743	1624	1882
w.o.								
sigaren en sigarillo's, tabak bevattend	16.00.11.30	123	140	151	148	158	147	162

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

De binnenlandse omzet stijgt in augustus 2000 sterk ten opzichte van augustus 1999. Ook de orderontvangst stijgen in dezelfde periode. De afzetprijs daalt licht, terwijl de verbruiksprijs stijgt. Voor het laatste kwartaal van 2000 verwachten de ondernemers een stijging van de buitenlandse afzet. Tevens verwachten zij dat de afzetprijs zal stijgen en de bedrijvigheid zal toenemen.

Omzet stijgt in augustus

In augustus 2000 stijgt de omzet ten opzichte van augustus vorig jaar met bijna 9%. Deze stijging wordt mede veroorzaakt door een toename van de binnenlandse omzet met bijna 16%. De maand augustus van dit jaar telt één werkdag meer dan augustus vorig jaar. Het effect van een extra werkdag wordt geschat op 4 tot 5 procent. Het volume van de gemiddelde dagproductie ligt in augustus 2000 op hetzelfde niveau als in augustus 1999. De waarde van de ontvangen orders ligt in augustus 2000 in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar bijna 17% hoger. De afzetprijs daalt in augustus 2000 ten opzichte van augustus 1999 met bijna 0,5%, terwijl de verbruiksprijs stijgt met bijna 4%.

De orderontvangst stijgen in september

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de orderontvangsten in september ten opzichte van augustus zijn toegenomen. Hetzelfde geldt voor de productie. De index van de orderpositie, een maat voor de omvang van de werkvoorraad, is in september nagenoeg gelijk gebleven aan de index van augustus. Over de orderontvangsten en de orderpositie zijn de ondernemers tevreden. De voorraden gereed product worden nog steeds als te groot ervaren.

1. Textielindustrie

In de textielindustrie stijgt de omzet in augustus 2000, in vergelijking met augustus 1999, met bijna 6%. Ook de waarde van de ontvangen orders stijgt in dezelfde periode en wel met bijna 12%.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de orderontvangsten in september, ten opzichte van augustus, een voor de tijd van het jaar gebruikelijke toename laat zien. Over de orderontvangsten zijn de ondernemers tevreden en ook over de orderpositie, alhoewel deze iets daalt, zijn de ondernemers tevreden. De bezettingsgraad stijgt eind september vergeleken met eind juni met 0,7% naar 84,6%. De concurrentiepositie is eind september ten opzichte van eind juni vrijwel gelijk gebleven. Ook het percentage ondernemers dat zegt geen productiebelemmeringen te ondervinden is nagenoeg gelijk gebleven. De voorraden gereed product zijn volgens de ondernemers nog steeds te groot.

rekening van de binnenlandse omzet met een toename van bijna 24%. De waarde van zowel de binnenlandse als de buitenlandse orderontvangsten stijgen in dezelfde periode met bijna 37%.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat na een correctie van de seizoensinvloeden in september 2000 de binnenlandse orderontvangsten flink dalen, terwijl de buitenlandse orderontvangsten juist sterk stijgen. Over de ontwikkeling van de orderontvangsten en de orderpositie, die ook daalt, zijn de ondernemers dan ook ontevreden. De concurrentiepositie is eind september ten opzichte van eind juni duidelijk verslechterd. De bezettingsgraad daalt in dezelfde periode met 0,5% naar 84,1%. Uit de Conjunctuurtest blijkt tevens dat 94% van de ondernemers zegt geen productiebelemmeringen te ondervinden. De voorraden gereed product zijn volgens de ondernemers nog steeds te groot.

3. Lederindustrie

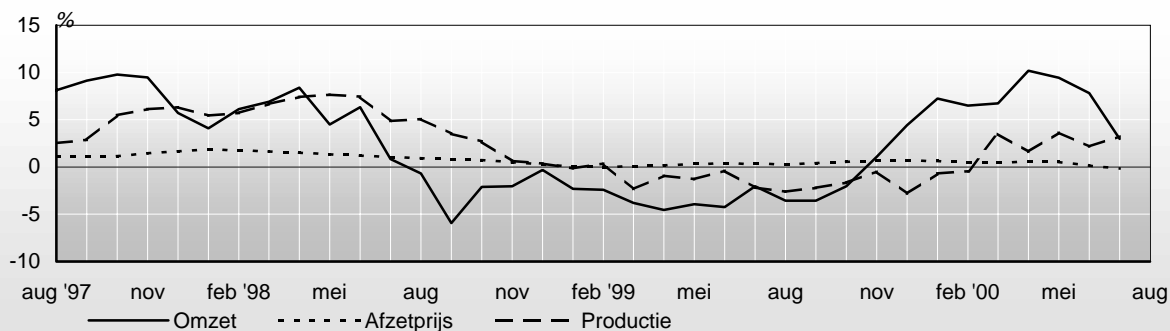
In de lederindustrie stijgt de omzet in augustus 2000 ten opzichte van augustus 1999 met ruim 21%. De waarde van de orderontvangsten stijgt in dezelfde periode met bijna 18%.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de buitenlandse orderontvangsten in september in vergelijking met augustus sterk stijgen, terwijl de binnenlandse orderontvangsten licht dalen. De bedrijvigheid neemt in september toe. De bezettingsgraad daalt eind september vergeleken met eind juni met 2,5% naar 83,6%. De ondernemers zijn over de ontwikkeling van de orderontvangsten niet ontevreden en over de orderpositie, die licht daalt, zijn zij zelfs tevreden. De voorraden gereed product zijn volgens de ondernemers te laag. De ontwikkelingen van de concurrentiepositie, zowel op de binnenlandse als de buitenlandse markt verlopen eind september minder goed dan eind juni. De ondernemers geven in dezelfde periode aan dat zij meer productiebelemmeringen ondervinden, met name als gevolg van een te geringe productiecapaciteit en als gevolg van onvoldoende vraag.

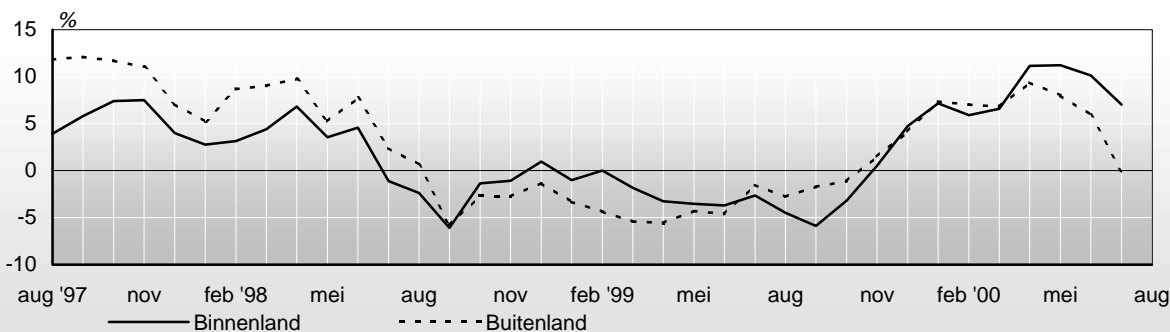
Verwachtingen

De ondernemers in de branche verwachten voor het vierde kwartaal 2000 een toename van de buitenlandse afzet en een forse stijging van de afzetprijzen. Tevens verwachten zij dat de productie zal toenemen en dat de personeelssterkte in het vierde kwartaal en het eerste kwartaal van het volgend jaar licht zal afnemen.

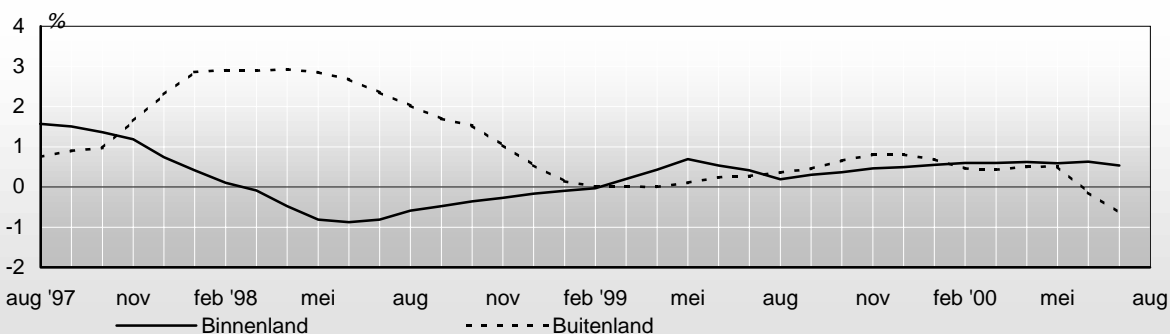
Omzet, afzetprijs en productie

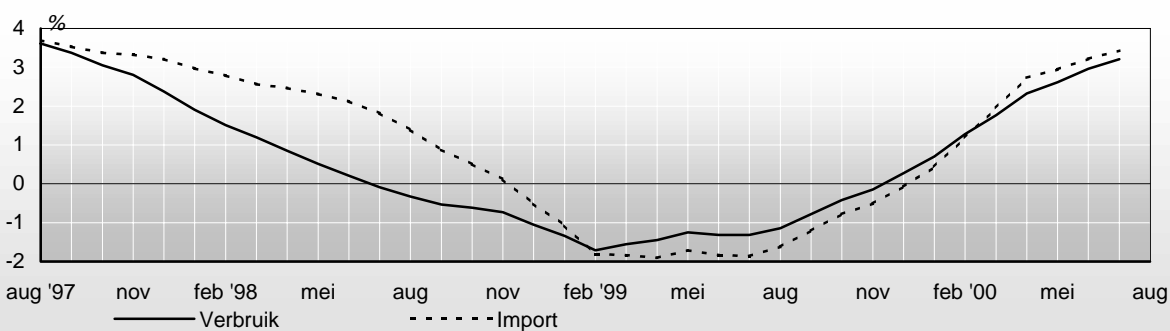
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 3.1

Kerngegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		¹⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.	aug.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		108,3	105,8	104,1	100,6	117,5	113,4	101,9	84,9	113,3	100,8	92,4	8,8
binnenland		107,6	105,5	104,6	97,5	119,4	115,9	100,8	80,7	112,6	103,0	93,5	15,8
buitenland		108,9	106,0	103,6	103,1	116,0	111,3	102,8	88,3	113,9	99,0	91,4	3,6
Ontvangen orders (waarde)		111,7	108,8	109,1	99,9	120,5	112,9	97,8	83,3	108,2	105,1	97,2	16,7
binnenland		109,7	105,9	105,8	93,0	122,9	109,6	92,7	76,4	111,5	96,5	94,5	23,7
buitenland		113,2	110,8	111,6	104,9	118,8	115,3	101,4	88,3	105,8	111,4	99,2	12,4
Afzetprijs		100,7	101,0	100,9	101,1	101,2	101,5	101,3	101,0	101,4	100,7	100,7	-0,3
binnenland		98,8	99,1	99,1	99,1	99,5	99,7	99,1	99,2	99,7	99,7	99,6	0,4
buitenland		102,0	102,3	102,2	102,6	102,4	102,7	102,8	102,4	102,7	101,3	101,5	-0,8
Verbruiksprijs		102,8	101,7	101,6	101,5	103,0	104,3	101,4	101,5	104,2	104,9	105,1	3,6
import		105,9	104,4	104,3	104,3	105,8	107,3	104,1	104,2	107,1	107,9	108,4	4,0
Productie (volume gemiddelde dag)		109,5	108,5	114,4	97,9	111,7	118,6	100,9	79,5	119,3	102,1	79,6	0,1
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		102,5	100,6	101,2	98,0	103,3	105,6						4,4
Aantal bedrijven ²⁾	1000	3,8	3,6			3,6							
Uitgesproken faillissementen	1	47	26	10	4	12	10						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	22	20	21	23	
Energieverbruik	PJ	10	9	2	2	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 3.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		²⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.		sep.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		6	2	3	6	9	1	3	0	16	-7	13	5
binnenlandse markt		5	2	2	9	8	2	1	-9	19	-9	5	5
buitenlandse markt		3	-2	0	-1	8	2	2	5	9	-13	16	3
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		9	3	7	6	10	4	3	4	16	0	11	6
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,7	84,2	84,1	85,2	85,3	84,2	84,9					84,9
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	86	83	81	83	87	79	80					82
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	8	6	7	5	5	5					6
tekort aan arbeid	%	2	5	7	5	3	9	7					6
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	2	2	3	6	5					4
overige belemmeringen	%	2	3	4	3	2	1	3					2
Orderpositie	⁴⁾	100,0	95,2	94,5	95,6	99,1	99,7	98,5	93,8	94,1	97,9	98,0	98,2
Beoordelingen:													
orderontvangst		-1	-8	-5	-3	3	-1	-2	-7	-1	-2	-4	-1
orderpositie totaal		-3	-8	-3	-4	1	0	3	-1	1	-1	4	0
orderpositie buitenland		-3	-11	-3	-9	-4	-3	3	-2	3	2	7	-3
productiecapaciteit		1	4	1	3	-3	-7	-5					-3
voorraden gereed product		10	14	12	19	18	17	14	9	13	13	13	17
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		11	6	7	7	0	5	-5					2
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		6	0	-4	6	-6	1	1					1
buiten Europese Unie		5	1	0	-1	-1	0	-2					-1
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		15	6	4	14	17	10	10					13
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	7	12	12	10	9	8	11	9	5	9	10
verkoopprijs komende 3 mnd		5	6	2	18	15	14	18	3	2	15	22	16
personeelssterkte komende 6 mnd		4	2	3	2	-4	2	-2					-1
toe- of afname personeelssterkte	%	0,1	-0,3	0,2	-1,1	-0,5	0,1	-0,9					-0,6

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000 = 100.

Tabel 3.3

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
Textiel	17	1224	1226	1207	1136	1250	1275	1261
w.v.								
<i>Textielgarens</i>	17.1	68	62	30	28	30	35	39
w.o.								
tapijtgarens met tenminste 85% synthetische vezels, n.o.v.k.	17.10.52.31	9	x	x	x	x	x	x
<i>Textielweefsels</i>	17.2	129	129	140	125	145	142	142
w.o.								
stoffen van synth. filamentgarens, excl. voor kleding, wandbekleding of woningtextiel	17.20.31.59	27	25	27	27	27	24	26
stoffen voor vitrages, gordijnen, rolgordijnen e.d. van weefsels met tenminste 85% synthetische vezels	17.20.32.14	10	8	13	12	15	15	15
<i>Textielveredelingsdiensten</i>	17.3	164	174	167	137	178	161	157
w.o.								
verven van weefsels van katoen	17.30.22.30	15	17	14	10	13	14	13
bedrukken van weefsels van katoen	17.30.30.30	64	61	62	x	x	x	x
bedrukken van weefsels van kunstmatige filamentgarens en stapelvezels	17.30.30.60	11	10	8	7	11	8	7
<i>Geconfectioneerde artikelen van textiel, excl. kleding</i>	17.4	173	181	189	171	179	178	176
w.o.								
vitrages, gordijnen, rolgordijnen en valletjes, geweven	17.40.15.50	43	36	35	33	31	32	34
dekbedden en andere textielwaren, niet gevuld met veren of dons, excl. slaapzakken en matrassen	17.40.24.99	28	25	23	18	22	25	23
geconfectioneerde artikelen, zoals zwemgordels, -vesten, dweilen, vaatdoeken e.d. van brei- of haakwerk	17.40.25.90	29	34	26	25	23	30	32
<i>Vloerkleden en tapijt</i>	17.51	375	397	412	408	445	453	444
w.o.								
geweven tapijt, incl. handgeweefd	17.51.12.00	22	23	27	23	27	24	27
getufted tapijten, incl. tegels	17.51.13.00	314	341	346	350	376	383	375
tapijten van vilt, incl. tegels, excl. gevlokt of getuft	17.51.14.30	27	25	29	27	35	38	x
tapijten, excl. geweefd, geknoopt, getuft of van vilt	17.51.14.90	12	x	x	x	x	x	x
<i>Koord, bindgarens, touw en netten</i>	17.52	10	5	6	4	4	6	7
<i>Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding</i>	17.53	120	120	133	129	128	157	153
<i>Textielproducten, excl. garens, weefsels, geconfect. art., vloerbedekking, touw, netten, (art. van) gebonden textiel, kleding, gebreide, gehaakte stoffen en art.</i>	17.54	126	110	82	81	86	95	96
w.o.								
beklede weefsels	17.54.37.00	51	38	22	23	26	27	27
<i>Gebreide en gehaakte stoffen</i>	17.6	22	15	20	16	17	17	17
w.o.								
brei- en haakwerk, a/h stuk, excl. pool brei- en haakwerk en excl. gordijnen en vitrages van kunstmatige en synthetische vezels	17.60.12.90	20	x	x	x	x	x	x
<i>Gebreide en gehaakte artikelen</i>	17.7	37	31	29	37	38	31	31
w.o.								
truien, jumpers, pullovers en slipovers voor dames/meisjes, van synthetische of kunstmatige vezels, excl. hemdtruien (sous-pulls)	17.72.10.72	17	21	17	25	20	x	x
Kleding; bont	18	217	232	192	226	208	228	206
w.v.								
<i>Kleding van leer</i>	18.1	x	x	x	x	x	x	x
<i>Werkkleding</i>	18.21	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
werk- en bedrijfskleding voor heren/jongens, van katoen, excl. ensembles, jasjes, blazers, lange broeken en overalls	18.21.30.11	10	10	7	7	7	x	x
<i>Bovenkleding</i>	18.22	79	76	58	92	72	75	55
w.o.								
lange broeken voor heren/jongens, van weefsels van synthetische garens, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.24.46	8	8	7	12	10	11	7
anoraks en blousons voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.31.21	x	x	x	x	x	x	-
anoraks en blousons voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische of kunstmatige garens	18.22.31.25	x	x	x	x	x	-	x
blazers en andere jasjes voor dames/meisjes, van textielweefsels, excl. van wol, fijn haar of katoen	18.22.33.39	3	x	1	2	2	1	x
japonnen voor dames/meisjes, van katoenen weefsels	18.22.34.71	7	6	4	x	x	2	x
japonnen voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.76	7	4	3	3	3	3	3
rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.34.81	2	2	x	x	x	2	2
rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.86	2	x	1	1	1	1	1
lange broeken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen, excl. van denim of corduroy, ook excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.43	2	3	7	7	5	9	6
lange broeken voor dames/meisjes, van synth. weefsels, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.46	1	x	1	6	5	2	2
<i>Onderkleding</i>	18.23	62	63	56	57	54	53	63
w.o.								
overhemden voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.11.10	3	1	2	2	1	x	x
slips- en onderbroeken voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.12.20	7	5	5	5	4	4	5
blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.13.10	6	6	8	7	8	5	9
slips en onderbroeken voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.14.20	19	15	14	14	13	12	17
blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van synthetische of kunstm. garens	18.23.23.15	2	5	1	4	2	3	1
t-shirts, van brei- of haakwerk, van katoen	18.23.30.30	8	12	x	x	x	10	x

Tabel 3.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	Code	1997	1998	1999		2000		
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
<i>Ov. kleding en toebehoren, excl. werk-, boven-, onder-, nachtkleding en kleding van leer</i>	18.24	40	52	38	35	36	53	43
w.o.								
babykleding van brei- of haakwerk	18.24.11.00	3	x	x	x	x	x	x
zwekkleding voor dames/meisjes van brei of haakwerk	18.24.12.50	7	x	x	x	x	x	x
kledingtoebehoren, zoals koppels, moffen, mouwbeschermers, etiketten, insignes, van geweven stoffen, excl. zakdoeken, sjaals, dassen, handschoenen	18.24.23.93	8	11	10	9	10	9	10
Leder en lederwaren	19	129	150	133	133	133	146	127
w.v.								
<i>Leder</i>	19.1	54	73	62	58	57	55	54
w.o.								
gesplit leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.50	43	57	48	43	47	42	46
leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.70	12	16	x	x	x	x	x
<i>Reiskoffers, handtassen e.d.; zadel- en tuigmakerswerk</i>	19.2	17	16	13	12	13	8	10
w.o.								
handtassen	19.20.12.20	x	x	x	x	x	x	x
kleinlederwaren, die gewoonlijk in de zak of in de handtas worden meege dragen, zoals portefeuilles, etuis, kokers	19.20.12.30	6	5	3	3	6	3	3
<i>Schoeisel</i>	19.3	57	61	59	63	62	84	63
w.o.								
wandelschoenen, bovendeele leder, voor heren, binnenzoolengte groter dan of gelijk aan 24 cm	19.30.13.51	17	19	20	17	24	20	17
wandelschoenen, bovendeele leder, voor dames, binnenzoolengte groter dan of gelijk aan 24 cm	19.30.13.52	6	6	7	18	6	11	6

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Papier- en grafische industrie

In augustus groeit het omzetvolume met 2%. De waarde van de ontvangen orders neemt sterk toe, mede door de voortdurende prijsstijging. Vergeleken met het vorige kwartaal verbetert in het derde kwartaal de orderpositie volgens het panel van de Conjunctuurtest. Tekort aan arbeidskrachten vormt in toenemende mate een belemmering voor de productie. Voor oktober tot en met december verwachten veel ondernemers een stijging van de verkoopprijzen, een toename van de bedrijvigheid en van de buitenlandse afzet.

Omzet, prijzen en orderontvangsten nemen toe

In augustus van dit jaar groeit de waarde van de omzet met bijna 14%. Er is een groot verschil tussen de groei op de binnenlandse markt en de buitenlandse. De omzetgroei op de binnenlandse markt bedraagt in waarde ten opzichte van augustus 1999 bijna 11%. Op de buitenlandse markt bedraagt deze groei ruim 21%. Dit verschil kan verklaard worden uit het verschil in ontwikkeling van de afzetprijzen op de binnenlandse respectievelijk buitenlandse markt. In het binnenland nemen in dezelfde periode de afzetprijzen toe met iets meer dan 4%, terwijl deze op de buitenlandse markt met bijna 11% stijgen. De grafische industrie is met name gericht op de binnenlandse markt en de papierindustrie op het buitenland.

De volumegroei van de omzet komt in augustus vergeleken met het jaar ervoor, uit op zo'n 2%. Deze groei is dan gecorrigeerd voor genoemde prijsontwikkeling en voor het feit dat augustus 2000 één werkdag meer heeft. Het positieve effect van een werkdag meer op de volumegroei wordt geraamd op 4% tot 5%.

De waarde van de orderontvangsten neemt in dezelfde periode met 19% fors toe. Hierbij is er nagenoeg geen verschil tussen de binnenlandse en buitenlandse markt.

Ondernemers tevreden op einde derde kwartaal

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de orderontvangsten in september ten opzichte van de vorige maand flink toenemen. Deze toename geldt alleen voor de binnenlandse markt, de buitenlandse orders blijven achter. Hoewel een toename van de bedrijvigheid conform het seizoen in september verwacht mag worden, geven de ondernemers aan dat deze zeer fors is. Toch ligt de bezettingsgraad eind september 2000 nog geen procentpunt hoger dan in juni en ligt deze ongeveer op hetzelfde niveau als het jaar ervoor. Op het einde van het derde kwartaal melden in vergelijking met het kwartaal ervoor iets minder ondernemers dat ze belemmeringen in de productie ondervinden. Tekort aan arbeidskrachten wordt nu wel meer door de ondernemers als een productiebelemmering gezien. De ondernemers in het panel van de Conjunctuurtest tonen zich eind september tevreden met hun orderontvangsten en orderpositie. Wel is men in september minder tevreden met de orderpositie op de buitenlandse markt dan in augustus. Ten opzichte van het tweede kwartaal vindt men dat met name de concurrentiepositie op de binnenlandse markt sterk verbetert.

1. Papierindustrie

In de papierindustrie groeit het omzetvolume in augustus, vergeleken met augustus 1999, met bijna 4%. De groei op de belangrijke buitenlandse markt bedraagt ongeveer 5%. De stijging van de afzetprijzen bedraagt in deze periode bijna 11% voor de binnenlandse en 14% voor de buitenlandse markt. De orderontvangsten nemen in vergelijking met vorig jaar met 19% flink toe.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de bedrijvigheid in september vergeleken met de maand ervoor is toegenomen. Daarnaast geven de ondernemers aan dat met name de buitenlandse orders teruglopen na de forse stijging in augustus. De orderpositie loopt dan ook met 4,5 procentpunt terug naar 93,6 (juni 2000 = 100). De ondernemers zijn hier, zeker voor wat het buitenland betreft, niet tevreden over. De ondernemers in de papierindustrie melden op het eind van het derde kwartaal, dat hun concurrentiepositie op de buitenlandse markt, in vergelijking met het tweede kwartaal, gelijk is gebleven. Het tekort aan arbeidskrachten wordt nog door 8% van de ondernemers als belemmering van de productie gezien

2. Grafische industrie

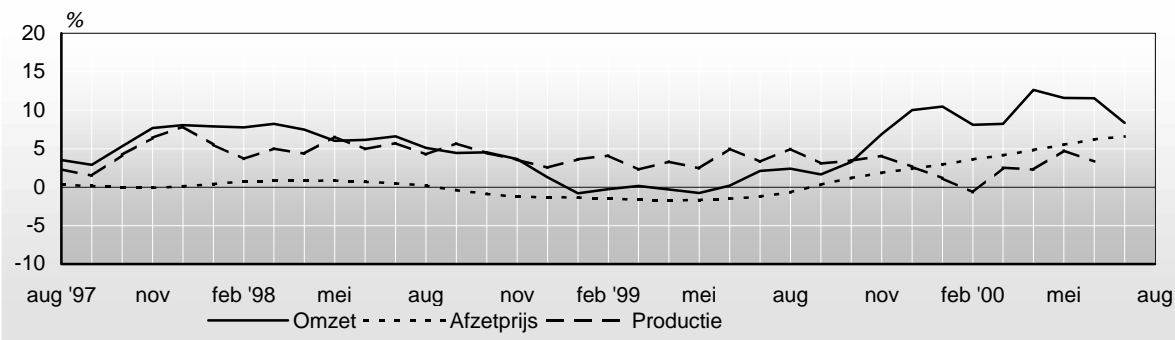
In september neemt het omzetvolume in de grafische industrie in vergelijking met vorig jaar toe met bijna 2,5%. De groei op de buitenlandse markt bedraagt zelfs ongeveer 6%, maar draagt maar gering bij aan de totale groei.

Volgens de ondernemers in de Conjunctuurtest is de bedrijvigheid in september zeer fors toegenomen en men verwacht een verdere stijging vanwege het toenemend aantal binnenkomende orders. De ondernemers tonen zich dan ook tevreden over hun orderpositie. In vergelijking met het tweede kwartaal geven de ondernemers aan dat eind september hun concurrentiepositie op de binnenlandse markt flink is verbeterd. Waar in het tweede kwartaal onvoldoende vraag nog gold als productiebelemmering wordt op het einde van het derde kwartaal duidelijk het tekort aan arbeidskrachten meer als belemmering gevoeld.

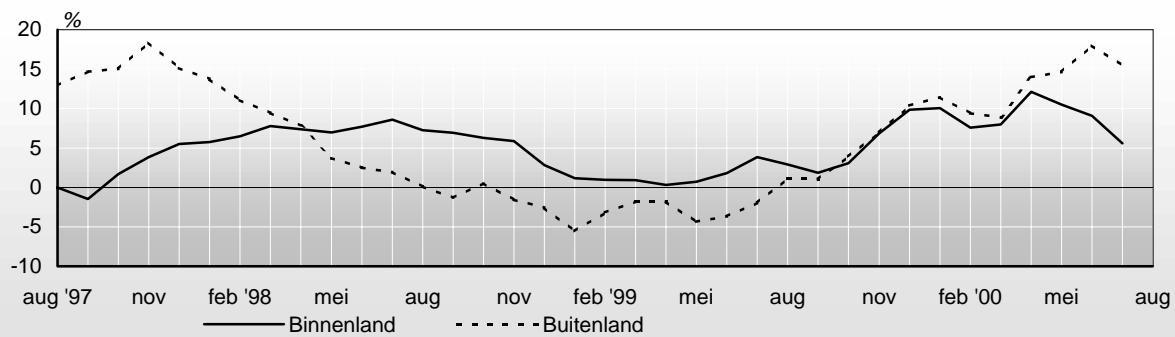
Verwachtingen

In de branche in zijn geheel verwacht men voor oktober tot en met december dat zowel de bedrijvigheid als de prijsstijgingen verder zullen toenemen. Ook de buitenlandse afzet zal naar men verwacht in deze periode groeien. Ook wat de personeelssterkte betreft verwacht men dat deze in het vierde kwartaal en het eerste kwartaal van het volgend jaar iets zal toenemen.

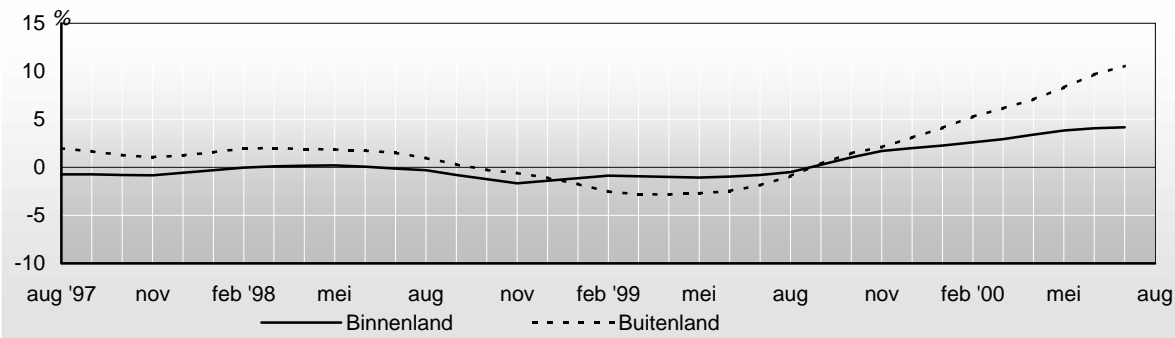
Omzet, afzetprijs en productie

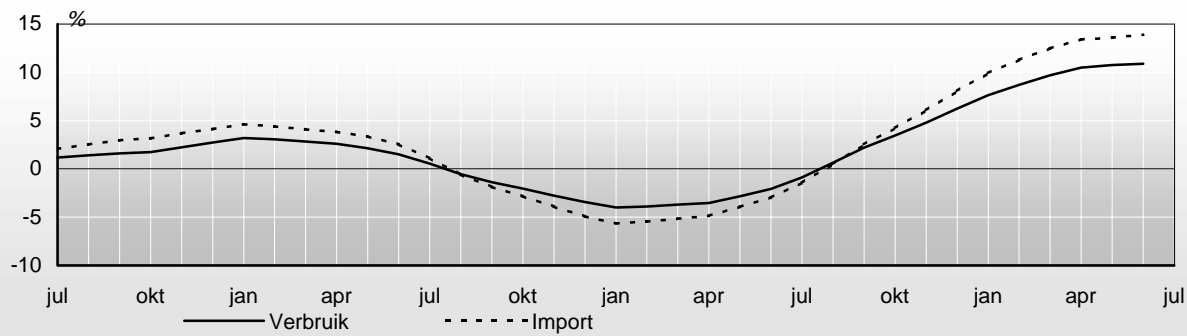
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 4.1

Kerngegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		¹⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.	aug.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		110,8	113,3	110,9	110,2	114,7	123,4	106,2	102,3	124,3	114,1	116,2	13,6
binnenland		109,3	112,5	110,8	109,2	112,7	122,0	105,6	101,8	122,2	109,7	112,7	10,7
buitenland		115,0	115,2	111,3	112,7	119,9	127,2	107,9	103,5	129,7	126,0	125,6	21,3
Ontvangen orders (waarde)		113,5	110,7	110,8	108,7	120,0	128,1	108,0	100,1	130,2	111,8	119,2	19,1
binnenland		104,9	100,0	101,4	95,8	107,6	115,8	94,1	86,4	117,0	100,4	103,0	19,2
buitenland		121,9	121,2	120,1	121,3	132,2	140,3	121,7	113,6	143,1	123,0	135,2	19,0
Afzetprijs		96,3	95,8	95,2	95,7	98,7	100,4	95,3	95,7	101,0	101,9	102,1	6,7
binnenland		96,4	96,2	95,8	96,2	98,4	99,5	96,0	96,1	99,7	100,1	100,2	4,2
buitenland		96,1	95,1	94,1	95,0	99,3	102,0	94,1	95,0	103,0	104,9	105,2	10,8
Verbruiksprijs		92,5	91,3	90,1	91,7	96,6	99,5	91,4	91,5	99,9	101,3	101,8	11,2
import		92,8	90,9	89,3	91,5	97,4	101,3	91,3	91,3	101,5	103,9	104,7	14,7
Productie (volume gemiddelde dag)		112,0	116,3	120,3	109,4	110,3	126,0	105,1	101,8	131,2	107,4	.	2,2
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		111,1	112,8	113,2	111,6	110,8	118,8						5,0
Aantal bedrijven ²⁾	1000	8,3	7,9			7,9							
Uitgesproken faillissementen	1	81	69	18	19	5	13						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	22	20	21	23	
Energieverbruik	PJ	43	42	10	10	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 4.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		²⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.		sep.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		5	10	17	13	9	-2	19	21	28	22	33	10
binnenlandse markt		6	11	22	15	6	-7	24	26	34	27	42	9
buitenlandse markt		-2	8	0	13	17	14	-1	15	-3	11	-4	11
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		8	5	11	11	14	-4	7	7	34	14	40	7
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,9	85,1	85,0	85,7	86,1	84,1	84,8					85,2
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	81	75	77	77	81	71	77					77
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	12	9	9	3	15	4					8
tekort aan arbeid	%	3	7	10	7	8	7	12					9
te geringe productiecapaciteit	%	2	1	1	2	4	3	2					3
overige belemmeringen	%	6	5	3	5	4	4	5					5
Orderpositie	⁴⁾	83,2	89,5	92,3	97,5	99,8	101,5	102,1	93,3	95,1	102,8	102,4	100,2
Beoordelingen:													
orderontvangst		0	-5	-1	3	-3	-2	1	3	2	4	-2	0
orderpositie totaal		0	-6	-1	0	-3	0	3	4	2	4	-1	0
orderpositie buitenland		-1	-6	-6	8	9	12	10	-4	-8	13	-7	10
productiecapaciteit		-3	3	-3	2	-6	8	2					2
voorraden gereed product		5	5	4	5	3	-1	1	7	5	-1	1	2
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		4	10	14	10	-3	-2	22					7
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		0	-5	3	-7	-16	21	15					3
buiten Europese Unie		-4	-4	9	-3	-1	10	1					2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	7	7	21	14	2	21					15
bedrijvigheid komende 3 mnd		10	12	29	2	23	-14	25	38	32	22	24	9
verkoopprijs komende 3 mnd		2	13	24	25	27	19	23	25	30	22	21	24
personeelssterkte komende 6 mnd		-6	-2	-7	1	4	-12	5					-1
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-0,5	-1,1	-0,6	-0,2	-0,5	0,3					-0,3

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 4.3

Industriële verkopen: papier en grafische producten

	Code	1997	1998	1999		2000		
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
Pulp, papier en kartonwaren	21	2691	2628	2514	2526	2648	2712	2850
w.v.								
<i>Pulp</i>	21.11	x	x	x	x	x	x	x
<i>Papier en karton</i>	21.12	954	977	913	948	992	1080	1142
w.o.								
houtvrij grafisch papier en karton, met max. 10% mechanische vezels, met een minimaal gewicht van 150 g/m ² , ongestreken	21.12.14.50	36	x	33	32	33	39	39
kraftpapier, ongestreken, met een gewicht van max. 150 g/m ² , excl. gecrept, geplisseerd of voor kraftliner of grote zakken	21.12.23.33	33	31	28	28	26	26	30
papier en karton, vervaardigd uit oud papier, met een gewicht van minimaal 225 g/m ² , ongestreken, excl. testliner	21.12.30.85	171	189	183	186	198	205	220
papier en karton, met een deklaag van kunststof, gebleekt, gewicht groter dan 150 g/m ² , excl. deklaag van kleefmiddelen	21.12.56.55	29	x	x	x	x	x	x
<i>Gegolfd papier en golfkarton en verpakkingsmateriaal van papier en karton</i>	21.21	879	830	800	794	795	773	837
w.o.								
gegolfd papier en gegolfd karton, ook indien geperforeerd	21.21.11.00	72	86	72	69	54	70	82
zakken van verpakkingspapier of -karton, met een bodembreedte van minder dan 40 cm, incl. puntzakken	21.21.12.50	x	x	23	22	22	22	23
dozen van gegolfd papier of van gegolfd karton	21.21.13.00	245	227	233	229	258	254	268
vouwdozen van verpakkingskarton, excl. van gegolfd papier of karton	21.21.14.00	322	341	338	332	315	303	339
verpakkingsmiddelen, incl. bussen, vaten en kernen van composietmat., zachte verpakkingsmidd. en hoezen voor grammofoonplaten, excl. vouwdozen en zakken	21.21.15.30	193	128	109	117	117	95	94
<i>Huishoudelijke en sanitaire papierwaren</i>	21.22	275	288	276	279	306	309	319
w.o.								
toilet papier	21.22.11.10	45	39	x	x	x	x	x
keukenrollen, handdoeken van papier of cellulosewatten	21.22.11.35	25	24	x	x	x	x	x
luiers, inlegluiers, onderleggers voor zieken, artikelen voor incontinentie van papier, cellulosewatten of vliezen van cellulosewatten	21.22.12.30	131	142	154	156	182	186	186
<i>Kantoorbenodigdheden van papier</i>	21.23	262	197	194	187	215	208	210
w.o.								
enveloppen	21.23.12.30	114	98	101	95	110	110	100
postbladen, brief- en correspondentiekaarten van papier, excl. prentbriefkaarten	21.23.12.50	26	3	2	2	3	1	1
assortimenten van papierwaren voor correspondentie in dozen	21.23.12.70	35	4	2	2	2	x	x
<i>Behangsel papier</i>	21.24	x	x	x	x	x	x	x
<i>Papier- en kartonwaren, excl. verpakkingsmateriaal, sanitaire- en huishoudelijke papierwaren, kantoorbenodigdheden, behangsel papier, golfpapier en -karton</i>	21.25	263	286	285	277	295	300	303
w.o.								
bedrukte etiketten van papier of karton, zelfklevend	21.25.12.35	124	137	133	134	139	130	132
klossen, hulzen en dergelijke artikelen van papier of karton, voor het opwinden van textielgarens	21.25.14.30	16	16	15	15	15	18	18
bierviltjes en andere artikelen van papier of karton, zoals kartonnen strippen voor kleerhangers, staatjes van papier voor mondstukken voor sigaretten	21.25.14.90	22	23	22	23	27	29	27
Drukwerk en opgenomen media	22	4353	4770	4859	4927	5676	4791	5282
w.v.								
<i>Boeken, couranten en dergelijk drukwerk</i>	22.1	2320	2571	2632	2735	2899	2585	2993
w.o.								
boeken, brochures en dergelijk drukwerk, in losse vellen	22.11.10.00	87	89	101	103	141	94	111
schoolboeken	22.11.20.10	61	65	88	321	41	81	137
kinderboeken, excl. prentenalbums, -boeken, teken- of kleurboeken	22.11.20.20	22	19	16	20	36	21	26
letterkundige boeken	22.11.20.30	12	11	13	14	17	18	20
sociale en mensenwetenschappelijke boeken	22.11.20.40	25	29	x	x	30	x	x
natuurwetenschappelijke en technologische boeken	22.11.20.50	30	26	28	31	29	23	27
boeken, brochures en dergelijk drukwerk, zoals telefoon- en adresboeken, telex- en telefaxgidsen, beroeps- en exportgidsen, fotoalbums en plaatwerken	22.11.20.60	158	150	141	128	181	85	197
dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.12.10.00	871	973	1004	877	1052	1043	1106
dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.13.10.00	1014	1121	1127	1096	1221	1076	1239
prentbriefkaarten en andere gedrukte briefkaarten	22.15.11.30	12	2	x	x	x	x	x
gedrukte kaarten met persoonl. wensen of mededelingen, al dan niet met enveloppe	22.15.11.50	7	x	x	x	x	x	x
kalenders van alle soorten, gedrukt, incl. kalenderblokken	22.15.13.50	0	x	x	2	x	0	x
<i>Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen</i>	22.2	1709	1920	1927	1873	2322	1926	2011
w.o.								
drukken van dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.21.10.00	90	54	63	61	64	63	64
waardepapieren, w.o. nieuwe postzegels, gezegeld papier, cheques, bankbiljetten, aandelen e.d.	22.22.11.00	40	50	37	37	61	30	39
handelscatalogi	22.22.12.30	45	49	47	52	68	51	56
reclamedrukwerk zoals brochures, folders, reisgidsen, sales promotionmateriaal, excl. handelscatalogi	22.22.12.50	509	543	545	531	682	570	590
drukwerk zoals handelsformulieren, vergunningen, reisbiljetten, toegangskarten en familiedrukwerk, excl. kettlingformulieren en reclamedrukwerk	22.22.13.00	192	220	238	250	254	222	238
opbergmappen, mappen en banden, omslagen voor dossiers, van papier en karton	22.22.20.50	31	41	33	31	33	34	36
onderleggers, boekomslagen en andere bedrukte papierwaren	22.22.20.90	2	3	2	2	3	3	2
drukken van boeken, brochures (geen reclame), jaarverslagen e.d. drukwerk, prentenalbums, prenten-, teken- en kleurboeken, geschreven of gedrukte muziek	22.22.31.00	138	147	140	134	186	155	158
drukken van dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.22.32.20	379	399	402	352	485	384	412
drukken van cartografische en topografische werken van alle soorten	22.22.32.30	1	0	1	x	x	0	x
drukken van alle soorten kalenders, incl. kalenderblokken	22.22.32.50	5	4	3	8	15	3	3
drukken van prenten, posters, gravures en foto's	22.22.32.70	6	7	7	7	9	8	9
afwerken van boeken en dergelijke artikelen (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.10	45	47	48	47	56	48	54
afwerken van brochures, tijdschriften, catalogi, reclamemateriaal, prospectussen, e.d. (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.30	53	61	67	65	77	60	60
drukletters, clichés, drukplaten, drukcilinders en dergelijke	22.24.20.00	76	78	64	65	71	65	64

Tabel 4.3 (slot)

Industriële verkopen: papier en grafische producten

	Code	1997	1998	1999		2000		
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
		<i>mln gld</i>						
Reproductie van opgenomen media	22.3	324	278	300	319	454	280	278
w.o.								
reproductie van magneetbanden voor geluid, breedte max. 4 mm	22.31.10.30	21	20	19	21	29	13	16
reproductie van compact discs	22.31.10.70	224	159	183	201	288	183	171
gereproduceerde magneetbanden voor video (breedte meer dan 6,5 mm)	22.32.10.50	43	54	39	36	63	39	39

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

September brengt als eerste 'echte' productiemaand na de vakantiemaanden juli en augustus een wat tamme start. De orderontvangst blijft op een iets te laag niveau steken en de hoge tevredenheid hierover neemt iets af. Bij de orderpositie neemt de tevredenheid juist iets toe. Ook de vooruitzichten van de ondernemers blijven gunstig: in het vierde kwartaal nemen de bedrijvigheid en de export toe. Daarnaast verwacht men een verdere stijging van de verkoopprijzen.

Flinke productiegroei in augustus

De terugval van de productiegroei in juli naar +0,5% blijkt met het beschikbaar komen van de productie-index over die maand groter dan op basis van omzet en prijzen geschat kon worden. In augustus lijken de ondernemers dit weer in te halen; ten opzichte van augustus 1999 groeit de gemiddelde dagproductie met bijna 6%.

Prijsverhoging van afzet en verbruik hervat

In augustus zijn de importen van grondstoffen weer duurder geworden. De verkoopprijzen zijn vrijwel onmiddellijk verhoogd. Ten opzichte van augustus 1999 zijn de verkoopprijzen met ruim 30% verhoogd bij een bijna 42% duurder verbruik.

De omzetontwikkeling wordt vrijwel geheel door de prijsmutaties bepaald. De onderliggende volumemutatie van de dagomzet komt uit op ruim 5%. Het stijgingspercentage van de omzet (+43%) is dan niet alleen gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling maar ook voor het verschil in aantal werkdagen.

Orderontvangst september beneden normaal

Volgens de uitkomsten van de Conjunctuurtest is de orderontvangst in de branche als geheel in september ten opzichte van augustus toegenomen. De toename is echter, evenals in augustus, kleiner dan gelet op de tijd van het jaar gebruikelijk is.

In de kunststofverwerkende industrie zijn vooral meer binnenlandse orders ontvangen en in de chemie vooral meer exportorders. In de chemie is de orderontvangst toch beneden het normale niveau blijven steken. Het oordeel van de ondernemers geeft daar dan ook een wat minder optimistische stemming aan. In de kunststofverwerking is het beeld precies andersom. De orderontvangst is beter dan gebruikelijk voor september en het oordeel is gunstiger.

Orderpositie krijgt hoge waardering

In de gehele branche is de bedrijvigheid in september toegenomen. Samen met de gestegen orderontvangst levert dit een kleine groei op van de orderpositie. Van vooral de ondernemers in de chemie krijgt het niveau van die orderpositie een betere waardering.

Opmerkelijk is dat in september meer ondernemers in de kunststofverwerkende industrie, gelet op de gunstige oordelen over de orderontvangst en de orderpositie, hun voorraden gereed product te groot noemen. In de chemie beschouwt men de voorraden als te krap.

Branche kent weinig hinder in productie

Vergeleken met de andere branches van de industrie kent deze branche weinig beperkingen in de productie. Zo wordt de productiecapaciteit (in geringe mate) 'krap' genoemd maar dit leidt niet tot noemenswaardige hinder in de productie. Dit wordt aangetoond door de bezettingsgraad van de productie-installaties die ten opzichte van juni is gestegen met nog geen half procentpunt naar 84,5%. Overigens is dit een hoge maar niet extreem hoge waarde voor de benutting van de productie-installaties.

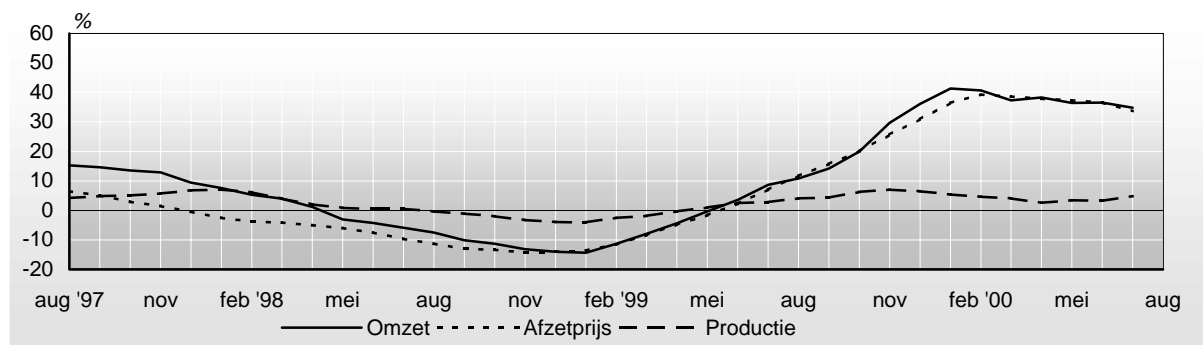
In de kunststofverwerkende industrie ligt de zaak iets anders dan gemiddeld in de branche. Hier is de bezettingsgraad in september ten opzichte van juni wat gedaald. Wellicht door het tekort aan personeel dat in deze industrie door de ondernemers is gemeld.

Verwachtingen

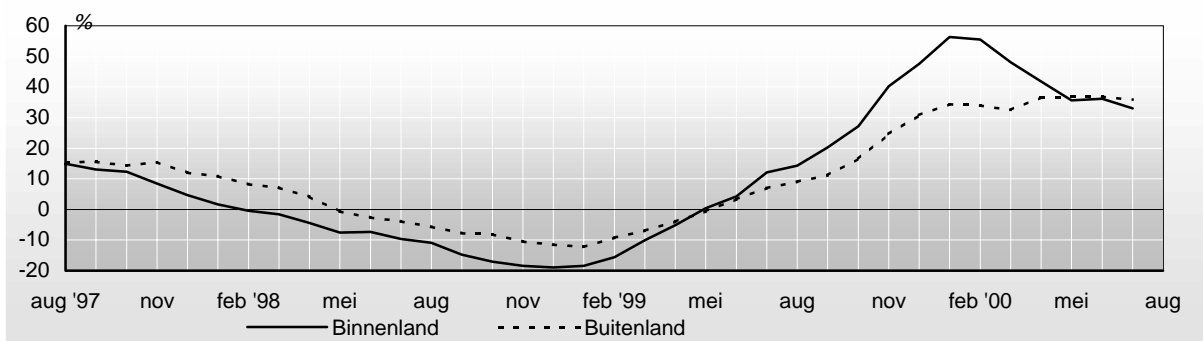
Voor het vierde kwartaal van 2000 verwachten de ondernemers in het panel van de Conjunctuurtest een hogere bedrijvigheid, meer export en een stijging van de afzetprijzen.

De personeelssterkte zal volgens hen, ondanks de tekorten, in de periode oktober tot en met maart in geringe mate afnemen.

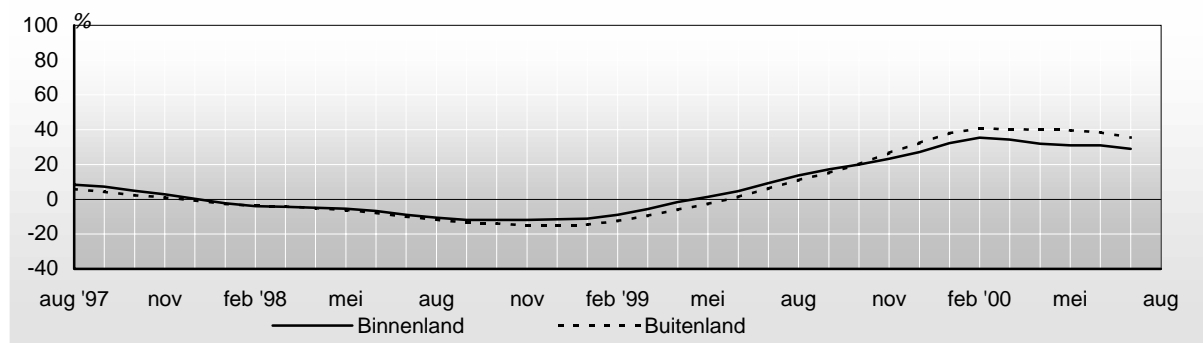
Omzet, afzetprijs en productie

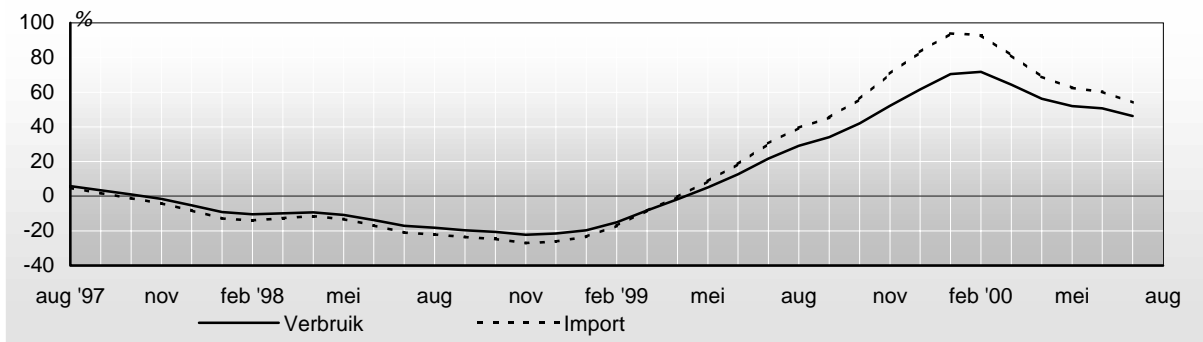
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 5.1

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		¹⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.	aug.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		113,5	120,7	116,2	123,2	150,0	158,4	125,4	114,9	166,4	158,3	164,6	43,3
binnenland		111,0	120,6	116,1	125,0	153,8	157,3	122,7	120,8	165,7	156,7	166,8	38,0
buitenland		114,7	120,7	116,2	122,3	148,1	159,0	126,8	111,9	166,7	159,2	163,6	46,1
Afzetprijs		99,5	104,9	99,4	109,3	128,9	136,5	106,7	109,1	140,2	140,1	142,3	30,4
binnenland		101,0	108,0	102,9	112,9	129,8	134,9	109,9	113,3	139,1	140,9	141,8	25,1
buitenland		98,9	103,8	98,1	108,0	128,6	137,1	105,5	107,7	140,6	139,8	142,5	32,4
Verbruiksprijs		96,7	112,4	103,8	121,2	152,1	158,0	117,0	120,7	165,8	165,0	171,1	41,8
import		94,4	116,0	105,7	127,3	164,9	171,9	122,3	126,5	182,5	179,3	187,7	48,4
Productie (volume gemiddelde dag)		103,3	105,6	109,0	104,1	109,1	112,7	103,0	98,5	120,3	103,5	104,2	5,8
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		99,7	106,3	106,7	108,0	110,3	111,1						4,1
Aantal bedrijven ²⁾	1000	2,2	2,2			2,2							
Uitgesproken faillissementen	1	22	25	8	10	10	6						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	22	20	21	23	
Energieverbruik	PJ	813	823	205	198	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 5.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd. laatste 12 mnd.
		²⁾ 1998 1999		1999		2000			1999		2000		
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.	sep.	
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		-4	7	8	1	20	7	-5	-5	25	-12	11	6
binnenlandse markt		-5	7	12	1	21	15	-7	1	21	-16	19	8
buitenlandse markt		-5	7	5	4	20	4	-6	-10	27	-16	10	6
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		1	5	7	5	9	2	8	-5	9	11	8	6
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,2	84,9	85,2	85,5	86,0	84,1	84,5					85,0
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	86	83	83	85	79	76	79					80
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	8	6	5	4	5	5					5
tekort aan arbeid	%	3	4	5	5	7	6	5					6
te geringe productiecapaciteit	%	2	2	2	2	3	5	3					3
overige belemmeringen	%	4	4	4	3	7	8	8					7
Orderpositie	⁴⁾	99,4	98,3	99,7	98,4	99,5	100,1	100,1	99,1	100,0	99,9	100,5	99,5
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-2	2	2	4	2	0	-2	4	1	-1	2
orderpositie totaal		-5	-3	-1	2	5	4	5	-3	1	5	7	4
orderpositie buitenland		-6	-2	-1	5	6	10	10	-4	3	9	13	8
productiecapaciteit		1	3	3	1	-3	-9	-5					-4
voorraden gereed product		8	4	1	0	0	-6	-1	1	0	0	-1	-2
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	-2	-2	3	0	-7	-13					-4
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-2	1	-2	14	-2	0	4					4
buiten Europese Unie		-7	0	2	10	2	2	8					6
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		-1	7	9	15	11	17	11					14
bedrijvigheid komende 3 mnd		4	6	-1	6	3	11	13	-3	2	10	10	8
verkoopprijs komende 3 mnd		-12	8	14	22	20	23	16	15	19	14	18	20
personeelssterkte komende 6 mnd		-6	-12	-11	-7	-1	-1	0					-2
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-1,1	-1,6	-0,9	-0,5	-0,4	-0,3					-0,5

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 5.3

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
Chemische producten en synthetische of kunstmatige vezels	24	14167	14017	13520	13851	15225	16129	16785
w.v.								
<i>Basischemicaliën</i>	24.1	8514	8398	7757	8128	9142	10342	10478
w.o.								
<i>Industriële gassen</i>	24.11	53	80	94	104	105	118	119
<i>Kleurstoffen en pigmenten</i>	24.12	189	204	195	211	195	208	216
w.o.								
kleur- en verfstoffen, preparaten en luminoforen, excl. op basis van titaanoxide, of chroom- of cadmiumverbindingen	24.12.24.70	51	57	48	44	39	40	46
<i>Anorganische chemische basisproducten, excl. industriële gassen, kleur- en verfstoffen</i>	24.13	532	497	485	497	503	514	506
w.o.								
fosforzuur en polyfosforzuren	24.13.14.55	68	53	x	x	x	x	x
<i>Organische chemische basisproducten</i>	24.14	3465	3277	3141	3599	4226	4804	4956
w.o.								
cycloalkanen, cycloalkenen en cycloterpenen, excl. cyclohexaan	24.14.12.15	28	27	31	34	29	28	29
benzeen, zuiverheid minstens 95 gew. perc.	24.14.12.23	107	74	84	99	109	177	158
esters van azijnzuur, excl. ethyl- en vinylacetaat	24.14.32.19	26	19	14	16	16	16	20
mono-, di-, trichloorazijnzuur, propion-, boter-, valeriaanzuur en zouten of esters daarvan	24.14.32.20	32	38	31	38	x	x	x
verzadigde eenw. acyclische carbonzuren, incl. zouten en esters daarvan, excl. miere-, azijn-, propion-, boter-, valeriaan-, palmatine- en stearinezuur	24.14.32.80	79	x	x	x	x	x	x
carbonzuren met andere zuurstofhoudende groepen en derivaten daarvan, excl. citroenzuur en derivaten daarvan	24.14.34.75	51	55	46	58	69	72	78
aminoverbindingen met zuurstofhoudende groepen, excl. aminoalcoholen, lysine en glutaminezuur	24.14.42.90	61	81	70	63	66	75	74
acyclische ethers en halogeen-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diethylether	24.14.63.19	67	x	x	x	x	x	x
2,2'-oxydiethanol (diëthyleenglycol)	24.14.63.33	22	x	14	17	20	21	24
etheralcoholen en halogeen-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diëthyleenglycol	24.14.63.39	70	75	63	68	77	76	82
olie en andere olieproducten, uit de distillatie van steenkoolteer, excl. benzeen, toluene, xyleen, naftaleen, creosootolie en mengsels van aromaten	24.14.73.67	22	34	22	31	37	45	x
<i>Kunstmeststoffen en stikstofverbindingen</i>	24.15	610	513	442	407	417	569	577
w.o.								
ammoniak, watervrij (100% N)	24.15.10.75	96	86	62	71	74	102	123
meststoffen van dierlijke of van plantaardige oorsprong	24.15.60.00	29	x	x	x	x	-	-
meststoffen met stikstof, fosfor en kalium, met meer dan 10 gewichtspercenten stikstof (100% effectieve stof)	24.15.80.23	44	50	32	49	55	75	43
<i>Kunststoffen in primaire vormen</i>	24.16	3557	3723	3283	3227	3607	4038	4016
w.o.								
copolymeren van styreen en acrylonitril (SAN), in primaire vormen	24.16.20.50	20	x	x	x	x	x	x
copolymeren van acrylonitril, butadien en styreen (ABS), in primaire vormen	24.16.20.70	109	129	97	87	101	109	106
polymeren van stureen, in primaire vormen, excl. polystyreen, SAN en ABS	24.16.20.90	94	117	98	94	100	91	81
polyethyleenglycolen en andere polyetheralcoholen, in primaire vormen	24.16.40.15	198	212	185	214	232	221	203
verzadigde polyesters n.e.g., in primaire vormen	24.16.40.90	152	190	155	130	160	178	175
acrylpolymeren, in primaire vormen, excl. polymethylmethacrylaat	24.16.53.90	125	118	124	107	105	125	134
polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12, in primaire vormen	24.16.54.50	207	190	139	x	x	126	124
polyamiden in primaire vormen, excl. polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12	24.16.54.90	43	x	x	x	x	x	x
polyurethanen in primaire vormen	24.16.56.70	x	x	x	x	x	x	x
<i>Synthetische rubber in primaire vormen</i>	24.17	109	106	117	81	90	91	x
<i>Verdelingsmiddelen en andere chemische producten voor de landbouw</i>	24.2	134	135	149	97	96	126	141
<i>Verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek</i>	24.3	850	842	907	941	897	864	916
w.o.								
verf en vernis op basis van acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.50	104	102	106	102	97	102	112
verf en vernis in waterige systemen, op basis van synthetische polymeren, excl. op basis van acryl- of vinylpolymeren	24.30.11.70	27	25	25	25	23	17	16
verf en vernis oplossingen van polyesters met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.29	148	131	134	141	111	117	111
verf en vernis oplossingen op basis van acryl- of vinylpolymeren, met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.50	41	39	37	37	41	9	11
verf en vernis oplossingen op basis van synth. polymeren met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen, excl. op basis van acryl- of vinylpolymeren	24.30.12.90	129	138	124	128	110	130	139
bereide pigmenten, opacificeermiddelen en verfstoffen, bijv. voor keramiek	24.30.21.30	37	34	33	35	32	32	34
zwarte drukinkt	24.30.24.50	18	20	11	12	10	11	12
drukinkt, excl. zwarte drukinkt	24.30.24.70	79	94	102	109	118	119	130
<i>Farmaceutische grondstoffen</i>	24.41	324	324	322	321	356	347	378
<i>Farmaceutische producten</i>	24.42	1934	2096	2207	2116	2470	2230	2493
w.o.								
geneesmiddelen met penicillinen of streptomycinen in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.60	28	31	39	32	45	38	31
geneesmiddelen met antibiotica, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein, excl. met penicillinen of streptomycinen	24.42.11.80	22	21	22	20	24	21	21
geneesmiddelen zonder antibiotica met hormonen uit de bijnierschors, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.12.70	20	18	x	x	x	19	23
geneesmiddelen, niet op basis van penicillinen, hormonen, antibiotica, alkaloiden of provitaminen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.13.80	1453	x	x	x	x	x	x
vaccins voor mensen	24.42.21.40	43	30	51	57	59	x	x

Tabel 5.3 (vervolg)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
<i>Glycerol, zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen</i>	24.51	362	360	381	391	412	371	389
w.o.								
niet-ionische organische tensioactieve producten, excl. zeep	24.51.20.50	22	25	29	33	x	x	x
was- en reinigingsmiddelen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.50	113	102	100	103	98	76	85
was- en reinigingsmiddelen, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.70	56	59	41	39	49	37	44
preparaten voor het parfumeren van of het neutraliseren van geuren in vertrekken	24.51.41.00	16	17	21	23	28	27	20
<i>Parfums en cosmetische artikelen</i>	24.52	194	123	139	142	141	133	159
w.o.								
schoonheids- en verzorgingsmiddelen, excl. voor het opmaken van lippen en ogen, de verzorging van handen of voeten, poeder voor cosmetisch gebruik	24.52.15.00	43	20	28	33	29	25	32
haarshampoo	24.52.16.30	22	8	8	8	8	10	10
haarverzorgingsmiddelen, excl. shampoo, lak, preparaten voor het permanent-haargolven of ontkrullen	24.52.17.00	25	14	17	15	16	17	18
<i>Kruit en springstoffen</i>	24.61	x	x	x	x	x	x	x
<i>Lijm en gelatine</i>	24.62	155	154	119	114	119	118	121
w.o.								
lijmen opgemaakt voor de verkoop in het klein; kleefmiddel opgemaakt voor de verkoop in het klein, verpakking max. 1 kg	24.62.10.70	25	29	-	-	-	-	-
Lijm, excl. op basis van caseïne, caseïnat, albuminen, albuminaten, gelatine, beenderen of zetmeel	24.62.10.95	-	-	64	63	64	67	67
<i>Etherische oliën</i>	24.63	185	201	209	210	202	206	206
w.o.								
mengsels van reukstoffen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie	24.63.10.75	138	149	154	149	147	149	147
<i>Fotochemische producten</i>	24.64	501	447	483	493	437	439	462
w.o.								
fotografische film en film voor "direct-klaar fotografie", op rollen, lichtgevoelig en onbelicht	24.64.11.50	256	x	x	x	x	x	x
<i>Informatiedragers waarop niets is opgenomen</i>	24.65	x	x	x	x	x	x	x
<i>Overige chemische producten, zoals smeermiddelen, dopes, remvloeistof, antivriespreparaten, peptonen, residuen, proteïnestoffen, bereide bindmiddelen, appreteermiddelen, alkylbenzenen</i>	24.66	666	610	537	596	638	621	675
w.o.								
reageermiddelen van gemengde samenstelling, voor diagnose of laboratorium, incl. geïmpregneerd of bekleed papier	24.66.42.10	24	22	24	27	29	x	x
reactie-initiatoren, -versnellers en katalytische preparaten, n.e.g.	24.66.46.60	109	87	x	x	107	x	x
chemische producten en preparaten n.e.g., zoals niet-gedoopt lithium, mengsels van aminen uit gedimeriseerde vetzuren met een mol. gew. >250 en <=550	24.66.48.90	153	154	-	-	-	-	-
Producten van rubber of kunststof	25	2465	2526	2504	2410	2534	2628	2737
w.v.								
<i>Producten van rubber</i>	25.1	236	253	222	231	275	263	258
w.o.								
gegoten artikelen van niet-geharde ge vulcaniseerde rubber, excl. voor motorvoert.	25.13.73.60	49	42	22	27	35	37	36
<i>Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof</i>	25.21	967	1000	992	948	965	1014	1102
w.o.								
stijve buizen en slangen van polyethyleen	25.21.21.53	50	41	44	37	33	39	54
stijve buizen en slangen van polyvinylchloride	25.21.21.57	75	76	81	76	76	97	106
niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, verkregen door herschikking of additie, zonder hulpstukken	25.21.22.35	17	x	x	x	x	x	x
niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, versterkt of op andere wijze gecombineerd met andere stoffen, excl. flexibele met drukweerstand <27,6 Mpa	25.21.22.50	23	33	27	20	24	24	27
hulpstukken voor buizen en slangen van kunststof	25.21.22.70	82	79	86	71	74	77	84
platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstruct., niet versterkt met andere stoffen, van polyethyleen, dikte max. 0,1 mm, niet vezelversterkt	25.21.30.10	97	115	119	120	137	143	139
platen, foliën e.d. van polyurethanen met celstructuur	25.21.41.50	78	79	90	85	85	82	85
platen, foliën e.d. van kunststoffen, met celstructuur, excl. van polystyreen, polyvinylchloride, polyurethanen of geregenereerde cellulose	25.21.41.80	40	43	39	36	41	57	60
platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstruct., versterkt of gecombineerd, excl. van polymerisatieproducten door herschikking, condensatie of additie	25.21.42.80	33	33	29	32	32	31	36
<i>Verpakkingsmateriaal van kunststof</i>	25.22	417	474	471	466	485	507	516
w.o.								
vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van polyethyleen	25.22.11.00	110	114	112	131	114	136	134
vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van kunststof, excl. van polyethyleen	25.22.12.00	25	26	20	19	20	23	22
dozen, bakken, kisten en dergelijke artikelen van kunststof	25.22.13.00	93	121	130	120	135	134	146
flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, max. 2 l	25.22.14.50	30	53	56	53	54	51	60
flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, meer dan 2 l	25.22.14.70	17	17	17	15	15	15	13
stoppen, deksels en andere sluitingen van kunststof	25.22.15.27	25	25	23	22	23	25	25
vaten, containers of pallets voor vervoer, opslag of verpakking van kunststof	25.22.15.40	112	111	107	101	117	116	110
<i>Kunststofartikelen voor de bouw</i>	25.23	269	269	258	232	257	277	281
w.o.								
bidets, closetpotten, stortbakken en dergelijke sanitaire artikelen van kunststof	25.23.12.90	22	24	x	18	20	x	x
garnituren, beslag en coating van kunststof, om blijvend te worden bevestigd in of op deuren, vensters, trappen, muren en andere delen voor gebouwen	25.23.15.50	17	17	21	21	22	22	23
uitrustingsstukken van kunststof voor gebouwen, zoals kabelgoten of rawl- en andere pluggen, excl. garnituren en beslag	25.23.15.90	45	39	32	27	27	20	23
geprefabriceerde bouwwerken van kunststof	25.23.20.00	21	23	28	26	33	21	21

Tabel 5.3 (slot)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

Code	1997	1998	1999	2000				
	2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾	
	<i>mln gld</i>							
<i>Producten van kunststof, excl. platen, vellen, foliën, buizen, profielen, verpakkingsmiddelen en producten voor de bouw</i>	25.24	576	529	561	534	552	566	581
w.o.								
tafelkleden, bakjes voor levensmidd. en andere keuken- en tafelgerei van kunststof	25.24.23.20	42	47	54	52	45	55	63
huish. en toiletartikelen van kunststof, excl. van geregenereerde cellulose, excl. keuken- of tafelgerei	25.24.23.70	49	49	52	45	42	44	39
art. van kunststof en van fysisch gewijzigde natuurlijke harsen, niet uit vellen, excl. kleding (toebehoren), beslag voor meubelen, beeldjes, schoolbehoeften	25.24.28.70	226	178	205	198	212	217	210
onderdelen van kunststof voor optische, fotografische, cinematografische, medische, chirurgische apparaten of voor meet- en precisietoestellen	25.24.90.97	17	19	15	13	16	14	14

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

In de eerste zes maanden van 2000 stijgt het volume van de bruto toegevoegde waarde. Ook in het derde kwartaal zien de ontwikkelingen er over het algemeen gunstig uit. Over september melden de ondernemers een toename van de bedrijvigheid en de orderontvangst. Verder geeft 1 op de 10 bedrijven aan dat het tekort aan geschikte arbeidskrachten de productie belemmert. Voor het vierde kwartaal verwachten ze een flinke stijging van de buitenlandse afzet en een verdere toename van de bedrijvigheid.

Volume toegevoegde waarde stijgt

Het volume van de bruto toegevoegde waarde van de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie is in het tweede kwartaal van dit jaar met bijna 7% toegenomen ten opzichte van het tweede kwartaal van 1999. Hiermee laat deze branche de grootste toename zien binnen de industrie.

Over de eerste zes maanden bedraagt de volumegroei van de bruto toegevoegde waarde van deze branche bijna 6% in vergelijking met de eerste helft van vorig jaar. Deze stijging is iets groter dan die van de totale industrie, die circa 5,5% bedraagt. In de eerste helft van 1999 bedroeg de groei minder dan 1%. De stijging in de eerste zes maanden van dit jaar komt mede daardoor wat hoger uit. Dit geldt voor zowel de totale industrie als voor deze branche.

Vooraf buitenlandse omzet neemt toe

Vergeleken met de eerste acht maanden van 1999 ligt de buitenlandse omzet in de eerste acht maanden van dit jaar 14% hoger, terwijl de binnenlandse omzet 5% hoger is. Net als in de zeven voorafgaande maanden van dit jaar is ook in augustus van dit jaar vooral de buitenlandse omzet gestegen. Ten opzichte van augustus 1999 neemt de omzet aan buitenlandse afnemers met bijna 21% toe. Wel telt augustus in 2000 een werkdag meer dan in 1999. Een werkdag meer heeft een stuwend effect op de omzet van zo'n 4 à 5%. Daarnaast liggen de afzetsprijzen in het buitenland bijna 4,5% hoger. Het volume van de gemiddelde dagomzet op de buitenlandse markt, waarin de voornoemde effecten zijn verrekend, komt uit op een toename van bijna 11% in augustus.

In de eerste zeven maanden van dit jaar is de omzetgroei op de binnenlandse markt wat achter gebleven bij die van de buitenlandse markt. Ook in augustus is de binnenlandse omzetstijging wat lager dan die van de export, maar bedraagt toch ruim 16%. Vergeleken met augustus vorig jaar groeit het volume van de gemiddelde dagomzet op de Nederlandse markt toch nog met ruim 8%.

Bij een totale omzettoename van 19% van deze branche, is de stijging van het volume van de gemiddelde dagomzet bijna 10%.

Alweer komen veel orders uit het buitenland

In de Conjunctuurtest van augustus gaven de ondernemers aan dat de waarde van de buitenlandse orders was toegenomen. Bij de Maandenquête Industrie, waarin onder andere wordt gevraagd naar omzet en orders, wordt deze ordertoename feitelijk gekwantificeerd. Volgens deze enquête ligt de

waarde van de orderontvangst uit het buitenland in augustus 35% hoger dan in augustus verleden jaar. Ook de waarde van de binnenlandse orderontvangst neemt toe, maar hier blijft de teller op 10% steken. Per saldo groeit de waarde van de totale orderontvangst met ruim 23%.

Hogere bedrijvigheid in september

Zoals gebruikelijk voor deze tijd van het jaar neemt in september de bedrijvigheid binnen de branche toe ten opzichte van augustus. Tevens blijkt uit de Conjunctuurtest dat de bezettingsgraad van het machinepark 1 procentpunt hoger ligt dan in maart en juni. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het percentage ondernemers dat de productiecapaciteit aan de krappe kant vindt, sinds maart langzaam is opgelopen. Toch wordt de productie slechts in geringe mate hierdoor beperkt. Wat veel meer productiebelemmeringen tot gevolg heeft, is het tekort aan arbeidskrachten. Zo'n 12% van de ondernemers binnen deze branche geeft aan hier hinder van te ondervinden. Daarnaast meldt nog 10% van de fabrikanten last te hebben van productiebelemmeringen als gevolg van andere oorzaken.

Orderontvangst stijgt in september

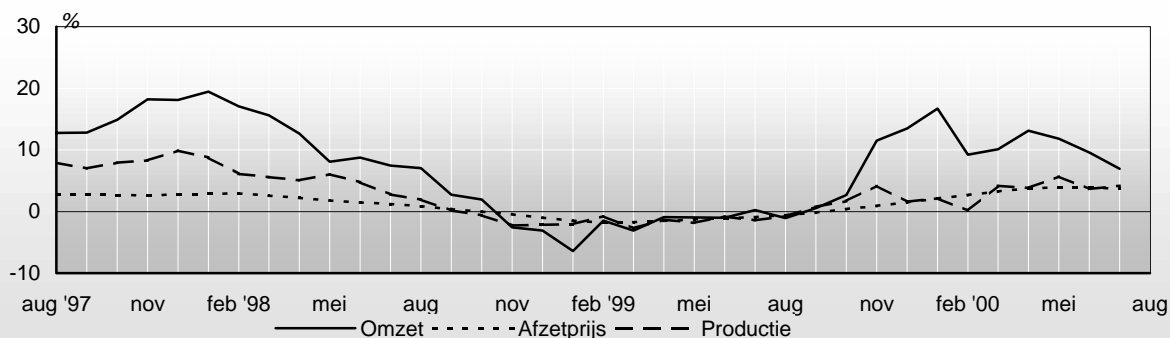
In september vertoont de waarde van de orderontvangst de voor de tijd van het jaar gebruikelijke stijging ten opzichte van augustus. Dit geldt voor zowel de orders uit het binnenland als die uit het buitenland. De ondernemers geven aan dat ze met deze orderontvangst tevreden zijn. Ook met de totale orderpositie, die overigens nauwelijks wijzigt, zijn ze tevreden. Wel is het oordeel over de buitenlandse orderpositie iets minder positief dan in augustus.

Verder melden de producenten dat hun concurrentiepositie zowel op de binnenlandse als op de buitenlandse markt gelijk is gebleven.

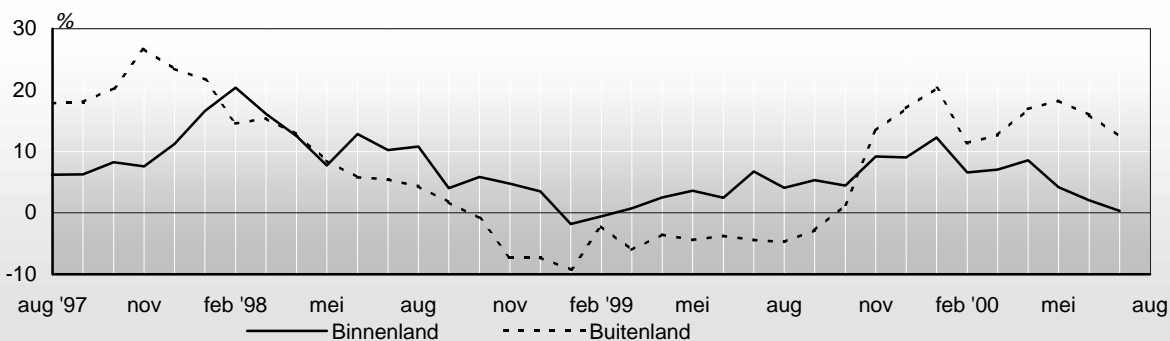
Verwachtingen

Gezien de hoge buitenlandse orderontvangsten is het niet vreemd dat de ondernemers verwachten dat de buitenlandse afzet in het vierde kwartaal fors zal stijgen. Mede hierdoor verwacht men dat de bedrijvigheid verder zal toenemen. Ook denkt een klein percentage van de ondernemers dat de afzetsprijzen zullen stijgen. Om deze verwachtingen te realiseren, is blijkbaar een stijging van het aantal arbeidskrachten nodig. Want ondanks de krapte op de arbeidsmarkt voorzien de fabrikanten dat de personeelssterkte in de periode oktober 2000 tot en met maart 2001 met bijna 1,5% zal toenemen.

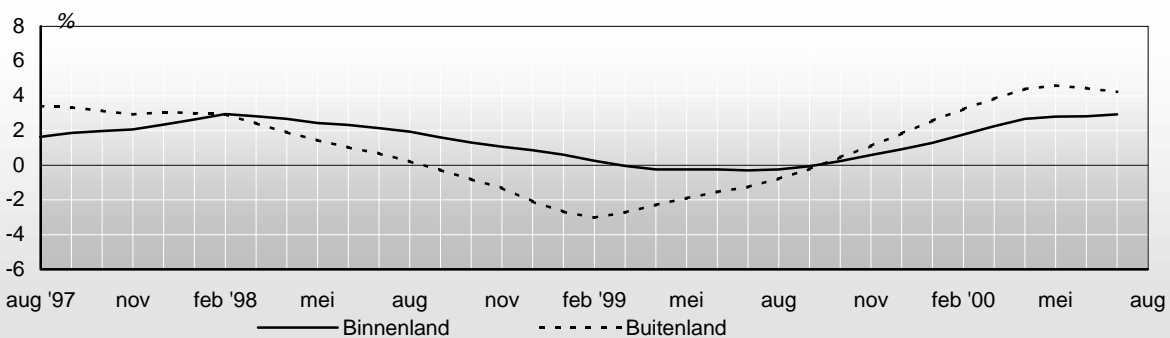
Omzet, afzetprijs en productie

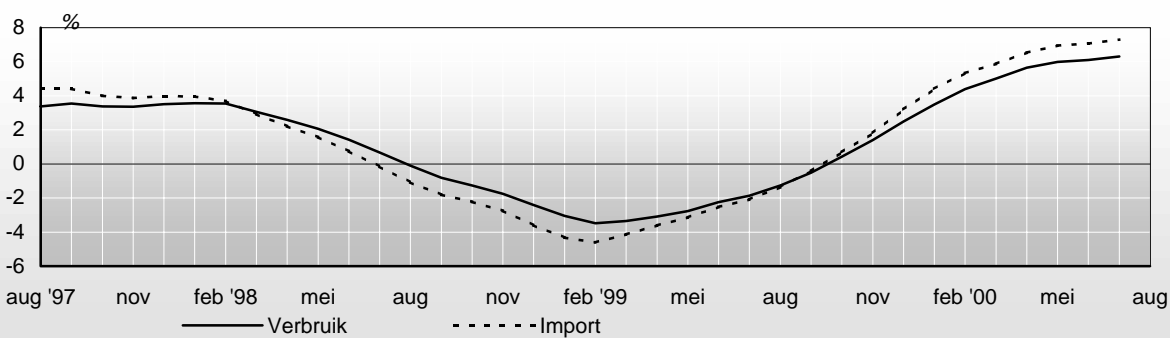
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 6.1

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		¹⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.	aug.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		123,8	126,4	125,2	117,3	128,3	139,1	117,0	98,5	142,2	117,4	117,3	19,0
binnenland		127,5	132,9	134,9	124,4	131,9	138,9	127,6	98,4	135,5	122,0	114,8	16,6
buitenland		121,0	121,7	118,0	112,0	125,8	139,3	109,3	98,6	147,1	113,9	119,1	20,8
Ontvangen orders (waarde)		117,6	124,3	119,5	114,3	134,2	139,9	108,9	103,1	150,8	119,0	127,3	23,5
binnenland		123,9	126,0	128,6	118,3	134,2	133,0	112,1	112,3	124,4	118,6	123,8	10,2
buitenland		112,9	123,0	112,7	111,3	134,2	145,0	106,5	96,2	170,3	119,3	129,9	35,1
Afzetprijs		103,0	102,2	101,9	102,6	104,3	105,9	102,5	102,5	105,9	106,2	106,5	3,9
binnenland		103,6	103,6	103,4	103,7	105,4	106,3	103,8	103,6	106,4	106,7	106,8	3,1
buitenland		102,6	101,4	101,0	101,9	103,7	105,6	101,8	101,9	105,5	105,9	106,3	4,4
Verbruiksprijs		102,0	100,4	100,0	100,6	103,9	105,9	100,7	100,4	106,2	106,9	107,2	6,8
import		101,5	99,7	99,3	99,9	103,7	106,1	100,0	99,7	106,4	107,1	107,6	7,9
Productie (volume gemiddelde dag)		111,9	112,1	116,3	102,5	113,1	123,0	101,6	90,8	123,0	102,9	94,4	4,0
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		112,0	114,4	114,1	108,0	118,2	121,7						6,6
Aantal bedrijven ²⁾	1000	14,5	17,0			17,5							
Uitgesproken faillissementen	1	191	146	47	35	48	42						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	22	20	21	23	
Energieverbruik	PJ	193	194	46	45	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 6.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Metaal-, elektrotechnische- en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		²⁾ 1998 1999		1999		2000		1999		2000			
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.		sep.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		0	4	5	5	8	6	8	-2	18	7	11	7
binnenlandse markt		1	3	1	2	4	8	2	-5	13	-2	6	4
buitenlandse markt		-1	2	7	5	9	4	9	-3	21	6	15	7
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		2	2	2	5	7	6	3	-2	10	1	8	5
Bezettingsgraad ³⁾	%	83,2	82,4	82,3	82,2	82,5	82,4	83,3					82,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	83	82	79	80	83	79	75					79
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	8	8	7	6	4	4					5
tekort aan arbeid	%	6	6	8	8	7	11	12					10
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	2	2	1	3	3					2
overige belemmeringen	%	3	3	3	3	3	3	6					4
Orderpositie	⁴⁾	98,2	97,6	97,0	98,1	100,0	99,7	101,2	96,9	97,7	101,5	101,2	99,8
Beoordelingen:													
orderontvangst		-1	-8	-8	-6	1	0	-3	-9	-4	-3	-1	-2
orderpositie totaal		4	-1	-1	1	6	7	10	-3	-1	11	9	6
orderpositie buitenland		5	0	0	2	7	11	14	0	1	17	12	8
productiecapaciteit		-1	1	0	2	3	-2	-4					0
voorraden gereed product		2	3	3	2	1	1	1	4	2	1	2	1
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	1	0	2	1	6	4					3
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		5	0	-4	5	1	3	2					3
buiten Europese Unie		0	0	0	4	4	5	3					4
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		6	9	13	7	21	18	22					17
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	6	10	2	14	12	10	10	13	11	10	10
verkoopprijs komende 3 mnd		-2	3	3	9	9	7	5	3	2	6	4	7
personeelssterkte komende 6 mnd		4	2	4	1	5	5	10					5
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	1,3					0,4

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 6.3

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	Code	1997	1998	1999		2000		
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
		<i>mln gld</i>						
Metalen in primaire vorm en metaalproducten uit eerste verwerking	27
w.o.								
Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer	27.21	x	x	x	x	x	x	x
Buizen en hulpstukken (fittings) van staal	27.22	142	x	159	136	162	x	x
Getrokken draad uit ijzer of staal	27.34	27	38	39	39	37	35	36
Aluminium en werken van aluminium	27.42	684	719	659	672	689	810	837
w.o.								
ruw aluminium (blokken e.d.) van gelegeerd secundair aluminium	27.42.11.55	85	83	68	53	56	87	88
staven en profielen, incl. holle profielen, van gelegeerd aluminium	27.42.22.50	143	168	150	144	151	180	182
Lood, tink en zink en werken daarvan	27.43	x	x	x	x	x	x	x
Werken van koper	27.44	138	145	118	113	150	162	156
Gieten van ijzer	27.51	111	119	112	99	129	105	116
Gieten van lichte metalen	27.53	87	91	85	73	87	92	96
w.o.								
gegoten onderdelen van lichte non-ferro metalen, excl. voor voertuigen, machines, aandrijvingselementen, kussenblokken of assen	27.53.10.90	59	61	55	45	54	56	58
Producten van metaal, excl. machines en apparaten	28	4504	4745	4875	4569	5279	4433	5029
w.o.								
Metalen constructiewerken en delen daarvan	28.11	1824	1844	2023	1792	2311	1529	1953
w.o.								
geprefabriceerde bouwwerken van ijzer of staal	28.11.10.30	210	189	254	233	277	191	264
geprefabriceerde bouwwerken van aluminium	28.11.10.50	28	57	80	73	72	46	51
bruggen en bruggdelen van ijzer of staal	28.11.21.00	x	27	28	35	92	48	60
steiger-, bekistings- en stutmateriaal, materiaal voor pijler- en galerij-ondersteuning, van ijzer of staal	28.11.23.10	24	21	14	14	21	11	14
constr. werken hoofdz. bestaand uit plaatmat. van ijzer of staal, met isolerende tussenlaag, zoals puien, vloeren of scheidingswanden, excl. waterb.constr.werken	28.11.23.40	83	93	95	105	117	77	81
constr.werken, hoofdz. bestaande uit plaatmateriaal zonder isolerende tussenlaag	28.11.23.50	80	87	85	86	95	73	83
constr. werken en delen hiervoor, van ijzer of staal, vrijwel geen platen, zoals luchtkanalen, pijp- en transportleidingen, skeletten, e.d., excl. waterbk.constr.werken	28.11.23.60	1033	1040	1111	925	1239	806	1073
constr.werken en delen van constr.werken, van aluminium	28.11.23.70	252	286	314	277	322	240	275
Metalenconstructiewerken voor de bouw	28.12	187	207	210	201	244	211	236
w.o.								
deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van ijzer of staal	28.12.10.30	83	89	94	83	100	97	106
deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van aluminium	28.12.10.50	104	118	116	118	144	114	130
Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen van metaal	28.21	136	157	180	166	152	111	168
w.o.								
gashouders, -tanks e.d. bergingsmidd., inhoud >300 l, voor opslag van gassen, van ijzer of staal, excl. gecompriemd of vloeibaar gemaakt gas	28.21.11.10	10	8	5	6	x	x	x
kuipen, reservoirs, tanks, inhoud >300 l, inw. bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer of staal, voor vloeistoffen, excl. vloeibare gassen	28.21.11.20	28	22	x	x	x	x	x
kuipen, reservoirs, tanks, inh. >300 l, niet inw. bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer of staal, voor vloeistoffen, excl. vloeibare gassen	28.21.11.30	36	40	24	33	22	19	25
kuipen, reservoirs, tanks, silo's, inhoud >300 l, voor vaste stoffen, van ijzer of staal	28.21.11.50	11	x	x	27	28	x	x
Radiatoren en ketels voor centrale verwarming	28.22	231	227	236	269	319	245	244
w.o.								
radiatoren, convectoren, panelen en delen daarvan, van ijzer of staal, excl. voor elektrische verwarming en excl. steunen, afsluiters, buizen e.d.	28.22.11.50	52	58	48	55	53	52	51
verwarmingketels voor centrale verwarming, lagedrukstoomketels e.d.	28.22.12.00	158	157	180	205	250	179	179
Stoomketels, excl. warmwaterketels voor centrale verwarming	28.3	104	100	91	207	104	124	120
Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie	28.4	435	499	443	406	489	537	553
w.o.								
pers-, trek- en stansdelen van staal voor voertuigen voor vervoer over land	28.40.13.10	138	161	133	114	143	179	186
pers-, trek- en stansdelen van staal voor elektrotechnische producten	28.40.13.40	30	28	31	29	31	34	33
pers-, trek- en stansdelen van staal, excl. voor landvoertuigen, machines of elektrotechnische producten	28.40.13.50	162	163	145	132	157	157	164
pers-, trek- en stansdelen van non-ferrometalen	28.40.13.70	38	45	38	37	43	48	45
Oppervlaktebehandeling van metaal	28.51	220	261	217	209	237	241	255
w.o.								
metallische laag (dompel)	28.51.11.30	47	48	40	36	41	43	45
het aanbrengen van metallische lagen d.m.v. elektro-chemisch verchromen, vernikkelen, incl. hardverchromen, verkoperen, cadmeren e.d.	28.51.11.90	30	26	29	30	33	32	29
het aanbrengen van niet-metallische lagen: lak- en poederspuiten, moffelen, email.	28.51.22.30	91	125	93	x	x	x	x
Algemene metaalbewerking	28.52	126	150	196	157	183	190	192
w.o.								
gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen of mechanische werktuigen	28.52.10.33	32	39	87	47	59	59	62
gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor optische, fotografische, medische, meet- en regelapparatuur	28.52.10.55	30	34	30	31	36	37	36
Scharen, messen en bestek	28.61	x	x	x	x	x	x	x
Gereedschap	28.62	90	109	114	96	111	103	109
w.o.								
stamp-, pers- en stansgereedschappen voor metaalbewerking	28.62.50.33	35	31	43	32	41	32	34

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
<i>Hang- en sluitwerk</i>	28.63	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
cilindersloten voor deuren van gebouwen van onedel metaal, mech. of elektrisch	28.63.12.30	23	29	x	x	26	27	26
garnituren, beslag e.d. artikelen voor gebouwen van onedel metaal	28.63.14.40	31	24	25	23	24	24	24
<i>Stalen vaten e.d.</i>	28.71	63	69	59	55	56	59	56
w.o.								
reservoirs, vaten, bussen e.d. verpakkingsmidd., inhoud 50 t/m 300 l, al dan niet bekleed of geïsoleerd, van ijzer of staal, excl. geocomprimeerd of vloeibaar gas	28.71.11.00	52	57	49	47	x	x	x
<i>Bergingsmiddelen van lichtmetaal</i>	28.72	270	302	286	282	275	287	292
w.o.								
blikken door solderen of felzen gesloten, inhoud minder dan 50 l, voor verpakkingsdoeleinden van ijzer of staal, excl. conservenblikken voor voeding en drank	28.72.11.50	59	58	60	54	59	56	57
<i>Artikelen van draad</i>	28.73	213	203	198	177	185	196	205
<i>Bouten, schroeven, moeren, kettingen en veren</i>	28.74	79	75	73	64	67	81	80
<i>(Overige) metaalproducten, zoals kastjes (berg-, kaarten-, brand-), scheepsschroeven, tafel-, keukengerie, sluitingen, geldkistjes, safeloketten, lijsten, spiegels</i>	28.75	423	436	445	397	445	413	462
w.o.								
werken van ijzer/staal, zoals zonwering, troggen voor kneden/mengen, looprekken, gereedschapkasten, botaniseertrommels, contactverb. voor optische vezelkabel	28.75.27.49	44	48	57	49	45	45	57
werken van aluminium, zoals kettingen, lijstwerkprofielen, afvoerbuizen, binnen- en buitenzonwering, excl. van gegoten alum. en excl. spijkers, nagels e.d.	28.75.27.55	102	117	121	98	93	92	115
Machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	29	5279	5939	6036	5654	7610	5628	7423
w.o.								
<i>Motoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen</i>	29.11	313	308	298	301	221	217	295
w.o.								
revisie, reparatie en onderhoud van verbrandingsmotoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en motorrijwielen	29.11.92.00	71	89	108	105	113	121	123
<i>Pompen en compressoren</i>	29.12	361	535	456	386	507	392	509
w.o.								
hydraulische motoren en krachtmach., rechtlijnig werkend, excl. hydraul. systemen	29.12.11.35	47	49	43	41	66	35	49
delen van pompen en elevatoren voor vloeistoffen	29.12.42.00	28	57	53	32	37	29	64
delen van lucht- en vacuümpompen, compressoren, ventilatoren en afzuigkappen, waarvan de langste horizontale zijde maximaal 120 cm is	29.12.43.00	25	22	28	30	31	38	27
revisie, reparatie en onderhoud van hydraulische en pneumatische motoren en systemen, pompen en compressoren	29.12.92.00	32	45	55	48	74	45	48
<i>Kranen en dergelijke artikelen</i>	29.13	166	180	167	164	174	156	163
w.o.								
vlinderkleppen	29.13.13.75	48	60	41	43	44	36	38
kranen, excl. sanitaire, voor C.V., regel-, schuif-, klep- en kogelafsluiters, plugkranen, vlinderkleppen of membraanafsluiters	29.13.13.80	25	29	31	26	25	24	25
<i>Lagers, getande overbrengingen en drijfwerkelementen</i>	29.14	71	73	80	80	89	83	95
<i>Hijs-, hef- en transportwerktuigen</i>	29.22	602	793	825	847	1052	812	985
w.o.								
kranen, hijsmach. en -toest., voor montage op wegvoertuig (hoog en laagwerkers)	29.22.14.60	30	30	56	41	52	52	58
elektrisch aangedreven personen- en goederenliften, incl. bakkenliften	29.22.16.30	52	59	76	59	103	73	91
continu werkende transportinrichtingen met banden voor stort- en stukgoederen, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.70	41	53	60	68	82	67	68
continu werkende transportinrichtingen met rollenbanen/castors, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.93	31	31	25	27	31	22	22
continu werkende transportinrichtingen, excl. met bakken, banden en rollenbanen/castors of pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.95	25	71	59	60	69	49	48
hef-, hijs-, laad- en losmachines en -toestellen, incl. laadtoestellen voor hoogovens en manipulators voor smeedinrichtingen	29.22.18.70	62	113	86	147	184	x	x
delen van hefwerktuigen, heftrucks en transportwagentjes met hef- en hanteer-inrichting, transport-, laad- en losinrichtingen of toestellen	29.22.19.30	67	65	67	61	69	59	71
revisie, reparatie en onderhoud van hef-, hijs- en transportwerktuigen (incl. goederen- en personenliften)	29.22.92.00	78	110	119	115	137	142	163
<i>Machines en apparaten voor de koeltechn. en klimaatregeling, voor niet- huish. gebr.</i>	29.23	400	478	479	459	485	364	494
w.o.								
warmtewisselaars	29.23.11.30	48	49	45	43	55	37	53
toestellen voor het filteren of zuiveren van lucht	29.23.14.10	32	38	41	39	42	40	46
centrifugale ventilatoren, vermogen meer dan 125 Watt	29.23.20.50	18	x	22	17	26	13	19
installeren van machines en apparaten voor de industr. koeltechn. en klimaatregel.	29.23.91.00	96	101	124	116	119	80	109
revisie, reparatie en onderhoud van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.92.00	46	48	50	53	63	52	68
<i>(Overige) machines, apparaten en onderdelen voor algemeen gebruik, zoals weegtoestellen, verkoopautomaten, distill-, zuiverings-, heetwatertoestellen (voor vloeistoffen), spuit- en blusapparatuur</i>	29.24	533	652	683	690	787	667	764
w.o.								
toestellen voor het filteren en zuiveren van water	29.24.12.30	39	60	63	78	79	76	71
verpakkingsmach., excl. voor het vullen, sluiten, capsuleren of etiketteren van verpakkingen en het persen van koolzuur in dranken	29.24.21.70	97	121	101	99	122	87	101
thermische apparaten, inrichtingen en systemen voor de industrie	29.24.40.70	28	52	62	73	88	83	103
onderdelen voor filters en toestellen voor het filteren of zuiveren van vloeistoffen, lucht en andere gassen	29.24.52.50	26	24	27	25	32	24	24
onderdelen voor machines en toestellen van metaal, excl. elektrische of voorzien van elektrische onderdelen, n.e.g.	29.24.54.00	134	183	197	165	216	202	216
revisie, reparatie en onderhoud van ov. machines en apparaten voor alg. gebruik, n.e.g.	29.24.92.00	78	89	107	135	116	85	98

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
<i>Machines en werktuigen voor de land- of bosbouw, excl. tractoren</i>	29.32	357	370	477	392	381	449	440
w.o.								
machines voor het reinigen of sorteren van eieren, vruchten of andere landbouwproduct	29.32.61.00	-	-	69	61	60	50	53
machines en toestellen voor het bereiden van veevoeder, excl. pletmolens en machines voor het bereiden van veevoeder	29.32.63.36	-	-	28	26	24	29	29
machines en toestellen voor de land-, bosbouw en bijenteelt, excl. voor veevoeder-bereiding, pluimveeteelt en automatische drinkbakken	29.32.65.50	28	31	31	31	33	31	33
onderdelen voor oogst-, dorst-, pers-, maai-, reiniging- en sorteermachines	29.32.70.50	28	26	35	28	26	33	37
<i>Gereedschapswerktuigen</i>	29.4	154	216	176	180	232	172	195
<i>Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw</i>	29.52	92	84	99	100	111	95	114
w.o.								
onderdelen voor bulldozers, schrapers, walsen, hijskranen, takelwagens, heimachines, sneeuwruimers, kolenploegen, machines voor grond, mineralen, ertsen e.d.	29.52.61.50	36	37	44	46	53	47	56
revisie, reparatie en onderhoud van machines voor de delfstoffenw. en de bouw	29.52.92.00	26	10	8	8	11	7	9
<i>Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen</i>	29.53	360	346	387	371	479	345	431
w.o.								
machines en toestellen voor zuivelbedrijven, excl. melkcontromers	29.53.12.00	21	x	8	x	x	x	12
machines en toestellen voor het industrieel vervaardigen van deegwaren	29.53.16.15	41	40	35	38	33	25	30
machines en toestellen voor het industrieel bewerken of verwerken van vlees	29.53.16.50	77	83	104	72	142	72	101
machines voor de industriële behandeling of bereiding van koffie, thee, dranken en voedingsmiddelen, excl. brouwerijen	29.53.16.70	44	30	41	31	31	32	57
onderdelen voor machines en toestellen voor de voedingsmiddelen- en dranken-industrie, brood- en banketbakkerijen, excl. voor bewerking van vetten en oliën	29.53.22.50	54	53	61	66	76	62	69
<i>Machines voor de productie van textiel, kleding en leer</i>	29.54	58	46	40	39	54	39	59
<i>(Overige) machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden zoals zet-, offsetdruk-, diepdruk-, spuitgiet-, spinnmachines, matrijzen, droogtoestellen, machines voor mengen, malen</i>	29.56	1342	1407	1386	1040	2262	1406	2378
w.o.								
vormen (matrijzen) voor het spuit- of persgieten van rubber of kunststof	29.56.24.70	35	46	41	41	46	43	52
machines voor het mengen, kneden, breken, malen, ziften, homogeniseren, emulgeren of roeren, excl. robots	29.56.25.65	34	40	40	40	42	29	35
(Montage)machines, mech. toest., zoals voor luchtverfrissen via verdampen, prod. van diverse soorten schakelingen, systemen voor openen van garagedeuren e.d.	29.56.25.90	x	x	x	522	x	825	x
onderd. voor mach. met eigen functie, zoals mach. voor uitvoeren van openb- en bouwwerken, voor kneden/breken/roeren, persen van spaanplaat, ind. robots	29.56.26.70	165	x	x	x	134	x	x
revisie, reparatie en onderhoud van speciaal machines, -apparaten en -werktuigen voor specifieke industriële activiteiten	29.56.92.00	39	60	52	58	67	64	64
<i>Niet-elektrische huishoudapparaten</i>	29.72	77	72	80	84	115	78	58
w.o.								
luchtverhitters en/of luchtverspreiders voorzien van ventilator of blaasinrichting met motor, excl. met elektrische warmtebron	29.72.13.00	33	28	30	38	53	32	25
Kantoor machines en computers	30	1156	1123	1142	1134	1435	1211	1182
w.v.								
<i>Kantoor machines, alsmede delen daarvan</i>	30.01	x	x	x	x	x	x	x
<i>Computers en andere informatieverwerkende machines</i>	30.02	x	x	x	x	x	x	x
(Ov.) elektrische mach. en apparaten, incl. delen, zoals elektromotoren, transformatoren, schakel- en verdeelinr. geïsoleerde kabel en draad, accumulatoren, lampen, buizen	31	1703	1808	1692	1599	1912	1725	1777
w.o.								
<i>Elektromotoren, elektrische generatoren en elektrische transformatoren</i>	31.1	249	274	265	284	340	256	259
w.o.								
statische omvormers, zoals gelijkrichters voor lassen e.d., excl. voor laden van accumulatoren, voedingseenh. voor autom. gegevensverwerkende app., omzeters	31.10.50.70	20	8	9	10	x	x	x
<i>Schakel- en verdeelinrichtingen</i>	31.2	485	491	463	465	545	477	511
w.o.								
schakelaars, spanning max. 1 kV, excl. vermogensschakelaars	31.20.25.00	87	78	82	82	85	77	108
borden, (installatie)panelen, schakelkasten, verdelers, meterbevestigingsplaten, voor elektrische bediening/verdeling van elektrische stroom, spanning max. 1 kV	31.20.31.70	105	114	113	108	120	113	114
<i>Geïsoleerd kabel en draad</i>	31.3	347	335	325	314	329	326	363
w.o.								
coaxiale kabel en andere coaxiale geleiders van elektriciteit, data- en besturingskabel	31.30.12.00	28	30	27	31	29	29	32
draad en kabel voor telecommunicatie, spanning max. 80 V	31.30.13.30	50	53	42	38	38	52	50
draad en kabel, 80 V < spanning <= 1 kV	31.30.13.70	143	125	116	102	120	127	130
draad en kabel, spanning meer dan 1 kV	31.30.14.00	51	45	50	42	40	30	46
optische vezelkabel voor datatransmissie	31.30.15.00	36	46	56	x	x	x	x
lichtreclames, verlichte aanwijzingsborden e.d. artikelen	31.50.24.00	49	77	50	46	53	48	47
luchters en andere elektrische plafond- en wandlampen voor huishoudelijk gebruik	31.50.25.30	51	53	65	46	65	65	46
elektrische toestellen voor buitenverlichting, openbare wegen, andere openbare plaatsen, bakenlichten voor zee-, binnen- of luchtvaart	31.50.34.30	23	15	x	x	19	x	x
elektrische mach. en toest. met een eigen functie, excl. deeltjesversnellers, signaalgen., toest. voor galvanotechniek, elektrolyse of elektroforese	31.62.13.90	58	55	74	62	75	92	92
Radio-, televisie- en telecommunicatieapparatuur	32	1300	1257	x	x	x	x	x
Medische apparatuur en instrumenten, precisie- en optische instrumenten	33	1440	1396	1464	1437	1731	1431	1605
w.o.								
<i>Medische apparatuur en instrumenten en orthopedische artikelen</i>	33.1	722	698	735	741	863	741	824

Tabel 6.3 (slot)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
		<i>mln gld</i>						
<i>Meet-, regel- en controleapparatuur (excl. voor de bewaking van industr. processen)</i>	33.2	496	483	510	474	621	467	555
w.o.								
elektronische doorstromingsmeters	33.20.52.35	56	56	58	54	50	55	66
installatie van meet-, regel-, controle- en besturingsapparatuur, excl. voor bewaking of besturing van industriële processen	33.20.91.00	40	50	53	58	61	70	78
<i>Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur</i>	33.4	146	129	143	145	163	145	141
w.o.								
brillenglazen, afgewerkt aan beide zijden, voor verbetering van gezichtsstoornissen, excl. unifocale	33.40.11.59	24	26	28	31	31	26	26
Motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	34	2723	3532	3607	3152	3937	3250	3379
w.o.								
<i>Motorvoertuigen</i>	34.1	1819	2540	2602	2265	2944	2336	2405
w.o.								
reinigings-, röntgen-, bibliotheek-, werkplaats-, winkelauto's e.d. auto's	34.10.54.90	34	44	35	29	37	x	x
<i>Carrosserieën voor motorvoertuigen; aanhangwagens en opleggers</i>	34.2	404	480	479	389	471	426	461
w.o.								
carrosserieën, incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, voor personenvervoer < 10 personen, incl. bestuurder	34.20.10.30	68	75	76	52	62	51	65
carrosserieën, incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, excl. voor personenvervoer voor minder dan 10 personen	34.20.10.50	97	120	102	94	103	90	98
containers en dergelijke laadkisten, incl. tankcontainers, ingericht en uitgerust voor het vervoer met ongeacht welk vervoermiddel	34.20.21.00	25	31	31	28	28	26	27
aanhangwagens en opleggers voor goederenvervoer	34.20.23.00	165	191	208	164	218	199	206
<i>Delen en toebehoren voor automobielen en motoren daarvan (excl. elektrische)</i>	34.3	501	512	526	498	521	487	514
w.o.								
delen voor zuigermotoren met vonkontsteking, excl. voor luchtvaartuigmotoren	34.30.11.00	32	33	34	34	33	28	34
delen en toebehoren voor tractors, automobielen en andere voert., zoals brandstoftanks, klimaatregelininstallaties en delen voor transmissie of ophanging	34.30.20.70	249	215	219	202	227	199	222
delen en toebehoren voor carrosserieën en cabines, excl. veiligheidsgordels	34.30.30.90	52	98	103	102	102	110	112
Transportmiddelen, excl. auto's, aanhangwagens, opleggers en onderdelen hiervan	35	1588	2000	2599	1350	2390	1564	2159
w.o.								
<i>Schepen</i>	35.11	899	1142	1873	807	1653	861	1283
w.o.								
nieuwbouw van zeegaande algemene ladingsschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.30	238	414	289	148	212	156	207
nieuwbouw van zeegaande containerschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.40	83	x	x	x	x	x	x
reparatie, onderhoud en sloop van schepsschilderwerken aan binnenvaart- en zeegaande schepen en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.91.00	252	302	342	222	327	153	282
verbouw van binnenvaart- en zeegaande schepen, baggermolens en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.92.00	25	x	x	4	x	8	17
<i>Plezier- en sportvaartuigen</i>	35.12	x	194	178	168	94	173	278
w.o.								
motorboten en -jachten, zeegaand, excl. met buitenboordmotor	35.12.13.30	94	105	124	x	x	96	161
<i>Rollend materieel voor spoor- en tramwegen</i>	35.2	31	54	49	39	34	27	26
w.o.								
delen van rollend spoor- en tramwegmaterieel	35.20.40.30	25	52	45	38	33	x	x
<i>Lucht- en ruimtevaartuigen</i>	35.3	251	299	165	125	360	185	216
w.o.								
delen voor luchtvaartuigen met en zonder voortbewegingsmechanisme e.a. vlieg- en ruimtevaartuigen, excl. propellers, rotors en landingsgestellen	35.30.50.90	103	133	113	85	271	105	125
<i>Motorrijwielen</i>	35.41	20	18	23	22	17	18	22
<i>Rijwielen</i>	35.42	211	258	265	145	197	284	312
w.o.								
fietsen met kogellagers, zonder hulpmotor, incl. bakfietsen	35.42.10.50	190	230	236	x	174	257	x
<i>Invalidenwagens</i>	35.43	10	8	14	15	16	x	x
<i>Voertuigen zonder eigen beweegkracht, excl. aanhangwagens, opleggers, afvalcontainers, treinstellen, zweefvliegtuigen, fietsen, invaliden-, kruitwagens</i>	35.5	26	28	32	29	19	x	x

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

Het gaat in de bouwmaterialenindustrie wat minder goed dan in de meubel- en timmerindustrie. De branche blijft kampen met het vinden van geschikt personeel. Men verwacht niet of nauwelijks personeel te kunnen aantrekken tot en met het eerste kwartaal 2001. Voor het vierde kwartaal verwacht een fors percentage ondernemers dat de export toeneemt en dat de verkoopprijzen stijgen. Ook voorziet men een productietoename in dit kwartaal.

Omzetvolume stijgt licht in augustus

Vergeleken met augustus vorig jaar stijgt de waarde van de omzet in augustus dit jaar met bijna 9%. Verrekenend men de prijsstijging en de flatterende groei in de omzet door een extra werkdag in augustus dit jaar, dan resteert een volumegroei van 2%. Het volume van de gemiddelde dagproductie groeit in deze periode met 5,2%.

Meer productie bij gelijkgebleven orderontvangsten

In september zijn de orderontvangsten ongeveer gelijk als in augustus, terwijl bij een fors aantal bedrijven de productie toeneemt. De index van de orderpositie laat dan ook een daling zien, zij het licht. De ondernemers zijn minder tevreden over de orderontvangsten van september. De concurrentiepositie is in september, vergeleken met juni, op de binnenlandse markt verbeterd en op de buitenlandse markt nagenoeg onveranderd gebleven. De bezettingsgraad stijgt licht ten opzichte van ultimo juni. Het aantal bedrijven met een productiebelemmerend arbeiderstekort neemt opnieuw toe, namelijk van 15% in juni tot 18% in september.

1. Bouwmaterialenindustrie

Vergeleken met augustus zijn de voor seizoensinvloeden geschoonde orderontvangsten in september voor de derde achtereenvolgende maand gedaald. Deze ontwikkeling weerspiegelt zich ook in het oordeel van de ondernemers over de orderontvangsten. De bedrijvigheid is volgens het Conjunctuurtestpanel nagenoeg onveranderd gebleven in september. Na juni is de index van de orderpositie (juni 2000=100) zowel in juli als in augustus gedaald. In september is echter sprake van een lichte stijging van ruim 2 procentpunten. Over deze orderpositie zijn de ondernemers licht ontevreden. De voorraden gereed product worden opnieuw als te groot beoordeeld in september. Na sterk verbeterd te zijn in maart en juni is de concurrentiepositie ultimo september op de binnenlandse markt nagenoeg gelijk gebleven. Flink wat bedrijven verwachten dat in het vierde kwartaal de export zal toenemen. Ten opzichte van juni is de bezettingsgraad in september met bijna 1 procentpunt gedaald. Daarbij neemt het percentage bedrijven met productiebelemmering door onvoldoende vraag toe van 5 naar 9%. Productiebelemmering als gevolg van een arbeiderstekort daalt gemeten naar aantal bedrijven van 19% in juni tot 13% in september. Dit is nog steeds een groot percentage. Voor het vierde kwartaal zijn de verwachtingen voor export en afzetprijzen vrij hoog en voor de bedrijvigheid licht hoog.

2. Timmerindustrie

Producenten in de timmerindustrie hebben de wind nog steeds in de zeilen. Rekening houdend met de tijd van het jaar is de bedrijvigheid in september op het hoge niveau van juli en augustus gebleven. De orderontvangsten zijn ten opzichte van augustus gestegen en ook de index van de orderpositie neemt met een paar procentpunten toe. De ondernemers zijn dan ook flink tevreden met de orderpositie en orderontvangsten in september. Wel beoordelen zij in deze maand de voorraden gereed product als flink te groot.

De concurrentiepositie op de binnenlandse markt is in september, vergeleken met ultimo juni, bij flink meer bedrijven verbeterd. Ten opzichte van juni is in september de bezettingsgraad licht gestegen. Kampte in juni nog 1 op de 3 bedrijven met een productiebelemmerende arbeiderstekort, in juni is dit met 1 op de 5 bedrijven minder nijpend. Voor het vierde kwartaal verwacht een zeer groot aantal ondernemers meer export en hogere afzetprijzen. De bedrijvigheid zal naar verwachting van de producenten in het vierde kwartaal verder toenemen.

3. Meubelindustrie

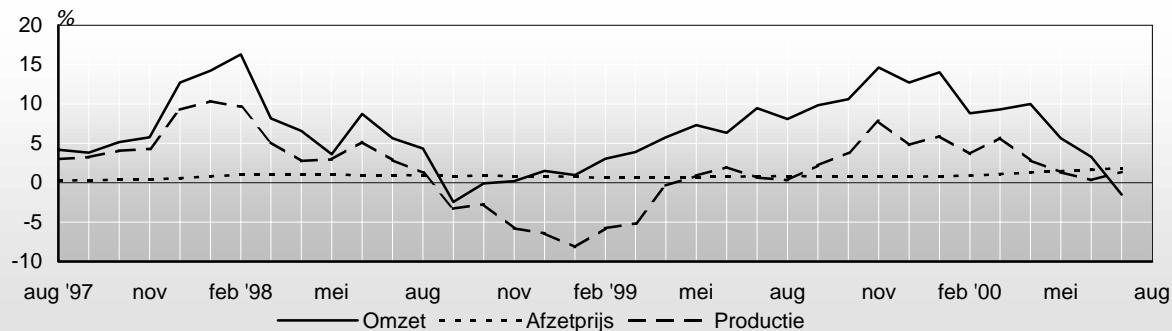
Ook in de meubelindustrie is in september sprake van aanhoudend gunstige economische ontwikkelingen. Bij flink wat bedrijven is de bedrijvigheid hoger dan in augustus. De orderontvangsten in september kunnen echter de bedrijvigheid niet voldoende compenseren waardoor de index van de orderpositie met ruim 2 procentpunten krimpt. Ondernemers beoordelen in september de orderpositie als flink te klein. Over de orderontvangsten zijn ze nog steeds tevreden, zij het wat minder dan in de voorgaande maanden. De voorraden gereed product worden in september opnieuw als te klein beoordeeld.

Op de binnenlandse markt is de concurrentiepositie vergeleken met juni in september licht verbeterd. De bezettingsgraad ligt bijna 1 procentpunt hoger in september. Vergeleken met slechts 1 op de 10 in juni ondervindt in september echter 1 op de 5 bedrijven productiebelemmering door een tekort aan personeel. Dat is dus een verdubbeling. Opvallend is ook dat bij 8% van de bedrijven de technische capaciteit in september te gering is voor de productie. Voor het vierde kwartaal zijn de verwachtingen zeer hoog voor wat betreft de export en afzetprijzen en minder hoog voor de productie.

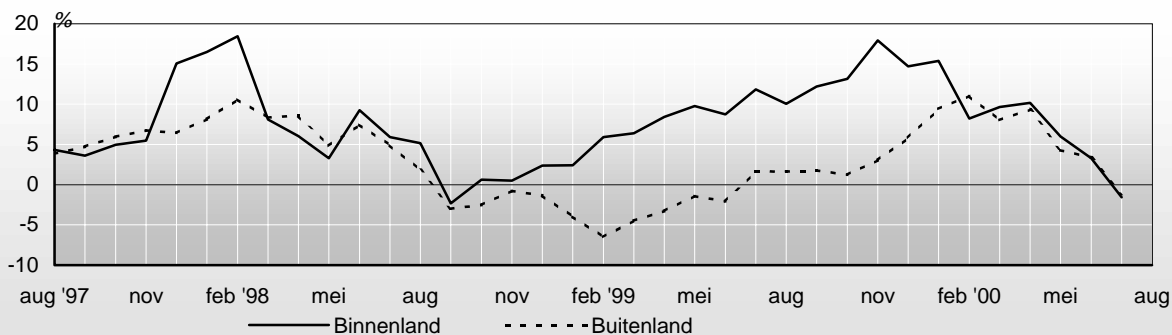
Verwachtingen

Men verwacht tot en met het eerste kwartaal 2001 geen personeelsuitbreiding. Voor het vierde kwartaal voorzien zeer veel ondernemers meer export en een stijging van de verkoopprijzen. Voor de productiegroei zijn de verwachtingen wat minder hoog.

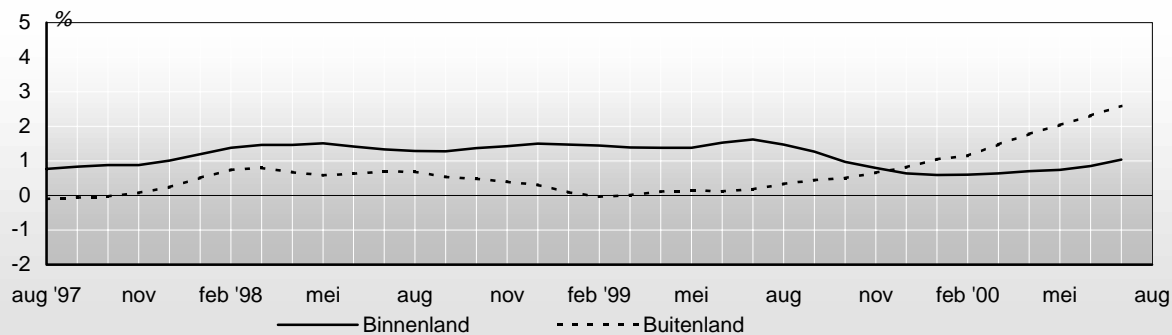
Omzet, afzetprijs en productie

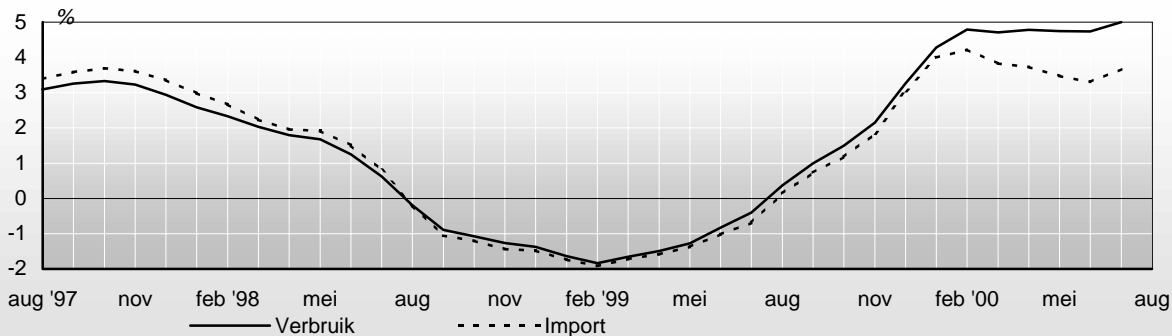
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 7.1

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999		2000		1999		2000			
				2e kw.	3e kw.	1e kw.	2e kw.	jul.	aug.	jun.	jul.	aug.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		116,0	125,4	133,5	117,2	126,9	140,0	115,4	94,8	136,3	109,0	103,0	8,6
binnenland		118,0	130,7	140,1	120,3	130,9	147,2	117,8	94,4	143,1	111,4	102,8	8,9
buitenland		109,4	108,3	112,5	107,2	113,9	116,8	107,8	96,2	114,4	101,3	103,6	7,6
Afzetprijs		102,3	103,0	103,0	103,0	103,8	104,5	103,2	103,1	104,5	105,2	105,4	2,3
binnenland		103,7	105,0	105,2	105,0	105,5	106,0	105,3	105,1	106,0	106,4	106,5	1,4
buitenland		101,1	101,4	101,3	101,4	102,4	103,4	101,5	101,4	103,4	104,3	104,5	3,0
Verbruiksprijs		102,5	102,3	102,0	102,4	106,1	106,9	102,4	102,0	106,9	107,4	107,8	5,7
import		102,1	101,7	101,6	101,7	105,0	105,2	101,9	101,2	105,0	105,2	106,0	4,7
Productie (volume gemiddelde dag)		106,4	107,3	115,8	99,4	101,8	117,3	98,8	80,3	118,5	98,4	84,5	5,2
Bruto Toegevoegde Waarde (bp, volume)		107,6	110,6	118,1	104,5	108,9	122,7						3,9
Aantal bedrijven ²⁾	1000	10,0	10,1			10,4							
Uitgesproken faillissementen	1	86	81	14	21	20	25						
Aantal werkdagen	1	255	256	61	66	65	61	22	20	21	23		
Energieverbruik	PJ	41	41	10	9	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 7.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Hout- en bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd. laatste 12 mnd.
		1998	1999	1999		2000			1999		2000		
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	aug.	sep.	
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		1	5	5	-3	14	5	2	4	17	7	3	4
binnenlandse markt		1	6	6	-3	14	10	8	3	16	3	17	7
buitenlandse markt		-3	6	-2	8	13	-2	-12	-1	19	-3	-9	2
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		4	6	6	2	7	5	10	1	16	2	23	6
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,8	86,4	86,5	86,2	86,8	85,7	86,0					86,2
Productiebelemmeringen ³⁾	%	79	76	74	76	72	69	67					71
geen	%	79	76	74	76	72	69	67					71
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	5	4	5	4	12	8					7
tekort aan arbeid	%	8	11	15	13	14	15	18					15
te geringe productiecapaciteit	%	2	4	4	3	5	2	6					4
overige belemmeringen	%	4	4	3	3	5	2	1					3
Orderpositie	⁴⁾	92,7	93,1	93,1	94,5	96,8	99,0	100,4	93,1	93,6	100,8	100,0	97,7
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-2	0	-1	4	1	3	-2	2	4	0	2
orderpositie totaal		-3	1	5	4	5	8	11	5	8	12	11	7
orderpositie buitenland		-8	-2	6	2	-6	3	5	7	9	6	0	1
productiecapaciteit		1	-3	-7	-5	-7	-8	-4					-6
voorraden gereed product		5	10	6	4	5	2	0	6	3	-1	1	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	8	8	13	17	16	9					14
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-7	-5	-8	-1	-2	-5	-4					-3
buiten Europese Unie		-7	-9	-7	-8	2	-1	0					-2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		8	7	0	16	19	1	21					14
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	12	14	3	20	7	18	17	13	24	13	12
verkoopprijs komende 3 mnd		5	11	5	25	20	13	19	5	8	18	23	20
personeelssterkte komende 6 mnd		1	3	0	7	7	8	1					6
toe- of afname personeelssterkte	%	0,1	0,2	0,2	0,5	0,3	0,0	0,0					0,2

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 7.3

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.		
<i>mln gld</i>								
Delfstoffen, excl. metaalertsen, aardolie, aardgas en turf	14	291	280	294	264	299	293	304
w.o.								
kiezelzand, kwartszand of industrieel zand	14.21.11.50	37	42	35	33	39	36	33
zand voor de bouw, excl. metaalhoudend	14.21.11.90	27	27	24	21	23	24	31
grind, keistenen, vuurstenen en rolstenen	14.21.12.10	33	29	26	22	25	20	23
minerale stoffen, zoals tuinaarde, potgrond, mergel, teelaarde als grondverbeteraar, meerschuur, amber, stukken en scherven van aardewerk	14.30.13.90	50	47	51	37	38	41	49
Hout en producten van hout en kurk (excl. meubelen), artikelen van riet	20	742	768	805	721	820	825	893
w.o.								
<i>Hout, gezaagd, geschaafd of geïmpregneerd</i>	20.1	20	19	25	19	24	26	31
<i>Fineer, duplex-, triplex- en multiplexhout, meubelplaat, spaanplaat, vezelplaat en andere panelen of platen</i>	20.2	29	33	32	29	33	32	30
<i>Schrijn- en timmerwerk voor bouwwerken</i>	20.3	496	518	559	483	556	571	622
w.o.								
ramen en raamkozijnen van hout	20.30.11.10	190	203	211	191	216	228	248
deuren van hout en houtvezelplaat, incl. kozijnen en drempels	20.30.11.50	123	119	117	101	118	117	124
timmerwerken voor bouwwerken, zoals panelen, wanden, trappen, hout- en dakconstructies e.d., excl. deuren, ramen, kozijnen e.d.	20.30.13.00	101	85	99	87	106	107	114
geprefabriceerde bouwwerken van hout	20.30.20.00	63	73	94	71	82	91	108
<i>Houten emballage</i>	20.4	133	139	124	133	145	137	148
w.o.								
pallets, opzetframes voor pallets	20.40.11.33	90	91	82	81	88	91	104
<i>Artikelen van kurk; riet en van vlechtwerk; (overige) artikelen van hout, excl. primaire houtbewerking, fineer- en plaatmateriaal, timmerwerk, houten emballage</i>	20.5	64	59	63	58	63	60	62
w.o.								
houtwaren, zoals graf- en crematiekisten, klerhangers, spoelen, clossen, gordijn- en jaloezierollen, heften voor tafelmessen, excl. opzetframes voor pallets	20.51.14.50	51	52	54	50	52	51	54
Glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	26	2539	2575	2756	2516	2740	2418	2844
w.o.								
<i>Glas en producten van glas</i>	26.1	505	525	524	513	610	531	585
w.o.								
<i>vlakglas</i>	26.11	x	62	61	66	77	80	83
<i>gevormd en bewerkt vlakglas</i>	26.12	124	131	136	129	147	143	157
w.o.								
geharde glasplaten (veiligheidsglas), excl. voor vervoermiddelen	26.12.12.30	30	29	26	25	30	34	33
meerwandig glas voor isolatiedoeleinden	26.12.13.30	71	75	77	68	80	70	84
<i>glasvezels</i>	26.14	125	131	x	x	x	123	128
<i>Niet-vuurvaste keramische producten, excl. die voor de bouw</i>	26.2	63	68	48	62	63	67	74
<i>Keramische tegels en plavuizen</i>	26.3	60	57	52	50	53	57	53
<i>Bakstenen, tegels en andere bouwmaterialen, van gebakken klei</i>	26.4	238	218	250	225	202	189	245
w.o.								
bakstenen (niet vuurvast)	26.40.11.10	186	169	190	164	150	142	178
<i>Cement, kalk en gips</i>	26.5	x	x	x	x	x	x	x
<i>Werken van beton, gips en cement</i>	26.6	1225	1209	1368	1209	1295	1124	1369
w.o.								
blokken en stenen van cement, beton, kalk e.d.	26.61.11.30	137	113	120	108	105	105	126
producten van beton voor woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw	26.61.11.50	235	250	284	246	248	218	290
agrarische toepassingen, excl. bouwblokken en stenen van beton	26.61.12.00	502	490	572	500	556	479	562
geprefabriceerde bouwelementen van beton, zoals heipalen en oplangers, etc.	26.61.13.00	31	32	34	26	30	25	32
buizen van beton of kunststeen								
<i>werken van gips voor de bouw</i>	26.62	36	39	41	38	32	x	x
w.o.								
stortklare beton, niet vuurvast	26.63.10.00	210	211	242	220	250	202	256
niet-vuurvaste mortel en beton, excl. stortklaar beton	26.64.10.00	40	37	42	35	37	36	44
<i>Steen en werken daarvan</i>	26.7	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
<i>schuur-, slijp- en polijstmiddelen</i>	26.81	18	x	x	x	x	x	x
<i>(overige) niet-metaalhoudende minerale producten, zoals producten van asbest, bitumen, mica, grafiet, koolstof, kunstmatig korund, slakken, steenwol</i>	26.82	229	275	276	251	288	240	265
w.o.								
bedekkingsmateriaal van asfalt, bitumen, teer en dergelijke producten, op rollen	26.82.12.53	36	34	33	32	25	22	27
bitumineuze mengsels van natuurlijk asfalt, natuurlijk nitumen, petroleumbitumen, minerale teer, teerpek of koudasfalt	26.82.13.00	30	72	63	46	40	32	49
Meubelen en ov. producten, zoals muziekinstr., (imitatie)sieraden, munten, sportart., spellen, speelgoed, kaarsen, borstelwaren, pijpen, paraplu's, feestart.	36	1401	1503	1570	1381	1649	1611	1654
w.o.								
<i>stoelen, banken en andere zitmeubelen</i>	36.11	330	368	404	299	367	377	400
w.o.								
zitmeubelen, met metalen onderstel, opgevuld	36.11.11.70	41	39	47	39	50	55	52
zitmeubelen met houten romp of geheel van hout, opgevuld	36.11.12.50	135	134	135	112	133	128	129
zitmeubelen met kunststof onderstel of geheel van kunststof	36.11.13.00	36	51	53	9	18	55	56

Tabel 7.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	Code	1997	1998	1999	2000			
		2e kw.	2e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw. ¹⁾
<i>mln gld</i>								
<i>kantoor- en winkelmeubilair</i>	36.12	312	333	360	311	406	375	391
w.o.								
bureaus (compleet, incl. ladeblok) met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm	36.12.11.30	39	64	64	52	73	73	81
kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm, excl. bureaus	36.12.11.50	39	32	34	31	39	40	37
kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal en hoogte meer dan 80 cm, deurkasten, rolluikkasten en kasten met kleppen	36.12.11.73	36	39	38	33	44	41	39
meubels en interieurs met houten onderstel of volledig van hout en betimmeringen van hout, voor bedrijven, cafe's, winkels, schepen e.d.	36.12.13.00	160	158	191	167	212	184	194
<i>keukenmeubelen</i>	36.13	128	129	137	120	141	151	156
w.o.								
keukenelementen met houten onderstel of volledig van hout	36.13.10.50	116	117	122	102	128	139	141
<i>Meubelen, excl. zit-, bedrijfs-, keukenmeubelen en interieurbouw</i>	36.14	306	334	332	302	342	334	333
w.o.								
meubelen met metalen onderstel of volledig van metaal, excl. zitmeubelen, kantoormeubelen e.d.	36.14.11.00	128	140	134	122	145	124	122
slaapkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout	36.14.12.30	43	40	39	36	40	40	37
woonkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout, zoals tafels, bergmeubelen en kleinmeubelen	36.14.12.50	61	58	64	57	66	65	64
meubelen met kunststof onderstel of volledig van kunststof, excl. zitmeubels	36.14.14.30	25	37	33	18	18	39	40
delen voor meubelen van hout, excl. voor zitmeubelen	36.14.15.50	26	37	44	50	53	47	47
<i>matrassen</i>	36.15	71	74	77	71	84	88	79
w.o.								
springbakken, spiraalmatrassen en andere bedbodems	36.15.11.00	27	27	28	27	32	34	31
matrassen met binnenvering	36.15.12.70	24	27	30	27	32	35	31
<i>Sieraden en munten</i>	36.2	23	28	30	35	55	54	60
<i>Muziekinstrumenten</i>	36.3	9	11	13	10	15	8	8
<i>Sportartikelen</i>	36.4	19	21	22	24	25	15	23
<i>Spellen en speelgoed</i>	36.5	23	21	15	16	18	19	22
<i>(Overige) producten, zoals kaarsen, imitatiesieraden, borstelwaren, schrijfgerei, pijpen, aanstekers, paraplu's, knopen, kunstbloemen, stempels, treksluitingen</i>	36.6	180	183	181	193	197	190	183
w.o.								
kaarsen	36.63.75.00	32	36	x	25	32	x	x

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Gepubliceerde artikelen

In de Industriemonitor verschijnen maandelijks één of meer artikelen over de industrie. Onderstaande artikelen zijn reeds gepubliceerd.

Artikel	Auteur(s)	Maand
Conjunctuuronderzoek MKB Industriemonitor 2000	Marjolein van Eekelen	november 2000
De invloed van grote buitenlandse ondernemingen in de Nederlandse economie	Bert Diederén	oktober 2000
Bedrijfsafvalstoffen vrijgekomen bij de nijverheid, 1998	René Jolly, Paul Klein	september 2000
Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001	André Meurink	juli 2000
Internet in de Industrie 1995-2000	Kees van den Berg Andries Kuipers	juli 2000
Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000	Wim Koopman Ab Mulder	juli 2000
Bouwen en bouwmaterialen	Willem Heijnen	juni 2000
De top vijf van de industrie in 1999	Willem Heijnen	mei 2000
Export, groei en winstgevendheid	Robert Goedegebuure	april 2000
Innovatie en provincie	Hans Langenberg	maart 2000
Investeringsverwachtingen industrie 1999 en 2000	André Meurink	februari 2000
De auto-industrie	Willem Heijnen	januari 2000
Industrie: economie en arbeidsmarkt	Roberto Wekker	december 1999
Uitgaven voor riolering en afvalwaterzuivering, 1985-1999	Egon Dietz Cor van Bruggen	november 1999
Het belang van onderzoek en innovatie voor bedrijfsresultaten	Luuk Klomp George van Leeuwen	oktober 1999
De bouwmaterialenindustrie	Willem Heijnen	augustus 1999
Seizoencorrectie en 'nowcasting' van producentenprijzen 1990-1997	Narly Rambharos	juli 1999
Industriële bedrijfsafvalstoffen, 1984-1996	Paul Klein	juni 1999
Banencreatie bij het Klein-, Midden- en Grootbedrijf	Ron van Dijk Ben van der Eijken Henry Nieuwenhuijsen	juni 1999
Winstgroei bij kleine ondernemingen	Erik Smeets	mei 1999
Hoge investeringen ondanks tanend ondernemersvertrouwen	André Meurink	april 1999
De industrie in 1998: afvlakking na een forse groei in 1997	Willem Heijnen	maart 1999
Het producentenvertrouwen: conjunctuuraanwijzer van de CBS-koersindex?	Roberto Wekker	februari 1999
Meer onderzoek en innovatie in Nederland	Luuk Klomp	januari 1999

Gepubliceerde producttabellen

Hieronder staat een overzicht van in de Industriemonitor opgenomen producttabellen (tabellen x.3).

De producttabellen bevatten een systematische opsomming van de meest recente productgegevens per branche. Verkopen in waarden worden per kwartaal gepubliceerd. De verkopen in hoeveelheden worden jaarlijks opgenomen in de Industriemonitor. Omdat bij publicatie van het meest recente kwartaal de voorgaande kwartalen worden geactualiseerd, kunnen deze cijfers afwijken.

Het nummer van de Industriemonitor wat hieronder vermeld staat, betreft het meest recente exemplaar waarin de productgegevens over de betreffende verslagperiode zijn opgenomen.

Periode	Waarde / hoeveelheid	Industriemonitor
2000	2 ^e kw 1 ^e kw	november 2000 november 2000
1999	jaar jaar 4 ^e kw 3 ^e kw 2 ^e kw 1 ^e kw	juli 2000 juli 2000 november 2000 november 2000 november 2000 september 2000
1998	jaar jaar 4 ^e kw 3 ^e kw 2 ^e kw 1 ^e kw	juli 2000 juli 2000 juni 2000 februari 2000 november 2000 september 2000
1997	jaar jaar 4 ^e kw 3 ^e kw 2 ^e kw 1 ^e kw	juli 1999 juli 1999 juni 1999 februari 2000 november 2000 september 2000
1996	jaar jaar 4 ^e kw 3 ^e kw 2 ^e kw 1 ^e kw	september 1998 september 1998 april 1997 februari 2000 november 1996 september 1999
1995	jaar jaar 4 ^e kw 3 ^e kw 2 ^e kw 1 ^e kw	juli 1998 juni 1997 juni 1997 februari 1999 november 1997 november 1998
1994	jaar jaar 3 ^e kw 2 ^e kw 1 ^e kw	juli 1998 juni 1997 februari 1998 november 1997 september 1997
1993	jaar jaar	juli 1998 februari 1997

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 588 blz., f 49,95 / € 22,66.

ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

- *Statistisch Bulletin: wekelijks, circa 10 blz.*
ISSN 0166-9680.
- *Conjunctuurbericht: maandelijks, 4 blz.*
ISSN 0920-9743. f 131,00 / € 59,45 per jaar.
Kengetal A-1.

Tweehonderd jaar statistiek in tijdreeksen

Deze publicatie geeft historische reeksen waarmee de lange termijn ontwikkelingen in ons land in de periode 1800-1999 nauwkeurig kunnen worden gevolgd. Deze historisch-statistische database is een aanrader voor onderzoekers en andere gebruikers van historische tijdreeksen. De publicatie zal in december 1999 verschijnen.

Eenmalig, f 55,00 / € 24,96.

ISBN 90.6861.175.5, + Cd-rom.

INDEX

Het CBS-magazine met een geheel eigen vormgeving. INDEX geeft vanuit de statistische optiek een brede kijk op de vele economische en sociale aspecten van de samenleving. Veel themanummers met daarnaast een aantal gevarieerde onderwerpen.

Jaarlijks 10 nummers, circa 32 blz., f 129,50 / € 58,76 per jaar.

ISSN 1380-7447. Kengetal A-152/2000.

Samenvattend overzicht van de industrie

Het samenvattend overzicht geeft een overzicht van de belangrijkste variabelen van de afzonderlijke productiestatistiek van bedrijven. De publicatie bevat ook informatie over de verkopen van zelfvervaardigde producten.

Jaarlijks, 96 blz., f 37,50 / € 17,02.

ISSN 0168-5546. Kengetal K-160/1997/1998.

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare een breed en samenhangend overzicht te geven van de

economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde. Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks, 204 blz., f 32,50 / € 14,75. Kengetal P-19.

ISSN 1386 - 1042.

Maandstatistieken

Het CBS publiceert naast de Industriemonitor nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

- *Maandstatistiek Internationale handel*
Maandelijks, ca. 30 blz., f 158,00 / € 71,70 per jaar.
ISSN 1384-6981. Kengetal M-11.
- *Sociaal-Economische Maandstatistiek*
Maandelijks, ca. 80 blz., f 210,00 / € 95,29 per jaar.
ISSN 0168-549X. Kengetal V-4/1999.
- *Maandstatistiek van de Prijzen*
Maandelijks, ca. 100 blz., f 205,00 / € 93,02 per jaar.
ISSN 0166-9486. Kengetal U-2/1999.
- *Maandstatistiek Detailhandel*
Maandelijks, ca. 50 blz., f 163,00 / € 73,97 per jaar.
ISSN 1385-0105. Kengetal L-10/1999.
- *Maandstatistiek Bouwnijverheid*
Maandelijks, ca. 40 blz., f 140,00 / € 63,53 per jaar.
ISSN 0166-9338. Kengetal K-3/1999.
- *Financiële Maandstatistiek*
Maandelijks, ca. 50 blz., f 173,00 / € 78,50 per jaar.
ISSN 1381-6780, Kengetal O-1/1999.

CBS-wijzer, recente cijfers en producten

Een systematisch overzicht van alle publicaties die het CBS heeft uitgebracht. Deze is op aanvraag gratis verkrijgbaar (telefoon 045 - 570 70 70). Kengetal A-102.

Diskettes

Veel gegevens zijn ook op diskette verkrijgbaar. Er zijn onder meer maandelijks en jaarlijkse diskettes met alle beursindices. Bestellen: telefoon 045 - 570 70 70.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

Het CBS heeft een website. Deze is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

Voor bestellingen van CBS-publicaties kunt u terecht bij de infoservice van de sector Marketing en Verkoop van het CBS, tel. 045 - 570 70 70, fax 045 - 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl, of via de boekhandel. Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen in onze bibliotheken. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht. De CBS-wijzer met CBS-publicaties is op aanvraag gratis verkrijgbaar (tel. 045 - 570 70 70).

Informatieservice

Het CBS: betrouwbare informatie voor u

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat u over betrouwbare en onafhankelijke informatie kunt beschikken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zorgt hier al bijna 100 jaar voor. Het CBS verzamelt, bewerkt en analyseert gegevens over alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Hieruit publiceren wij informatie over bijvoorbeeld de Nederlandse economie maar ook over de leefsituatie van de bevolking en over het milieu. Tevens garanderen wij dat individuele gegevens van personen of bedrijven niet zijn af te leiden uit de gepubliceerde cijfers.

Veelzijdige en flexibele dienstverlening

CBS-informatie is voor iedereen toegankelijk. Vooral beleidsmedewerkers, markt- en bedrijfstakanalisten, onderzoekers en studenten maken hier veelvuldig gebruik van. Ook op de CBS-site op Internet is veel informatie te vinden. Hier vindt u StatLine, de voor het publiek toegankelijke databank van het CBS. Deze is gevuld met actuele cijfers, persberichten, tijdreeksen etc. Vraagt u informatie bij ons aan dan verstrekken wij die in de vorm die u wenst: per post, fax, e-mail, diskette of bij eenvoudige inlichtingen telefonisch. Alle informatie kan zowel incidenteel als op basis van een abonnement geleverd worden.

Onze informatie is in principe gratis. Dat houdt in dat telefonische inlichtingen gratis worden verstrekt en dat publicaties gratis toegankelijk zijn bij de CBS-bibliotheken in Voorburg en Heerlen en bij vele openbare en universiteitsbibliotheken. Voor het ontvangen van bijvoorbeeld publicaties of diskette betaalt u slechts de kosten van de informatiedrager en het verzenden. Als de door u gewenste informatie niet direct voorhanden is, kan het CBS maatwerk leveren. U betaalt dan de extra arbeidskosten.

De Infogroepen

Het CBS beschikt echter over veel meer, en meer gedetailleerde informatie dan er in een publicatie zoals de Industriemonitor wordt opgenomen. Die informatie is op aanvraag verkrijgbaar bij onze Infogroepen. Van de onderwerpen die in de Industriemonitor staan zoals de productie, omzet, prijzen, in- en uitvoer en de conjunctuurtest zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar voor specifieke branches en bedrijfstakken zoals de zuivelindustrie en de landbouwmachine-industrie. Kortom: voor alles wat u wilt weten over de industrie kunt u terecht bij onze Infogroep Industrie.

Branchepublicaties vervangen Productiestatistieken industrie

De publicaties Productiestatistieken industrie zoals ze tot en met het verslagjaar 1995 zijn verschenen, bestaan niet meer. Ze zijn vervangen door branchepublicaties die een actueel en totaal overzicht geven van de bij het CBS beschikbare informatie van de diverse branches in de industrie. In deze publicaties worden naast de uitkomsten van de productiestatistieken ook gegevens uit andere enquêtes over de desbetreffende branche opgenomen, zoals de afzet van producten, maandelijkse omzetcijfers, investeringen, producentenprijzen, in- en uitvoer, energieverbruik en gegevens uit de Milieustatistieken. De uitkomsten worden in hun onderlinge samenhang besproken zodat een actueel en totaal beeld wordt gegeven van de branche.

De informatie zoals die in de Productiestatistieken industrie was opgenomen, blijft echter wel beschikbaar in de vorm van tabellen, gebundeld per bedrijfstak (SBI 2 digit), bedrijfsgroep (SBI 3 digit) of bedrijfssubgroep (SBI 4 digit).

Alfabetische begrippenlijst

Bedrijfsinvesteringen in vaste activa

Tot de investeringen in vaste activa worden gerekend de goederen die worden aangeschaft (of in eigen beheer zijn voortgebracht) met het doel ze als kapitaalgoed in het productieproces aan te wenden. In het algemeen gaat het om goederen met een levensduur van meer dan een jaar bijvoorbeeld gebouwen, machines en vervoermiddelen. De toevoeging 'bruto' geeft aan dat de investeringen zowel de vervangings- als uitbreidingsinvesteringen omvatten. Het gaat hier om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

Het BBP is de som van de in het binnenland gevormde toegevoegde waarde inclusief de afschrijvingen. Deze indicator wordt veel gebruikt om de economische groei weer te geven. Bij het samenstellen van deze indicator gebruiken wij gegevens over zowel de productie als de bestedingen. Voor totaal Nederland is alleen de volumeontwikkeling opgenomen, dat wil zeggen voor prijsontwikkelingen.

BBP (mp)

Bruto Binnenlands Product tegen marktprijzen. Dit is inclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

BBP (fk)

Bruto Binnenlands Product tegen factorkosten. Dit is exclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

Bruto Toegevoegde Waarde

De bruto toegevoegde waarde is gedefinieerd als de waarde van de productie minus de waarde van het verbruik (inclusief afschrijvingen); het gaat hier om de waarde die wordt toegevoegd aan de goederen (en/of diensten) die in het productieproces worden gebruikt. Tot het verbruik behoren niet de diensten van de ingezette arbeid en kapitaal.

CBS-Koersindex

De CBS-Koersindex geeft de ontwikkeling weer van het gemiddelde koersniveau van gewone aandelen. De index wordt eenmaal per dag berekend op basis van de slotkoersen. In deze berekening worden alle op de beurs genoteerde Nederlandse gewone aandelen betrokken met uitzondering van aandelen van vastgoedfondsen, beleggings- en houdstermaatschappijen. Bij de berekening wordt wel gecorrigeerd voor kapitaalmutaties (bijvoorbeeld emissies), maar niet voor dividenduitkeringen. Het maandcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de dagcijfers.

Conjunctuurtest

Elke maand houdt het CBS onder circa 1 700 ondernemingen uit de industrie een conjunctuurenquête. Deze enquête –de Conjunctuurtest– heeft tot doel binnen vier weken na een verslagmaand actuele informatie te verschaffen over de economische ontwikkelingen in de bedrijfstak industrie en de daaronder vallende bedrijfsklassen en -groepen. Het gaat daarbij met name om de richting waarin een aantal conjunctuurindicatoren zoals bedrijvigheid, orderontvangst, voorraden, orderpositie etc. zich van maand op maand ontwikkelt. Met het oog hierop zijn de

vragen eenvoudig gehouden. Er wordt niet naar exacte, kwantitatieve gegevens gevraagd. De cijfermatige presentatie van de resultaten over de vragen met een drieledige antwoordstructuur vindt plaats in de vorm van saldering van de positieve (gestegen; groot) en negatieve (gedaald; klein) antwoorden (in %). De saldi geven informatie over de richting waarin de variabelen zich hebben ontwikkeld. Bij de ontwikkelingsvragen geeft het saldo op zich al direct de richting aan. Bij de beoordelingsvragen, die een momentopname weergeven, is daartoe vergelijking met het saldo van de voorafgaande maand nodig. De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 10 werknemers.

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Bedrijvigheid t.o.v. de vorige maand

Het niveau van de productie is, vergeleken met de vorige maand (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toegenomen / vrijwel gelijk gebleven/ afgenomen.

Beoordeling orderontvangst

De totale orderontvangst¹ in de afgelopen maand beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling orderpositie

De orderportefeuille¹ beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling productiecapaciteit

De huidige productiecapaciteit achten wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Beoordeling voorraden gereed product

Onze voorraden eindproduct beoordelen wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Bezettingsgraad

De bezettingsgraad² van de beschikbare productie-installaties bedroeg in de verslagmaand ca.%

Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1

De concurrentiepositie³ van ons bedrijf is in de afgelopen 3 maanden op de markt: verbeterd / vrijwel gelijk gebleven / verslechterd.

Vervolg van variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Orderontvangst t.o.v. de vorige maand

De waarde van de orderontvangst¹ is vergeleken met de vorige maand uit het buitenland / uit het binnenland / in totaal: toegenomen / vrijwel gelijk gebleven / afgenomen.

¹ Indien u uitsluitend levert uit voorraad en de orderportefeuille is vrijwel nihil, dan kunt u voor 'orderontvangst' lezen 'omzet/verkoop'. Bij de beoordelingsvragen over de orderportefeuille geeft u vervolgens een oordeel over de huidige afzetontwikkeling van het bedrijf (gunstig = groot; ongunstig = klein).

² Bij incidentele toepassing van een meerploegenstelsel of overwerk, kan de bezettingsgraad meer dan 100% bedragen. Groot onderhoud kan tot een verlaging van de bezettingsgraad leiden.

³ De verhouding van de afzetprijs en/of kwaliteit van uw producten met die van andere aanbieders op de markt.

Orderpositie

Onze totale orderportefeuille⁴ vertegenwoordigt, bij normale werktijden, aan maanden werk ca.. mnd.

Productiebelemmeringen

Onze productie ondervindt thans: a) geen belemmeringen, b) wel belemmeringen als gevolg van onvoldoende vraag / tekort aan arbeidskrachten / te geringe capaciteit van de productie-installaties / andere oorzaken, nl.

Verwachting bedrijvigheid

Vergeleken met de afgelopen maand zal het gemiddelde productieniveau in de komende 3 maanden (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toenemen / gelijk blijven / afnemen.

Verwachting buitenlandse afzet

De buitenlandse afzet zal in het komende kwartaal: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting personeelssterkte

Onze personeelssterkte zal in het komend halfjaar naar verwachting: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting toe- of afname personeelssterkte

Bij toe- of afnemen (van de personeelssterkte) het percentage vermelden: ca. ...%.

Verwachting verkoopprijs

Onze verkoopprijzen zullen in de komende 3 maanden: stijgen / vrijwel gelijk blijven / dalen.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen is een samengestelde stemmingsindicator opgebouwd uit antwoorden op drie vragen van de Conjunctuurtest industrie. Het betreft hier de vragen over de door de ondernemers te verwachten bedrijvigheid in de komende drie maanden, hun oordeel over de orderpositie en hun oordeel over de voorraden gereed product. Om dit in één kengetal naar buiten toe te kunnen brengen en daarnaast het verloop van de ontwikkeling van de industriële productie zo goed mogelijk te benaderen, wordt eerst het verschil tussen het percentage positieve en negatieve antwoorden zowel voor het seizoen als voor de lange termijn trend gecorrigeerd. Over de afgelopen 15 jaar heeft het CBS per vraag het vooruitlopen op de feitelijke ontwikkelingen gemeten. Op basis van deze gegevens worden de recente uitkomsten gewogen. De hieruit berekende uitkomst (producentenvertrouwen) geeft in één kengetal de stemming onder de ondernemers aan.

Consumentenprijsindex

De consumentenprijsindex heeft betrekking op alle goederen en diensten die huishoudens voor consumptie aanschaffen, excl. de verzekerde medische zorg. Zowel dagelijkse boodschappen als aankopen die minder vaak gedaan worden, zoals auto's en wasmachines horen hiertoe. Ook betalingen aan de overheid voor verleende diensten (schoolgelden, secretarieleges) en zogenaamde consumptiegebonden belastingen zijn in de index opgenomen. De voor deze index gevolgde prijzen zijn de contante prijzen, inclusief BTW. Informatie 045 – 570 74 87.

Consumentenvertrouwen

In het Consumentenconjunctuuronderzoek worden aan 1 000 respondenten vijf vragen gesteld over de algemene

economische situatie en de eigen financiële situatie. Van iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal aantal antwoorden bepaald. Het Consumentenvertrouwen wordt uitgedrukt als het rekenkundig gemiddelde van deze vijf saldi. De minimale waarde is dus -100; de maximale +100.

Economisch klimaat

De ontwikkeling van het economisch klimaat wordt bepaald door twee vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek over de algemene economische situatie in Nederland.

Koopbereidheid

De ontwikkeling van de koopbereidheid wordt ontleend aan de antwoorden op drie vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek naar de eigen financiële situatie, waaronder de vraag of de tijd gunstig wordt geacht grote aankopen te doen.

Energieverbruik

De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, minus de afleveringen van energiedragers. Onder PJ (petajoule= 10^{15} joule) wordt een energiehoeveelheid verstaan die overeenkomt met 31,6 miljoen m³ aardgas.

Failissementen

Het gaat bij de reeks Failissementen om alle uitgesproken failissementen, zowel van natuurlijke als van rechtspersonen. De cijfers worden niet gecorrigeerd voor faillietverklaringen die later ten gevolge van verzet, hoger beroep of cassatie worden vernietigd. Informatie: 070-3375642.

Geregistreeerde werklozen

Onder de geregistreeerde werklozen worden de bij een arbeidsbureau ingeschreven personen verstaan van 15-64 jaar die niet meer dan twaalf uur per week werken, twaalf uur of meer willen werken en daarvoor beschikbaar zijn. Er is niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

Gezinsconsumptie

De reeksen van de gezinsconsumptie geven de bestedingen weer van gezinnen. Dit is inclusief de aankopen van buitenlandse toeristen in Nederland en exclusief de aankopen van Nederlanders in het buitenland. De bestedingen betreffen aankopen van voedings- en genotmiddelen, duurzame consumptiegoederen en overige goederen en diensten. Het gaat in de Industriemonitor om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijs-mutaties. De maandcijfers van de gezinsconsumptie laten soms grote fluctuaties zien doordat de cijfers niet voor koopdagen en seizoensinvloeden gecorrigeerd zijn. Het is verstandig hier bij de interpretatie van de ontwikkelingen rekening mee te houden.

Invoer van goederen en diensten

De invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen (cost, insurances, freight). Dat wil zeggen inclusief alle vracht- en assurantieprijzen die op het vervoer tot het punt van inkleding in Nederland betrekking hebben en exclusief invoerrechten, accijns op invoer en bijzondere verbruiksbelasting op auto's.

Omzet

Omzet betreft de factuurwaarde van de aan derden verkochte zelfvervaardigde of geassembleerde goederen en opbrengsten van diensten (exclusief: BTW, aan afnemers

⁴ Orderportefeuille excl. Het reeds gerealiseerde deel aan onderhanden werk; incl. eventueel werk verbonden aan het op peil brengen van voorraden.

in rekening gebrachte accijnzen, verbruiksbelastingen, BPM op auto's en statiegelden). De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 20 werknemers.

Producentenprijzen industrie

De Statistiek producentenprijzen meet de prijzen die de producent of de importeur in rekening brengt aan de afnemers. De gevolgde prijzen zijn de gemiddelde maandprijzen exclusief BTW, af-fabriek, van de afgezette goederen. Voor de importprijzen is gebruik gemaakt van prijzen op cif-basis (cost, insurance, freight).

Productie-index

De productie-index geeft de volume-ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten weer. De cijfers zijn voor prijsinvloeden gecorrigeerd. Tevens vindt er een correctie plaats voor het aantal werkdagen in de betreffende maand. De cijfers betreffen dus de ontwikkeling van de gemiddelde dagproductie. Er wordt rekening gehouden met continudiensten. Voor de maandelijkse productie-ontwikkelingen zijn ook seizoengecorrigeerde gegevens beschikbaar.

Uitvoer van goederen en diensten

De uitvoer van goederen is gewaardeerd tegen fob-prijzen (free-on-board). Dit is de waarde af-producent, vermeerderd met de handels- en vervoersmarges tot aan de Nederlandse grens. Onder de export zijn de goederen opgenomen die uit het Nederlandse vrije verkeer worden gebracht. Goederen die aan het buitenland zijn verkocht, maar nog niet geleverd, zijn niet als export beschouwd.

Vacatures

Vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor personeel wordt gezocht dat op korte termijn kan worden geplaatst. Tot en met het derde kwartaal van 1993 is het door het CBS gepubliceerde aantal vacatures van geheel Nederland exclusief die bij de overheid, het onderwijs, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en uitleenbedrijven. Vanaf het vierde kwartaal 1993 zijn alleen de vacatures bij de overheid en het onderwijs nog uitgesloten. Bij het aantal vervulde vacatures worden de vervallen vacatures meegerekend.

Werkdagen

Aantal dagen in de maand verminderd met zaterdag en zondagen alsmede algemeen erkende feestdagen.

Standaard bedrijfsindeling

In vrijwel alle economische statistieken van het CBS worden de gegevens geordend naar economische activiteit. Dit gebeurt op basis van de standaard bedrijfsindeling. De industrie is onderverdeeld in verschillende bedrijfsklassen. De totale industrie omvat SBI 15 tot en met 37. Hieronder staan de bedrijfsklassen genoemd behorend bij de verschillende branches zoals ze gegroepeerd zijn in de Industriemonitor.

SBI Rubriek in Industriemonitor

Voedings- en genotmiddelenindustrie

15 Voedingsmiddelen- en drankenindustrie

16 Tabakverwerkende industrie

Textiel-, kleding- en lederindustrie

17 Textielindustrie

18 Kleding- en bontindustrie

19 Leer-, lederwaren- en schoenindustrie (excl. kleding)

Papier- en grafische industrie

21 Papier(waren)- en karton(waren)industrie

22 Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media

Aardolie-, chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie

23 Aardolie-, steenkoolverwerkende industrie

24 Chemische industrie

25 Rubber- en kunststofverwerkende industrie

Metaal- elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

27 Basismetalenindustrie

28 Metaalproductenindustrie

29 Machine- en apparatenindustrie

30 Kantoormachine- en computerindustrie

31 Elektrische machines en apparatenindustrie

32 Audio-, video- en telecommunicatie- apparatenindustrie

33 Overige machines en apparatenindustrie (incl. medische apparatuur)

34 Industrie van auto's, aanhangwagens en opleggers

35 Overige transportmiddelenindustrie

Hout-, bouwmaterialen en overige industrie

20 Hout-, kurk-, rietwarenindustrie (excl. meubels)

26 Glas-, aardewerk-, cement-, kalkindustrie

36 Meubel- en overige industrie